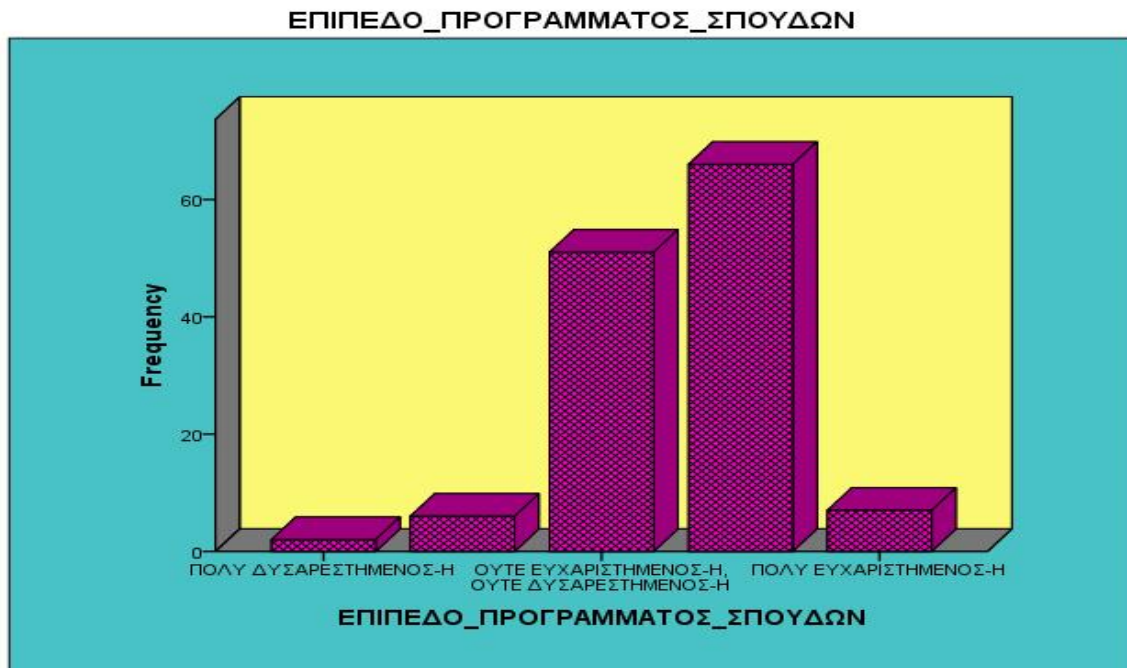

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Βαθμός ικανοποίησης των φοιτητών
στην τριτοβάθμια εκπαίδευση:**

**Η περίπτωση του Τμήματος Επιχειρηματικού
Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων
του ΤΕΙ Πάτρας**

ΓΚΟΤΣΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ   Α.Μ: 10919

ΜΑΝΩΝΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ   Α.Μ: 11204

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΠΑΤΡΑ, 2014

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	σελ. 4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ. 6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Το μέλλον της εκπαίδευσης στην Ευρώπη	
1.1 Η Συνθήκη της Μπολόνια: Δημιουργία του Ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	σελ. 8
1.2 Τι είναι η συνθήκη της Μπολόνια	σελ. 9
1.3 Ευρωπαϊκή Ένωση: Ο ρόλος των Πανεπιστημίων στην Ευρώπη της γνώσης	σελ. 11
1.4 Οι προσδοκίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την τριτοβάθμια εκπαίδευση	σελ. 12
1.5 Η Ευρωπαϊκή Πρόκληση: Τα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια σημείο αναφοράς σε διεθνές επίπεδο	σελ. 13
1.6 Παροχή επαρκών και διατηρήσιμων πόρων στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια	σελ. 13
1.7 Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα	σελ. 14
1.8 Η τριτοβάθμια ανώτατη εκπαίδευση στον ελληνικό χώρο	σελ. 17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ	
2.1 Περιγραφή του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων	σελ. 20
2.2 Περιγραφή επαγγελματικών δικαιωμάτων του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ	σελ. 22
2.3 Διαφορά επαγγελματικών δικαιωμάτων με άλλα ομοειδή Τμήματα	σελ. 27

2.4 Περιγραφή του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ	σελ. 27
2.5 Το σχέδιο Αθηνά και η επιρροή του στο Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ.	σελ. 29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: Στατιστική Ανάλυση Έρευνας	
3.1 Σκοπός Έρευνας	σελ. 31
3.2 Μέθοδος Έρευνας	σελ. 31
3.3 Δημογραφικά στοιχεία έρευνας	σελ. 33
3.4 Στοιχεία Σπουδών	σελ. 38
3.5 Διασταύρωση μεταβλητών	σελ. 48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: Συμπεράσματα	
4.1 Η ανεργία στην Ελλάδα	σελ. 75
4.2 Προοπτικές και νέες τεχνολογίες	σελ. 77
4.3 Σύγκριση της έρευνας του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ με την αντίστοιχη του Τμήματος της Διοίκησης Επιχειρήσεων του πανεπιστημίου Πατρών	σελ. 78
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α	σελ. 82
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ. 92

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η πτυχιακή μας έχει τίτλο « Βαθμός ικανοποίησης των φοιτητών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση: Η περίπτωση του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων του ΤΕΙ Πάτρας » και αναφέρεται κυρίως στην απορροφητικότητα των αποφοίτων στην αγορά εργασίας καθώς και ποιοι παράγοντες του Τμήματος επηρεάζουν την απορροφητικότητα αυτή.

Το κύριο θέμα που θέλαμε να μελετήσουμε είναι η απορροφητικότητα των αποφοίτων του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων¹ του ΤΕΙ Πάτρας στην ελληνική αγορά εργασίας, τι σκέψεις κάνουν μετά την απόκτηση του πτυχίου, πως αξιολογούν τα δομικά στοιχεία του Τμήματος καθώς και το πώς αξιολογούν κάποιες ενδεχόμενες δραστηριότητές του για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία του.

Βέβαια η σύγχρονη οικονομική κατάσταση της χώρας δεν μπορεί να αφήσει ανεπηρέαστο και το χώρο των αποφοίτων ΤΕΙ καθώς η ανεργία βρίσκεται σε αρκετά υψηλό επίπεδο. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα, τη μείωση των θέσεων εργασίας και την αύξηση των μη απασχολούμενων ατόμων. Έτσι φαίνεται και ο σημαντικότερος παράγοντας που οι νέοι αναζητούν θέσεις εργασίας σε χώρες του εξωτερικού.

Η εργασία μας συμπληρώνεται από μία έρευνα που διεξήχθη στο Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων μεταξύ 132 αποφοίτων, οι οποίοι μας βοήθησαν στο να δούμε το μέγεθος της επαγγελματικής τους αποκατάστασης, το βαθμό ικανοποίησής τους από το επάγγελμα που κάνουν, καθώς και τις εντυπώσεις τους από το Τμήμα σε τομείς που αφορούν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Η πτυχιακή δομείται σε 4 κεφάλαια. Αναλυτικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η συνθήκη της Μπολόνια και πως αυτή επηρεάζει την εκπαίδευση στην Ευρώπη και πιο συγκεκριμένα στην Ελλάδα. Επίσης, αναφέρεται ο ρόλος που κατέχουν τα Ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, οι προσδοκίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη τριτο-

---

¹ Στα επόμενα, για λόγους συντομίας θα αναφερόμαστε στο Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων ως Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ.

βάθμια εκπαίδευση και τέλος θίγεται η δομή του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, αναφέρεται το πως δημιουργήθηκε το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ., ποιο είναι το αντικείμενο σπουδών του, καθώς και τα επαγγελματικά δικαιώματα που παρέχει. Επιπλέον σχολιάζεται, η διαφορά των επαγγελματικών δικαιωμάτων με άλλα σχετικά Τμήματα και τέλος γίνεται μία σύντομη αναφορά στην επιρροή που είχε το σχέδιο Αθηνά στο Τμήμα.

Στο τρίτο κεφάλαιο, σχολιάζεται ποιος είναι ο σκοπός της έρευνας αλλά και ποιες μεθόδους χρησιμοποιήσαμε ώστε να ολοκληρωθεί επιτυχώς η έρευνα αυτή. Επιπρόσθετα, γίνεται ανάλυση των ποιων σημαντικών ποσοστών με τη βοήθεια πινάκων και σχεδιαγραμμάτων από τη χρήση του προγράμματος PASW Statistics 18.

Στο τελευταίο κεφάλαιο αναφέρονται κάποια συμπεράσματα για την ανεργία στην Ελλάδα και πως επηρεάζει τους απόφοιτους του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ. Επίσης, αναφέρεται το πώς το αντικείμενο σπουδών του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ. ταυτίζεται με τις νέες τεχνολογίες και προοπτικές που εισάγονται στην αγορά εργασίας. Τέλος, παρατίθεται η σύγκριση μεταξύ των συμπερασμάτων της έρευνας που πραγματοποιήθηκε από το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ. και της αντίστοιχης έρευνας του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών.

Στο τέλος της εργασίας υπάρχει το σχετικό ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα και στο επισυναπτόμενο CD βρίσκεται το πλήρες αρχείο με την ανάλυση των δεδομένων της έρευνας αυτής.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένα από τα πιο σημαντικά ζητήματα της εποχής μας, που απασχολούν τις ανθρώπινες κοινότητες και τα κράτη είναι αυτό της εκπαίδευσης, άρρηκτα συνδεδεμένο με την κοινωνική και οικονομική άνοδο των χωρών και των πολιτών.

Η εκπαίδευση βρίσκεται και στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των θεσμών που την εκπροσωπούν. Αυτό το ενδιαφέρον είναι φανερό από την στιγμή της ίδρυσης της Ε.Ε., αλλά με την συνθήκη της Μπολόνια του 1999 και την σύνοδο της Λισσαβόνα το 2000, είναι πλέον επιτακτικό ζητούμενο να γίνουν διαρθρωτικές αλλαγές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση των κρατών μελών, με πολλαπλούς στόχους. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε κείμενο που δημοσιοποιήθηκε το 2003 με τίτλο «Ο ρόλος των Πανεπιστημίων στην Ευρώπη της Γνώσης» θέτει για πρώτη φορά σε συζήτηση τις βασικές της προτάσεις για τον νέο ρόλο των πανεπιστημίων που οραματίζεται στο μέλλον. Με το κείμενο αυτό καλεί τους βασικούς συντελεστές της εκπαίδευσης, πανεπιστήμια, συνόδους πρυτάνεων, φορείς της πανεπιστημιακής κοινότητας, υπεύθυνες κρατικές αρχές, επιχειρήσεις και τους πολίτες της Ευρώπης να εκφράσουν γνώμη, ώστε να ολοκληρώσει τις προτάσεις της για μελλοντικές δράσεις στις Συνόδους Υπουργών Παιδείας και Έρευνας καθώς και στις επόμενες Συνόδους Κορυφής. Το κείμενο αυτό αποτελεί συνέχεια της συνθήκης της Μπολόνια και των προσθετών συζητήσεων της Πράγας.

Στο κείμενο διαπιστώνεται μια σειρά προβλημάτων όπως η μεγάλη ποικιλία μεταξύ των ιδρυμάτων, ως προς την οργάνωση, τη διοίκηση, τις εργασιακές σχέσεις του προσωπικού κ.ά.. Θεωρώντας χαμηλό το βαθμό κινητικότητας των σπουδαστών, διαπιστώνει ότι μόλις το 2,3% του συνόλου των φοιτητών φοιτούν σε άλλες χώρες, αλλά και των ερευνητών. Η εκτίμηση είναι η χαμηλότερη χρηματοδότηση των πανεπιστημίων σε σχέση με τα αντίστοιχα πανεπιστήμια στις ΗΠΑ. Ένα μεγάλο πρόβλημα είναι οι ανισότητες στη διάρκεια σπουδών για την ίδια ειδικότητα ανάμεσα στις χώρες της Ευρώπης με γενική διαπίστωση τις δυσκολίες για ίση αναγνώρισης πτυχίων και δεξιοτήτων. Στο κείμενο επίσης, διαπιστώνονται υψηλά τα ποσοστά «αποτυχίας» και «λιμναζόντων» φοιτητών καθώς και χαμηλή την ανταγωνιστικότητα των Ευρωπαϊκών πανεπιστημίων σε σύγκριση με τα πανεπιστήμια των ΗΠΑ, σε σχέση με την προσέλευση φοιτητών από τρίτες χώρες, κ.ά.

Τονίζονται λοιπόν μια σειρά από υπαρκτά προβλήματα, που έχουν απασχολήσει διαρκώς στο παρελθόν την ακαδημαϊκή κοινότητα, τους πολιτικούς αλλά και τους πολίτες. Αυτά τα προβλήματα, είναι προβλήματα των οποίων η λύση απαιτεί πολιτικές συνεργασίες και αποφάσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο αλλά και ενεργή συμμετοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας και κοινωνική συναίνεση, έχοντας δεδομένο ότι μπορούν να αντιμετωπιστούν με διαφορετικούς τρόπους και κάθε πολιτική εκφράζει μια ιδεολογική αντίληψη.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, δημιουργούνται τα εξής ερωτήματα. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση τι μέλλον θα έχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Η χώρα μας θα είναι προετοιμασμένη και διατεθειμένη να ακολουθήσει την επίσημη πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πόσο αυτή η πολιτική αποτελεί τον μοναδικό δρόμο εάν θέλουμε να έχουμε ένα ρόλο στα σύγχρονα δρώμενα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη διεθνή κοινότητα;

Στα πλαίσια αυτής της πτυχιακής εργασίας δεν μπορούμε ν' απαντήσουμε σε τέτοια ερωτήματα, πολιτικών και ιδεολογικών αποφάσεων, αλλά μπορούμε να έχουμε γνώμη για αυτά. Μπορούμε επίσης να παρουσιάσουμε ένα κείμενο που θα ενημερώνει, και θα επιτρέπει στον αναγνώστη να κατανοήσει την διαφορά που έχει το δικό μας εκπαιδευτικό σύστημα από τις προοπτικές που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αρχικά λοιπόν, θα γίνουν αναφορές στις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα παρουσιαστεί διαχρονικά η εξέλιξη των ΤΕΙ αφού κάνουμε μια σύντομη αναφορά στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας και θα ακολουθήσει η παρουσίαση των σπουδών στο Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων ΤΕΙ Πάτρας. Τέλος, θα αναφερθούμε στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, διαδικασία που αποτελεί την βάση της πυραμίδας για κάθε αλλαγή είτε αυτή θέλει να ακολουθήσει την επίσημη πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις δεσμεύσεις της Ελληνικής Πολιτείας σε αυτή την πολιτική, είτε θέλει να διαφοροποιηθεί και να αναδείξει άλλες προοπτικές και πολιτικές.

Εκτός από την βιβλιογραφική έρευνα, θα παρουσιάσουμε επίσης, τα στοιχεία που συλλέξαμε και αναλύσαμε όσον αφορά στην αξιολόγηση του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων ΤΕΙ Πάτρας, από τους ίδιους τους φοιτητές. Μια αξιολόγηση, οι παράμετροι της οποίας βασίσθηκαν σε αντίστοιχες έγκυρες έρευνες που πραγματοποιήθηκαν παλαιότερα σε άλλα Τμήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Το μέλλον της εκπαίδευσης στην Ευρώπη

Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζουμε τη συνθήκη της Μπολόνια και πως αυτή επηρεάζει την εκπαίδευση στην Ευρώπη και πιο συγκεκριμένα στην Ελλάδα. Επίσης αναφέρεται, ο ρόλος που κατέχουν τα Ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, οι προσδοκίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη τριτοβάθμια εκπαίδευση και τέλος θίγεται το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα. Για το κεφάλαιο αυτό χρησιμοποιήσαμε στοιχεία από τις πηγές [1], [8], [9], [13] και [14].

1.1 Η Συνθήκη της Μπολόνια: Δημιουργία του Ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Η συνθήκη της Μπολόνια που ήρθε στην επιφάνεια μετά την σύνοδο των υπουργών Παιδείας της Ε.Ε. την 19η Ιουνίου του 1999, στην οποία υπέγραψαν 29 χώρες, αποτέλεσε την αρχή της λεγόμενης διαδικασίας της Μπολόνια. Ο σκοπός ήταν να εισαχθεί ένα σύστημα εύκολων αναγνώσιμων και συγκρίσιμων ακαδημαϊκών βαθμίδων, για να καταφέρει να προωθηθεί η κινητικότητα των σπουδαστών, των διδασκόντων και των ερευνητών, προκειμένου να υπάρχει η εξασφάλιση της ποιότητας στην εκπαίδευση και στο συνυπολογισμό της ευρωπαϊκής διάστασης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Είναι μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό την γεφύρωση της εκπαιδευτικής πορείας των χωρών της Ένωσης αλλά και όσων άλλων χωρών της Ευρώπης υπογράψουν την συνθήκη.

Σαράντα χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, έχουν γίνει μέλη στο φιλόδοξο αυτό σχέδιο να ανορθώσουν ένα κοινό μέλλον για όλους τους φοιτητές, και κατά συνέπεια μελλοντικούς ευρωπαίους εργαζόμενους. Με αυτή την άποψη, κατανοούμε ότι η χώρα έχει δεσμευτεί σχετικά με την πορεία της εκπαίδευσης και είναι πολύ σημαντικό να τις κατανοήσουμε, μιας και θα είναι άρρηκτα δεμένες με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ως ιδρύματα Ευρωπαϊκής χώρας.

1.2 Τι είναι η συνθήκη της Μπολόνια

Πρόκειται για ένα σύστημα ακαδημαϊκών τίτλων εύκολα αναγνώσιμων και συγκρίσιμων σε διεθνές επίπεδο, το οποίο μεγαλώνει τις δυνατότητες κινητικότητας των διδασκόντων, των διδασκομένων και των ερευνητών. Η διαδικασία αυτή αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση δηλαδή τα πανεπιστήμια, τις μεγάλες σχολές, τις ανώτατες σχολές καλών τεχνών, τα ανώτατα ινστιτούτα αρχιτεκτονικής κ.α.. Κατά συνέπεια, επεκτείνεται πολύ περισσότερο από τα υπάρχοντα σήμερα ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών, όπως το πρόγραμμα Erasmus, στο οποίο προσβάσιμες είναι μόνο ορισμένες κατηγορίες σπουδαστών. Εξάλλου, διευκολύνεται η αναγνώριση των πτυχίων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Έτσι, μέχρι το 2010 όλα τα πανεπιστήμια που συμμετέχουν στη διαδικασία αυτή θα πρέπει:

- 1) να έχουν αναγνωρίσει ένα σύστημα σπουδών τριών κύκλων.
- 2) να έχουν τις ανάλογες τροποποιήσεις ώστε να συμφωνούν με το ευρωπαϊκό πρότυπο «LMD» Πτυχίο – Master -Διδακτορικό που σημαίνει ότι μετά το απολυτήριο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα πρέπει να υπάρχουν 3 επιπλέον έτη σπουδών μέχρι το επίπεδο του βασικού πανεπιστημιακού Πτυχίου ή 5 επιπλέον έτη σπουδών ως τον τίτλο Master, ή 8 επιπλέον έτη σπουδών για την απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος.

Η βάση της διακήρυξης της Μπολόνια έχει έξι δράσεις:

- Δημιουργία ενός συστήματος εύκολα αναγνώσιμων και συγκρίσιμων ακαδημαϊκών βαθμίδων. Περιλαμβάνεται η εφαρμογή ενός συμπληρωματικού διπλώματος με σκοπό τη βελτίωση της διαφάνειας.
- Η θεμελίωση του συστήματος γίνεται βασικά σε δύο κύκλους: τον πρώτο κύκλο σπουδών που επικεντρώνεται στην αγορά εργασίας με διάρκεια τουλάχιστον 3 ετών και τον δεύτερο κύκλο σπουδών (Master), στον οποίο πρόσβαση έχουν μόνον οι απόφοιτοι του πρώτου κύκλου.
- Θεωρείται απαραίτητο το σύστημα συγκέντρωσης και μεταφοράς πιστωτικών μονάδων, το οποίο χρησιμοποιείται σήμερα στις ανταλλαγές Socrates-Erasmus.
- Έχει σκοπό την κινητικότητα των σπουδαστών, των διδασκόντων και των ερευνητών με την εξαφάνιση όλων των φραγμών στην ελευθερία κυκλοφορίας.
- Επιθυμεί τη συνεργασία σε θέματα που εξασφαλίζουν την ποιότητα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Την τριτοβάθμια εκπαίδευση την οραματίζεται με ευρωπαϊκή διάσταση: να πολλαπλασιαστούν σε όλα τα επίπεδα οι διδακτικές ενότητες, τα μαθήματα και οι κλάδοι των οποίων το περιεχόμενο, ο προσανατολισμός ή η οργάνωση χαρακτηρίζονται από μια ευρωπαϊκή διάσταση.

Στην Πράγα, στις 19 Μαΐου 2001 προστέθηκαν οι ακόλουθες σημαντικές δράσεις στη συνθήκη της Μπολόνια:

- Βασικά στοιχεία του ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι η εκπαίδευση και η δια βίου μάθηση έχοντας στόχο την αντιμετώπιση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας.
- Η συμμετοχή των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των σπουδαστών αποτελεί σημαντικό παράγοντα, ώστε να δημιουργηθεί με εποικοδομητικό τρόπο ένας ευρωπαϊκός χώρος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης².
- Ο ευρωπαϊκός χώρος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να αποτελεί ελκυστικό πόλο στους σπουδαστές της Ευρώπης καθώς και στους σπουδαστές από άλλα μέρη του κόσμου.

Στη διάσκεψη του Βερολίνου το 2003, εξεδώθηκε ένα ανακοινωθέν στις 19 Σεπτεμβρίου από τους αρμόδιους υπουργούς των θεμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σύμφωνα με το οποίο οι διδακτορικές σπουδές και οι συνέργειες στον ευρωπαϊκό χώρο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έρευνας ενσωματώνονται στη διαδικασία της Μπολόνια. Οι υπουργοί τόνισαν τη σημασία της έρευνας, της κατάρτισης για την έρευνα καθώς και της προώθησης των διατομεακών σπουδών, έτσι ώστε να υπάρξει βελτίωση της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά της. Επίσης, έκαναν έκκληση ώστε να πετύχουν αύξηση της κινητικότητας στις διδακτορικές και μεταδιδακτορικές σπουδές και ενθάρρυναν τα ιδρύματα που θα ενδιαφερόντουσαν να ενισχύσουν τη συνεργασία τους στους τομείς των διδακτορικών σπουδών και της κατάρτισης νέων ερευνητών.

Στο ανακοινωθέν του Μπέργκεν της 20ής Μαΐου 2005 έχει διαπιστωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά στους στόχους της συνθήκης, όπως φαίνεται στην γενική έκθεση 2003-2005 της ομάδας παρακολούθησης. Οι υπουργοί επιθυμούν την επίτευξη μελλοντικής προόδου, ιδίως όσον αφορά:

- να εφαρμοστούν τα σημεία αναφοράς και οι γραμμές προσανατολισμού ώστε να εξασφαλιστεί η ποιότητα, όπως προτείνει η έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης Εξασφάλισης της Ποιότητας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση³.
- την εφαρμογή των εθνικών πλαισίων προσόντων
- την έκδοση και την αναγνώριση των κοινών τίτλων, συμπεριλαμβανομένων των τίτλων διδακτορικών σπουδών
- τη δημιουργία ευκαιριών για ευέλικτη κατάρτιση εντός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ρυθμίσεις για την επικύρωση των κεκτημένων.

---

² Στα επόμενα, για λόγους συντομίας θα αναφερόμαστε στον Ευρωπαϊκό Χώρο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ως Ε.Χ.Τ.Ε.

³ Στα επόμενα, για λόγους συντομίας θα αναφερόμαστε στην Ευρωπαϊκή Ένωση Εξασφάλισης της Ποιότητας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση ως Ε.Ν.Ο.Α.

Η επόμενη σύνοδος των υπουργών έγινε τον Μάιο του 2007 στο Λονδίνο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε μια διακήρυξη που σχετίζεται με τη μεταρρύθμιση των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: «Από το Μπέργκεν στο Λονδίνο - η συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Η διακήρυξη είναι μια εθελοντική δέσμευση της κάθε υπογράφουσας χώρας να μεταρρυθμίσει το εκπαιδευτικό της σύστημα: Η μεταρρύθμιση αυτή με κανέναν τρόπο δεν επιβάλλεται στις εθνικές κυβερνήσεις ή στα πανεπιστήμια. Όσον αφορά τα κράτη μέλη της ΕΕ, το άρθρο 149 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ορίζει ότι η Κοινότητα «συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών». Τα κράτη μέλη παραμένουν απολύτως υπεύθυνα για το περιεχόμενο και την οργάνωση του εκπαιδευτικού τους συστήματος.

Στη χώρα μας ακόμη δεν έχουν πραγματοποιηθεί οι ανάλογες ενέργειες για την υλοποίηση της συνθήκης της Μπολόνια και των ακόλουθων δεσμεύσεων. Η ακαδημαϊκή κοινότητα παραμένει διχασμένη πάνω στο θέμα αυτό, το αρμόδιο υπουργείο δεν έχει προχωρήσει σε προτάσεις και το ερώτημα που προκύπτει είναι αν η Ελλάδα θα ακολουθήσει τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες και θα μπει σε αυτό το ευέλικτο σύστημα με τα όποια αρνητικά του σημεία.

Σήμερα, όπως έχει αναφερθεί προηγουμένως, πάνω από σαράντα χώρες συμμετέχουν στη διαδικασία της Μπολόνια, καθώς πληρούν τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες για την προσχώρησή τους. Οι χώρες που αποτελούν μέρη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής σύμβασης, η οποία υπογράφηκε στις 19 Δεκεμβρίου 1954 υπό την αιγίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχουν επιλεγεί για να γίνουν μέλη του ΕΧΤΕ, εφόσον δηλώσουν την πρόθεσή τους να εφαρμόσουν το στόχο της διαδικασίας της Μπολόνια στο σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσής τους. Ο τρόπος με τον οποίο θα εφαρμόσουν τις εν λόγω αρχές και στόχους, πρέπει να περιλαμβάνεται στις αιτήσεις προσχώρησής τους. Η διαδικασία της Μπολόνια εγγράφεται στους στόχους της στρατηγικής της Λισσαβόνας.

1.3 Ευρωπαϊκή Ένωση: Ο ρόλος των Πανεπιστημίων στην Ευρώπη της γνώσης

Η κοινωνία της γνώσης για την ανάπτυξή της εξαρτάται από την παραγωγή νέων γνώσεων, τη μετάδοσή τους μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, τη διάδοσή τους με τη βοήθεια των τεχνολογιών, πληροφοριών και επικοινωνιών και τέλος τη χρήση τους με νέες βιομηχανικές διαδικασίες ή υπηρεσίες.

Μοναδική είναι η θέση των πανεπιστημίων καθώς συμμετέχουν και στις τρεις αυτές διαδικασίες και μάλιστα στο επίκεντρο τους χάρη στον σημαντικό ρόλο που έχουν στους τρεις τομείς έρευνας και εκμετάλλευσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων, τη βιομηχανική συνεργασία και τις παράγωγες εταιρείες, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, καθώς και την περιφερειακή και την τοπική ανάπτυξη, στην οποία συμβάλλουν σημαντικά. Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεπώς χρειάζεται έναν υγιή και αναπτυσσόμενο πανεπιστημιακό κόσμο. Η Ευρώπη χρειάζεται την καλύτερη λειτουργία των πανεπιστημίων της, για να βελτιώσει όσο το δυνατόν περισσότερο τις διαδικασίες

ες που υποστηρίζουν την κοινωνία της γνώσης και να επιτύχει το στόχο που έθεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας.

Δηλαδή, να καθιερωθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, και να είναι ικανή να εξασφαλίσει μία βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας.. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Βαρκελώνη αναγνώρισε την ανάγκη για τη καλύτερη δυνατή λειτουργία, καθώς απεύθυνε έκκληση προς τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα ώστε να αποτελέσουν σημείο αναφοράς παγκοσμίως έως το 2012.

Παρόλα αυτά ο πανεπιστημιακός κόσμος στην Ευρώπη δεν είναι αμέτοχος από διάφορα υπαρκτά προβλήματα. Τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια προς το παρόν δεν είναι ανταγωνιστικά σε παγκόσμιο επίπεδο απέναντι στα πανεπιστήμια των κυριότερων εταίρων μας, παρά τις υψηλού επιπέδου επιστημονικές δημοσιεύσεις που παράγουν κάθε χρόνο. Πρέπει λοιπόν να προβληματιστούμε για διάφορους τομείς, όπως η εξασφάλιση και η διατήρηση των πανεπιστημίων, την επικέντρωση στους κατάλληλους πόρους που θα οδηγήσουν στην καλύτερη λειτουργία τους, τη καλύτερη δυνατή ακαδημαϊκή οργάνωση και διοίκηση των πανεπιστημίων και γενικότερα τους τρόπους και τις διαδικασίες με τις οποίες τα Ευρωπαϊκά πανεπιστήμια θα γίνουν πιο ανταγωνιστικά που θέτει ως στόχο και η Διακήρυξη της Μπολόνια.

1.4 Οι προσδοκίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την τριτοβάθμια εκπαίδευση

Παράλληλα με το στόχο τους για κατάρτιση, τα πανεπιστήμια καλούνται να ανταποκριθούν στις νέες ανάγκες εκπαίδευσης που προκύπτουν με βάση την οικονομία. Στις ανάγκες αυτές συμπεριλαμβάνεται η απαίτηση για την παροχή θετικής και τεχνικής εκπαίδευσης, βασικών ικανοτήτων καθώς και ευκαιριών δια βίου μάθησης, οι οποίες είναι ανάγκες που με τη σειρά τους οδηγούν στην απαίτηση μεγαλύτερης επικοινωνίας μεταξύ των διαφόρων επιπέδων των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι θετικές σπουδές αφορούν άμεσα τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και αφορούν τους καθηγητές που διδάσκουν τα μαθήματα θετικής κατεύθυνσης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Επιπλέον, η προσδοκία που έχουν από τα πανεπιστήμια σχετικά με τις στρατηγικές για τη δια βίου μάθηση, τους δίνει μία ώθηση ώστε να διευρύνουν σταδιακά τις προϋποθέσεις πρόσβασης στο συγκεκριμένο πεδίο σπουδών, με τη θέσπιση κανόνων για την μεγαλύτερη αναγνώριση των δεξιοτήτων που αποκτώνται εκτός των πανεπιστημίων αλλά και εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος. Η μεγέθυνση της οικονομίας αλλά και της γνώσης ωθεί τα πανεπιστήμια να συμμετάσχουν περισσότερο στη ζωή της κοινότητας. Σε συνδυασμό με την εκτέλεση του αρχικού σκοπού της για την παραγωγή και τη μετάδοση των γνώσεων τα πανεπιστήμια λειτουργούν ως πηγή εμπειρογνομοσύνης σε πολλούς και διαφορετικούς τομείς. Μπορούν επίσης, να αποτελέσουν ένα χώρο προβληματισμού και συζήτησης σχετικά με τη γνώση, καθώς και διαλόγου μεταξύ επιστημόνων και πολιτών.

Με δεδομένο ότι τα πανεπιστήμια λειτουργούν με τη βοήθεια σημαντικών δημόσιων και ιδιωτικών κονδυλίων και ότι οι γνώσεις που παράγουν και διαδίδουν έχουν ένα σημαντικό αντίκτυπο για την οικονομία και την κοινωνία, η ευθύνη τους για τον τρόπο λειτουργίας και διαχείρισης των δραστηριοτήτων τους καθώς και του προϋπολογισμού τους έναντι των χορηγών τους και των πολιτών είναι ακόμα βαρύτερη. Το γεγονός αυτό δημιουργεί όλο και μεγαλύτερες πιέσεις για να μπορέσουν να συμπεριληφθούν στις δομές διοίκησης και διαχείρισης των πανεπιστημίων εκπρόσωποι που δεν προέρχονται από τον ακαδημαϊκό κόσμο.

1.5 Η Ευρωπαϊκή Πρόκληση: Τα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια σημείο αναφοράς σε διεθνές επίπεδο

Για να διαδραματίσουν πλήρως το ρόλο που τους αντιστοιχεί ώστε να δημιουργήσουν την Ευρώπη της γνώσης, τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια πρέπει να αντιμετωπίσουν μια σειρά από προκλήσεις. Τα πανεπιστήμια θα μπορέσουν να αξιοποιήσουν το νέο δυναμικό τους μόνον εάν πραγματοποιήσουν ριζικές και σημαντικές αλλαγές που είναι αναγκαίες έτσι ώστε το ευρωπαϊκό σύστημα να αποτελέσει ένα πραγματικό σημείο αναφοράς σε διεθνές επίπεδο. Σκοπός είναι να επιτευχθούν ταυτόχρονα οι εξής τρεις στόχοι:

- αποτελεσματική χρήση και παροχή επαρκών και διατηρήσιμων πόρων στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια
- εδραίωση της αριστείας τους σε θέματα έρευνας και διδασκαλίας, ιδιαίτερα μέσω της δημιουργίας δικτύων
- μεγαλύτερο άνοιγμα των πανεπιστημίων προς το εξωτερικό και βελτίωση της διεθνούς ελκυστικότητάς τους.

1.6 Παροχή επαρκών και διατηρήσιμων πόρων στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια

Τα κράτη μέλη αφιερώνουν γενικά κατά μέσο όρο το 5% του ΑΕΠ τους στις κρατικές δαπάνες για την εκπαίδευση. Το ποσοστό αυτό μπορεί να συγκριθεί με το αντίστοιχο των ΗΠΑ και είναι μεγαλύτερο του αντίστοιχου ποσοστού της Ιαπωνίας (3,5%). Οι κρατικές δαπάνες όμως δεν αυξήθηκαν όσο αυξανόταν το ΑΕΠ τα τελευταία έτη στην Ευρώπη και παρουσίασαν ακόμα και μείωση την τελευταία δεκαετία. Οι συνολικές δαπάνες αποκλειστικά για την τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν αυξήθηκαν σε κανένα κράτος μέλος αναλογικά με την αύξηση στον αριθμό των φοιτητών. Δημιουργήθηκε έτσι μία μεγάλη διαφορά σε σχέση με τις ΗΠΑ: το 1,1% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι του 2,3%, δηλαδή πάνω από το διπλάσιο ποσοστό για τις ΗΠΑ. Αυτή η μεγάλη διαφορά οφείλεται κυρίως στο χαμηλό επίπεδο ιδιωτικής χρηματοδότησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη. Πράγματι η ιδιωτική

χρηματοδότηση αντιπροσωπεύει μόνο το 0,2% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ έναντι 0,6% στην Ιαπωνία και 1,2% στις ΗΠΑ.

Συνολικά τα αμερικανικά πανεπιστήμια διαθέτουν πολύ περισσότερα μέσα από ό,τι τα ευρωπαϊκά, κατά μέσον όρο, δύο έως πέντε φορές περισσότερα ανά φοιτητή. Τα αμερικανικά πανεπιστήμια όμως διαθέτουν και σημαντική χρηματοδότηση τόσο κρατική, μέσω των κονδυλίων έρευνας και άμυνας, όσο και ιδιωτική, κυρίως όσον αφορά τη βασική έρευνα, από επιχειρήσεις και άλλα ιδρύματα. Επίσης τα μεγάλα ιδιωτικά ερευνητικά πανεπιστήμια συχνά διαθέτουν σημαντική περιουσία που έχουν μαζέψει με την πάροδο των χρόνων από ιδιωτικές δωρεές και ιδιαίτερα από τους συλλόγους των αποφοίτων.

Η ολοένα και μεγαλύτερη έλλειψη κονδυλίων των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων δείχνει την μειωμένη ικανότητά τους ώστε να διατηρήσουν και να προσελκύσουν τα μεγαλύτερα ταλέντα. Καθώς είναι μάλλον ακατόρθωτο τα πρόσθετα κρατικά κονδύλια να μπορέσουν από μόνα τους να καλύψουν τις ελλείψεις που όσο περνάει ο χρόνος μεγαλώνουν, πρέπει να βρεθούν νέες δυνατότητες για να αυξηθούν και να διαφοροποιηθούν οι πόροι των πανεπιστημίων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτίθεται να εκπονήσει μελέτη σχετικά με τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, για να αναλυθούν οι κύριες τάσεις στον τομέα αυτό και να προσδιοριστούν ορθές λύσεις. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης το Μάρτιο του 2002, η Ένωση έθεσε ως στόχο την αύξηση των ευρωπαϊκών ερευνητικών προσπαθειών που πρέπει να ανέλθουν στο 3% του ΑΕΠ. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται σημαντικές προσπάθειες όσον αφορά το ανθρώπινο ερευνητικό δυναμικό.

1.7 Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα

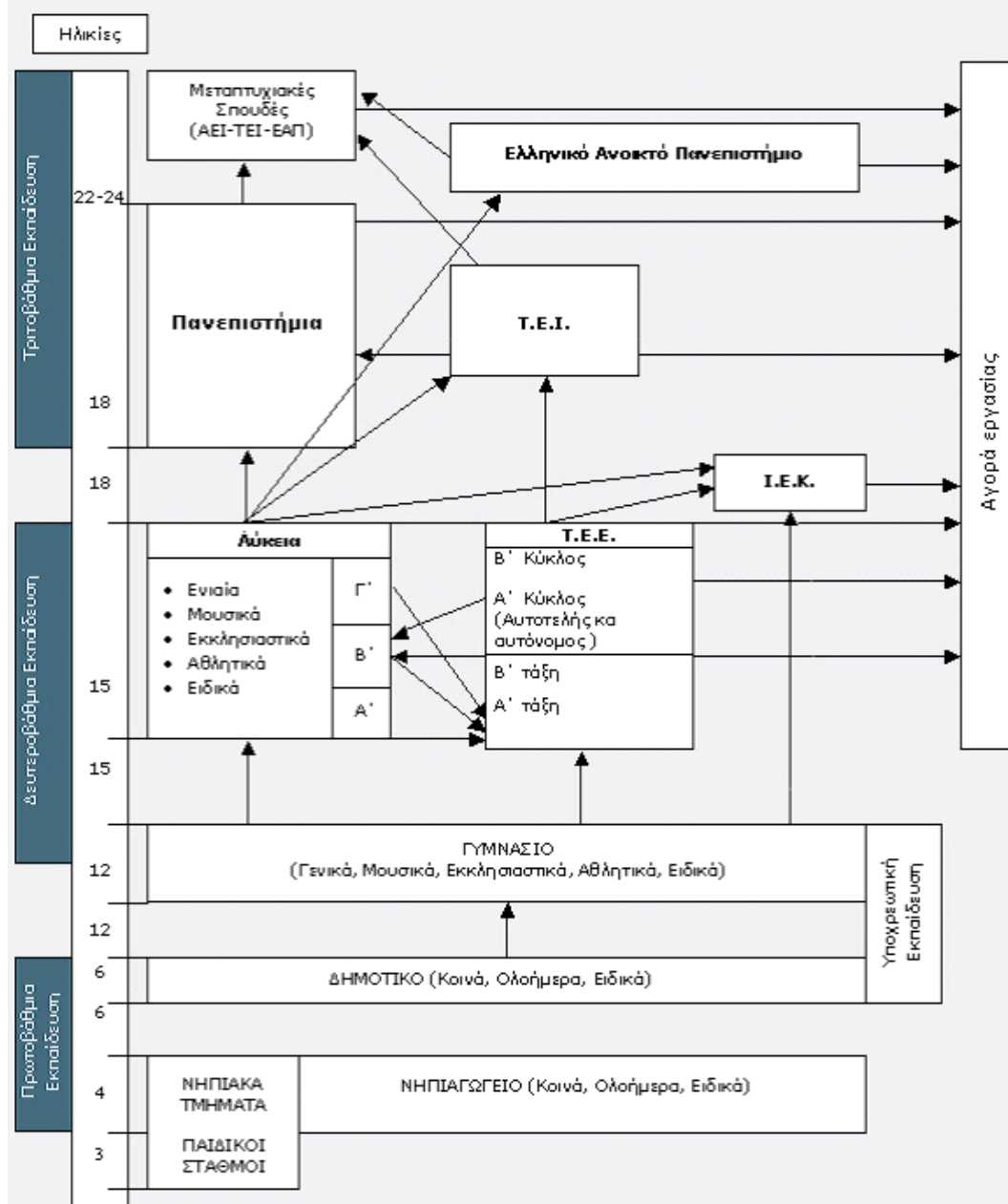
Σχεδιάζοντας το τοπίο, τις επίσημες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις προοπτικές που θέτει, για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, έχουμε ένα σημείο αναφοράς ως προς το οποίο μπορούμε να παραθέσουμε τα γεγονότα και την κατάσταση στη τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα. Είναι θέμα πολιτικής επιλογής για το αν η πολιτεία και οι ενδιαφερόμενοι φορείς ακολουθήσουν μαζί αυτές τις προοπτικές. Πάντως, είτε κανείς το θέλει είτε όχι, τα παραπάνω αποτελούν σήμερα τις επίσημες επιλογές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρα αποτελούν και πολιτικές πίεσης για την ύπαρξη σε μια ενιαία Ευρωπαϊκή κοινότητα.

Η εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι υποχρεωτική για όλα τα παιδιά μεταξύ των ηλικιών 6-15, δηλαδή περιλαμβάνει την πρωτοβάθμια (Δημοτικό) και την κατώτερη δευτεροβάθμια (Γυμνάσιο). Η μετα-υποχρεωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σύμφωνα με τη μεταρρύθμιση του 1997, περιλαμβάνει δύο τύπους σχολείων: τα Ενιαία Λύκεια και τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια. Η διάρκεια φοίτησης τόσο στα Ενιαία Λύκεια όσο και στα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια είναι τριετής. Επίσης, δεν αποκλείονται αμοιβαίες μετακινήσεις από τον ένα τύπο σχολείου στον άλλο και τα πτυχία θεωρούνται ισότιμα.

Στη μετά-υποχρεωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση ανήκουν και τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης, τα οποία προσφέρουν επίσημη αλλά αδιαβάθμιτη εκπαίδευση. Τα ιδρύματα αυτά χαρακτηρίζονται αδιαβάθμιτα, γιατί δέχονται τόσο αποφοίτους Γυμνασίου όσο και αποφοίτους Λυκείου, ανάλογα με τις επιμέρους ειδικότητες που προσφέρουν.

Η δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει τα πανεπιστήμια, τα πολυτεχνία (ΑΕΙ) και τα Τεχνολογικά εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ). Η εισαγωγή των φοιτητών σε αυτά τα ιδρύματα εξαρτάται από την επίδοσή τους σε εξετάσεις εθνικού επιπέδου που λαμβάνουν χώρα στη Γ΄ τάξη του Λυκείου. Επιπλέον, υπάρχει και το Ελεύθερο Ανοιχτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ), όπου οι φοιτητές γίνονται αποδεκτοί από την ηλικία των 22 ετών μετά από κλήρωση.

Το διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζει συνοπτικά τη δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, όπως αυτό συγκροτείται από ιδρύματα της επίσημης τυπικής, διαβαθμισμένης ή αδιαβάθμιτης εκπαίδευσης. Η επίσημη τυπική εκπαίδευση χαρακτηρίζεται από καθορισμένη διάρκεια σπουδών, επαναληψιμότητα, και απονομή επίσημου τίτλου σπουδών στο τέλος τους, ο οποίος αποτελεί και την κρατική νομιμοποίησή της. Η διαβάθμιση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων συνεπάγεται την υποχρέωση κατοχής του αποδεικτικού τίτλου (απολυτηρίου, πτυχίου κλπ.) του προηγούμενου επιπέδου σπουδών για τη συνέχιση στο επόμενο.

Διάγραμμα 1.1 Δομή του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος

1.8 Η τριτοβάθμια ανώτατη εκπαίδευση στον ελληνικό χώρο

Η εικόνα και η εξέλιξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν μπορεί παρά να εξεταστεί μέσα στο ενιαίο εκπαιδευτικό πλαίσιο και τις ιδιαίτερες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες όπως εκείνες έχουν διαμορφωθεί σήμερα. Η πορεία της εξέλιξης αυτής επηρεάστηκε σημαντικά από την αστικοποίηση και την σύνδεση του πτυχίου με την επαγγελματική αναγνώριση. Το αίτημα κι εδώ για ισότητα ευκαιριών και άνοιγμα των πυλών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, είναι έντονο και επιτακτικό, ενώ εκφράζεται παράλληλα και από τις κατώτερες οικονομικά τάξεις, ως μέσο έκφρασης και κοινωνικής ανόδου από τις δύσκολες συνθήκες διαβίωσης της επαρχίας.

Άμεση συνέπεια των εξελίξεων που προαναφέρθηκαν είναι η πολύ μεγάλη ζήτηση για ανώτατη εκπαίδευση και η αντίστοιχη μεγάλη αύξηση στα ποσοστά των φοιτητών. Μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '80, η μεγαλύτερη αύξηση του φοιτητικού πληθυσμού παρατηρείται τη δεκαετία του 1960, ενώ συνεχίζεται με μικρότερη ένταση και στις επόμενες δεκαετίες που ακολουθούν.

Ιδρύονται μια σειρά από πανεπιστήμια στη περιφέρεια της χώρας, όπως το πανεπιστήμιο Πατρών, Ιωαννίνων, Κρήτης, Αιγαίου, Ιονίου, Θεσσαλίας, Κομοτηνής, Χανίων κ. α. που συμπληρώνουν τα πανεπιστήμια Αθηνών και Θεσσαλονίκης, ενώ γίνονται ανώτατες σχολές όπως η Βιομηχανική και οι Παιδαγωγικές Ακαδημίες. Το ποσοστό των φοιτητών τριπλασιάζεται από το 1950 ως τα τέλη της δεκαετίας του 1960 και ανέρχεται σε 58.000 από 19.864. Αν προστεθεί και το γεγονός ότι η Ανώτερη Τεχνολογική Εκπαίδευση εντάχθηκε στη τριτοβάθμια εκπαίδευση, παρατηρούμε ότι οι φοιτητές που συνολικά φοιτούν σε αυτή υπερδιπλασιάζονται στην εικοσαετία 1970-1990, και από 85.776 φτάνουν τους 199.652.

Η άνοδος του μορφωτικού επιπέδου του ελληνικού πληθυσμού, συνδέεται και με την ραγδαία αύξηση των προσφερόμενων θέσεων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το 2002 ο αριθμός των εισακτέων ανέρχεται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στους 83.050. Λειτουργούν 20 πανεπιστημιακά ιδρύματα και 237 Τμήματα. Ο αριθμός των εισαγόμενων φοιτητών κατά έτος ανέρχεται στις 40.000 ενώ υπάρχουν 233 προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών και 517 ειδικεύσεις μεταπτυχιακών διπλωμάτων ειδίκευσης. Ο αριθμός των μεταπτυχιακών φοιτητών ανέρχεται στις 12.000. Υπηρετούν 9.200 μέλη διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού, ενώ η τακτική επιχορήγηση για λειτουργικές δαπάνες ανέρχεται στην επόμενη εξαετία στο ποσό των 938,5εκ. ευρώ.

Αντίστοιχα για τα ΤΕΙ λειτουργούν 14 ιδρύματα και 176 Τμήματα. Ο αριθμός των εισαγόμενων φοιτητών κατά έτος είναι 43.000, ενώ υπηρετούν 2.450 μέλη εκπαιδευτικού προσωπικού. Η τακτική επιχορήγηση για λειτουργικές δαπάνες την επόμενη εξαετία ανέρχεται στο ποσό των 482,5εκ. ευρώ. Η αντίστοιχη χρηματοδότηση για δαπάνες υποδομών είναι 345,1εκ. ευρώ. Στο σύνολο της ανώτατης εκπαίδευσης ο αριθμός των εισαγόμενων φοιτητών κατά έτος είναι 83.000 και το ποσοστό συμμετοχής των ηλικιών 18-21 είναι 58%.

Τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, αναπτύσσονται και εξελίσσονται όλο και περισσότερο με την πάροδο των χρόνων και το 1994 με 1995 άρχισε μία διαδικασία σύνταξης νέου θεσμικού νόμου για τα ΤΕΙ, που αποσκοπούσε στην περαιτέ-

ρω αναβάθμισή τους δίδοντάς τους και τυπικά τον τίτλο των Ανώτατων Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Δυστυχώς, η διαδικασία αυτή, κάτω από την πίεση των αντιδράσεων των πανεπιστημίων, αλλά και των διαφόρων επαγγελματικών οργανώσεων των αποφοίτων τους, δεν ολοκληρώθηκε, το δε σχετικό σχέδιο νόμου, που είχε δοθεί στους ενδιαφερόμενους φορείς για να διατυπώσουν απόψεις, δεν κατατέθηκε στη Βουλή προς ψήφιση.

Αργότερα όμως, και συγκεκριμένα το 2001 τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, μετατρέπονται σε Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα με σχετικό νόμο που ψηφίστηκε από τη Βουλή. Σύμφωνα με αυτό το νόμο λοιπόν, τα ΤΕΙ έχουν κυρίως ως αποστολή τα παρακάτω:

- Να παρέχουν θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση, επαρκή για την εφαρμογή επιστημονικών, τεχνολογικών, καλλιτεχνικών ή άλλων γνώσεων και δεξιοτήτων στο επάγγελμα.
- Να συμβάλλουν στη δημιουργία υπεύθυνων πολιτών, ικανών να συνεισφέρουν ως στελέχη εφαρμογής στα πλαίσια του δημοκρατικού προγραμματισμού στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.
- Να υλοποιήσουν το δικαίωμα δωρεάν παιδείας κάθε Έλληνα πολίτη ανάλογα με τις κλίσεις του και με όσα προβλέπουν οι σχετικοί νόμοι.

Στα πλαίσια της παραπάνω αποστολής τα ΤΕΙ θα πρέπει να :

- Συμβάλλουν στον επαγγελματικό προσανατολισμό τόσο των σπουδαστών τους όσο και των νέων γενικότερα.
- Διατηρούν παράλληλη σχέση με τις αντίστοιχες παραγωγικές μονάδες και τους οργανωμένους κλάδους της οικονομίας της περιφέρειάς τους.
- Συνεργάζονται μεταξύ τους ή με άλλα εκπαιδευτικά ή τεχνολογικά ιδρύματα ή φορείς ή υπηρεσίες του εσωτερικού ή εξωτερικού για την επίτευξη της αποστολής τους.
- Υπηρετούν την ανάγκη για συνεχιζόμενη εκπαίδευση των αποφοίτων τους και για διαρκή επιμόρφωση του Ελληνικού λαού.
- Ενημερώνουν την κοινή γνώμη για την πορεία πραγματοποίησης των στόχων τους.
- Συντονίζουν τις επιδιώξεις τους με εκείνες των Πανεπιστημίων στην κοινή προσπάθεια για μία αυτοδύναμη οικονομική ανάπτυξη του τόπου.
- Παίρνουν μέρος σε ερευνητικά προγράμματα πάνω σε θέματα εφαρμογής της τεχνολογίας.

Τέλος, να αναφέρουμε ότι η σύνοδος των προέδρων των ΤΕΙ που πραγματοποιήθηκε το καλοκαίρι του 2006 αλλά και η ομοσπονδία διδασκόντων, έχουν εκφράσει ως επίσημη θέση την σύμφωνη γνώμη τους για την διαδικασία αξιολόγησης των ιδρυμάτων, σύμφωνα με τον πρόσφατο νόμο του 2005, με στόχο την ποιοτική βελτίωσή τους στους τομείς της εκπαίδευσης και της έρευνας. Θεωρούν ότι η αξιολόγηση θα αναδείξει ακόμη περισσότερο τα προβλήματα της χρηματοδότησης που πρέπει να είναι ανάλογη με τις ανάγκες τους και θα κλείσει την ψαλίδα με τον άλλο τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, δηλαδή τα Πανεπιστήμια.

Οι αξιολογήσεις αυτές έγιναν πραγματικότητα και ερχόμαστε στο σήμερα (2014), όπου τα ΤΕΙ έχουν φτάσει σε ένα αρκετά υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης ελαχιστοποιώντας τις αδυναμίες τους και βελτιώνοντας όλες τις λειτουργικές υποδομές τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Το Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

Στο κεφάλαιο αυτό αναφέρεται, το πώς δημιουργήθηκε το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ., ποιο είναι το αντικείμενο σπουδών, καθώς και τα επαγγελματικά δικαιώματα που παρέχει. Επιπλέον σχολιάζεται, η διαφορά των επαγγελματικών δικαιωμάτων με άλλα σχετικά Τμήματα. Εν κατακλείδι γίνεται μία σύντομη αναφορά στην επιρροή που είχε το σχέδιο Αθηνά στο Τμήμα. Για το κεφάλαιο αυτό χρησιμοποιήσαμε στοιχεία από τις πηγές [5], [6], [7], [10], [15] και [16].

2.1 Περιγραφή του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

Το Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων ιδρύθηκε το 1999 και αποτελεί ένα από τα πιο σύγχρονα Τμήματα του Τ.Ε.Ι. Πάτρας, με έναρξη λειτουργίας το ακαδημαϊκό έτος 1999-2000 και ανήκει στη σχολή Διοίκησης Οικονομίας (ΣΔΟ). Τώρα, μετά τις αλλαγές που έγιναν με το σχέδιο Αθηνά, έχει συγχωνευθεί με τα Τμήματα, Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και Οικονομία, Διοίκηση Επιχειρήσεων, Εμπορίας και Διαφήμισης και πλέον αποτελεί το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας.

Οι σύγχρονες εξελίξεις στην τεχνολογία και στις διοικητικο-οικονομικές επιστήμες και η εφαρμογή τους στην παγκόσμια πλέον αγορά διαμόρφωσαν ένα εντελώς νέο πλαίσιο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Η ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων και πληροφοριών μεταξύ των χωρών, η αναδιάρθρωση του διεθνούς καταμερισμού εργασίας, η επιτάχυνση των διαδικασιών της οικονομικής ολοκλήρωσης, η παγκοσμιοποίηση των εθνικών οικονομιών είναι μερικοί από τους παράγοντες που κυριαρχούν στην επικαιρότητα. Έτσι, όλο και μεγαλύτερος αριθμός επιχειρήσεων - οικονομικών μονάδων είτε έχουν ήδη αναπτύξει είτε αναπτύσσουν διαδικασίες επιχειρησιακού προγραμματισμού που υποστηρίζονται από αντίστοιχες πληροφοριακές πολιτι-

κές, ώστε να αντιμετωπίσουν την αυξημένη αβεβαιότητα που προκύπτει από τις παραπάνω αλλαγές.

Αυτές οι πληροφοριακές πολιτικές καλύπτουν τέσσερις κυρίως τομείς:

- Την κεντρική διαχείριση των επιχειρησιακών δεδομένων
- Τη διακίνηση και επεξεργασία πληροφοριών, marketing και πωλήσεων, καθώς και πληροφοριών που αφορούν στις πολιτικές προβολής (promotion)
- Την ασφάλεια ως επιχειρησιακή πολιτική
- Ολοκληρωμένες τράπεζες πληροφοριών

Η τάση που αναπτύσσεται στο επιχειρησιακό περιβάλλον κινείται προς την ανάπτυξη των επιχειρησιακών πληροφοριακών πολιτικών και πέρα από το να ελέγχει σημαντικές πληροφορίες, περιλαμβάνει και το τι χρειάζεται η επιχείρηση για το management των πόρων εκείνων που αφορούν σε τέσσερις τομείς - επιχειρησιακές λειτουργίες:

- Τον προγραμματισμό και τον έλεγχο της παραγωγικής διαδικασίας
- Τον προγραμματισμό και τη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων
- Τον προγραμματισμό marketing και των πωλήσεων
- Τον χρηματοοικονομικό προγραμματισμό

Το μεγαλύτερο μέρος της λειτουργίας του management αφορά πια στο πώς γίνεται ο προγραμματισμός και όχι στο τι θα προγραμματιστεί. Λόγο του ευρύτερου φάσματος πληροφοριών που διαχειρίζονται οι διαδικασίες προγραμματισμού, πρέπει η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται να είναι πλήρης.

Μία από τις λειτουργίες της επιχειρησιακής πολιτικής είναι να προσδιορίσει τους αλγόριθμους - μοντέλα επιχειρησιακού σχεδιασμού και τα χαρακτηριστικά του απαιτούμενου εξοπλισμού. Έτσι, είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν οι σχετικές διαδικασίες ώστε η απασχόληση των προγραμματιστικών και πληροφοριακών πόρων, της επιχείρησης να προσδιοριστούν ανάλογα με τους στόχους της. Στην τελική της μορφή, η πολιτική επιχειρησιακού προγραμματισμού και η πληροφοριακή πολιτική μιας επιχείρησης θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Υποδομή σε μοντέλα επεξεργασίας πληροφοριών και επιχειρησιακού προγραμματισμού
- Υποδομή πληροφοριακών πόρων
- Διαδικασίες ροής πληροφοριών
- Κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό

Τα στοιχεία αυτά είναι οι απαραίτητες προϋποθέσεις που θα επιτρέψουν την ανάπτυξη και υλοποίηση των επιχειρησιακών σχεδίων σε μακροπρόθεσμη βάση.

Σε αυτά τα πλαίσια το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος περιλαμβάνει ενότητες που περιλαμβάνονται:

Στη Διοικητική Επιχειρήσεων, στον επιχειρησιακό σχεδιασμό και στην οικονομική ανάλυση οικονομικών και επιχειρηματικών μεγεθών. Σε αυτή την ενότητα ταυτοποιούνται και εκτιμώνται οι σχέσεις ανάμεσα στη δομή, τη συμπεριφορά και την απόδοση ανοικτών επιχειρησιακών συστημάτων.

Στις Ποσοτικές Μεθόδους Διοίκησης και ανάλυσης, όπου γίνεται ανάπτυξη και εφαρμογή των ποσοτικών προσεγγίσεων των σχέσεων που έχουν ταυτοποιηθεί στη προηγούμενη ενότητα.

Στα Πληροφοριακά και Επικοινωνιακά Συστήματα και στην Επιστήμη των Υπολογιστών, όπου μελετώνται οι προσεγγίσεις με βάση τις οποίες τα Πληροφοριακά Συστήματα τείνουν να αποτελέσουν μια ολοκληρωμένη πλατφόρμα που με βάση τα λειτουργικά δεδομένα θα προσφέρουν στη διοικητική διαχείριση την άμεση λήψη αποφάσεων και τον ορισμό μιας μακροχρόνιας στρατηγικής για την επιχείρηση. Η προσπάθεια αυτή βασίζεται στην εξαιρετική απόδοση των νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών και στην ολοκλήρωση με τις νέες επιχειρηματικές έννοιες και δεδομένα.

2.2 Περιγραφή επαγγελματικών δικαιωμάτων του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ

Αναλυτικότερα, όσο αφορά τα επαγγελματικά δικαιώματα των σπουδαστών του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & πληροφοριακών Συστημάτων, το Περίγραμμα Επαγγελματικών Δικαιωμάτων των πτυχιούχων του Τμήματος αναφέρει τα εξής:

Α. Οι πτυχιούχοι του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, με βάση τις εξειδικευμένες επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις τους, δύνανται να απασχολούνται ως στελέχη επιχειρήσεων και οργανισμών, με το αντικείμενο του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού από πλευράς καθορισμού σχεδίων ανάπτυξης, εφαρμογής μεθοδολογιών υποστήριξης επιχειρηματικών αποφάσεων και διαχείρισης πληροφοριακών συστημάτων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Οι εν λόγω πτυχιούχοι είτε αυτοδύναμα, είτε σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες μπορούν να απασχολούνται σε έρευνες και μελέτες σε θέματα επιχειρησιακού σχεδιασμού και διαχείρισης πληροφοριακών συστημάτων. Στα πλαίσια της άσκησης του επαγγέλματός τους, οι παραπάνω αναφερόμενοι πτυχιούχοι μπορούν να ασκήσουν τις παρακάτω επαγγελματικές δραστηριότητες:

1. Εκπόνηση επιχειρηματικών - επιχειρησιακών, στρατηγικών και τακτικών σχεδίων ανάπτυξης επιχειρήσεων και οργανισμών & Εκπόνηση μελετών προγραμματισμού και διαχείρισης έργων.
2. Διενέργεια ερευνών αγοράς, στατιστικών ερευνών και προβλέψεων.
3. Λήψη αποφάσεων ορθολογικής λειτουργίας των οικονομικών μονάδων.

4. Σχεδιασμός συστημάτων κατάρτισης προϋπολογισμών και παρακολούθησης ταμειακών ροών, ανάλυση προβλημάτων χρηματοδότησης έργων.

5. Εφαρμογή μεθόδων διοίκησης ολικής ποιότητας σε έργα και προγράμματα σύνταξη προτάσεων για ISO, πιστοποίηση.

6. Ανάπτυξη και διαχείριση πληροφοριακών συστημάτων διοίκησης.

Β. Οι πτυχιούχοι του Τμήματος μπορούν να απασχολούνται σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Γ. Οι πτυχιούχοι του Τμήματος μπορούν να διορίζονται στο δημόσιο και να εξελίσσονται στις βαθμίδες ιεραρχίας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Δ. Οι πτυχιούχοι του Τμήματος έχουν δικαίωμα να διορίζονται ως εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ20 (Πληροφορικής) στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπως φυσικά ορίζεται από τις υπάρχουσες ρυθμίσεις. Συγκεκριμένα, το ΠΔ 118 / 1995 (ΦΕΚ 75 ΤΑ / 18.04.1995): «Καθορισμός των προσόντων διορισμού στους κλάδους ΠΕ19 και ΠΕ20 πληροφορικής Εκπαιδευτικού Προσωπικού Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων», όπως συμπληρώθηκε από το ΠΔ 268 (ΦΕΚ 268 / 28.12.2004), δίνει το δικαίωμα στους απόφοιτους του Τμήματος να εργασθούν ως εκπαιδευτικοί του ΠΕ20.

Ε. Οι πτυχιούχοι του Τμήματος, με την απόκτηση του πτυχίου τους, ασκούν το επάγγελμα, στο πλαίσιο των παραπάνω επαγγελματικών δικαιωμάτων.

Τα παραπάνω επαγγελματικά δικαιώματα, στηρίζονται κυρίως στα εξής μαθήματα του Τμήματος:

Διαχείριση Έργων και Λειτουργιών: Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, ο σπουδαστής αναμένεται να είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται την σπουδαιότητα της διαχείρισης έργων ως ξεχωριστής ειδικότητας στο χώρο της διοικητικής επιστήμης, καθώς και την γενικότερη θετική συμβολή που μπορεί να έχει σε επιχειρήσεις και οργανισμούς. Επίσης, να κατανοεί πλήρως όλες τις πτυχές ενός έργου, από την διαμόρφωση της γενικότερης στρατηγικής, μέχρι την εκτέλεσή του καθώς και ένα σύνολο από εργαλεία και τεχνικές που μπορούν να εφαρμοστούν από τον διαχειριστή έργου στις διαφορετικές φάσεις του έργου. Επιπλέον, ο σπουδαστής θα μπορεί να αναπτύσσει ρεαλιστικά σχέδια δράσης για την υλοποίηση ενός έργου και να αξιοποιεί τις δυνατότητες που προσφέρουν τα πληροφοριακά συστήματα ως εργαλεία για τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση ενός έργου. Τέλος, θα είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται τους κινδύνους και την αβεβαιότητα του σύγχρονου επιχειρηματικού περιβάλλοντος, εντός του οποίου λαμβάνουν χώρα τα περισσότερα έργα.

Επιχειρηματικός Σχεδιασμός: Στόχος αυτού του μαθήματος είναι να περιγράψει τις εσωτερικές διεργασίες που συντελούνται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του σχεδιασμού των μελλοντικών δράσεων οποιασδήποτε επιχείρησης ή οργανισμού καθώς τα εργαλεία και τα βοηθήματα που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια του πιο πάνω σχεδιασμού. Επιπροσθέτως, αναλύει τι είναι ένα επιχειρηματικό σχέδιο και α-

ναπτύσει την ικανότητα για τη δημιουργία ενός ορθολογικά τεκμηριωμένου επιχειρηματικού σχεδίου για μια πληθώρα περιπτώσεων.

Ανάλυση και Έλεγχος Επιχειρηματικών Στρατηγικών: Στόχος του μαθήματος αυτού είναι να αποσαφηνίσει τι ακριβώς σημαίνει η έννοια της στρατηγικής και να τη συνδέσει κυρίως με τον μακροχρόνιο ορίζοντα και σχεδιασμό. Επίσης, να αναλύσει με ποιους τρόπους μπορεί να αντιληφθεί και να κατανοήσει μια επιχείρηση το μικροοικονομικό και μακροοικονομικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται, καθώς και να περιγράψει με ποιους τρόπους μπορεί να αντιλαμβάνεται και να εξελίξει μια επιχείρηση τον εαυτό της, χρησιμοποιώντας έννοιες όπως πόροι, ικανότητες, δυναμικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, επιχειρηματικότητα, καινοτομικότητα, αυτοποίηση. Τέλος, σκοπός του είναι να υποστηρίξει τη διαδικασία μακροπρόθεσμου σχεδιασμού του μέλλοντος οποιουδήποτε τύπου επιχείρησης ή οργανισμού, είτε παράγει προϊόντα είτε προσφέρει υπηρεσίες και να συντελέσει στην ενίσχυση της δημιουργικής, και ενίοτε ανορθόδοξης, σκέψης και στην κριτική θεώρηση των έτοιμων «συνταγών επιτυχίας».

Εισαγωγή στη Στατιστική των Επιχειρήσεων: Τελικός στόχος του μαθήματος είναι να αποκτηθούν θεωρητικές και εργαστηριακές γνώσεις για τον τρόπο σχεδιασμού και εκτέλεσης στατιστικών ερευνών. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται να είναι σε θέση να προσδιορίζει την κατάλληλη τεχνική δειγματοληπτικής έρευνας, να παρουσιάζει τα στατιστικά στοιχεία μέσω διαγραμμάτων και πινάκων και να υπολογίζει αριθμητικά μέτρα για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικών με την συμπεριφορά - αποτύπωση τάσεων των εκάστοτε χαρακτηριστικών του δείγματος. Τέλος, ο φοιτητής θα μπορεί να χρησιμοποιεί τις βασικές έννοιες της θεωρίας των πιθανοτήτων για την επίλυση πραγματικών προβλημάτων, καθώς και να επιχειρεί την πρόβλεψη καταστάσεων με χρήση στατιστικών υποδειγμάτων.

Ειδικά θέματα στη Στατιστική Επιχειρήσεων: Τελικός στόχος του μαθήματος είναι να αποκτηθούν προχωρημένες θεωρητικές και εργαστηριακές γνώσεις για τον τρόπο σχεδιασμού και εκτέλεσης στατιστικών ερευνών. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής θα είναι σε θέση να επιλύει προβλήματα, όπως η ανάλυση των στατιστικών στοιχείων με επιστημονικές μεθόδους, η εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων και η εισήγηση για τη λήψη αποφάσεων και μέτρων.

Τεχνικές Προβλέψεων και Ελέγχου: Στόχος του μαθήματος είναι να αντιμετωπίζει τις τεχνικές προβλέψεων και ελέγχου ως μια συστηματική μεθοδολογία τεκμηρίωσης και λήψης αποφάσεων. Επίσης, μέσο αυτού θα αποκτηθούν βασικές θεωρητικές και εργαστηριακές γνώσεις για τον τρόπο σχεδιασμού και εκτέλεσης στατιστικών-οικονομετρικών ερευνών και να εξοικειωθούν οι φοιτητές με μεθόδους πρόβλεψης και, πιο συγκεκριμένα, με τη μέθοδο Box-Jenkins. Επιπλέον, προσδιορίζει την κατάλληλη τεχνική κατά περίπτωση, ανάλογα με τη φύση του προβλήματος και τους περιορισμούς που το διέπουν, αξιολογεί τα υποδείγματα αλλά και τις εναλλακτικές λύσεις που αυτά προσφέρουν. Τέλος, μπορεί να εφαρμόσει τα αποτελέσματα που του παρέχει το μάθημα σε επίπεδο ανάπτυξης πολιτικών και εφαρμόζει τα παραπάνω σε ένα μεγάλο φάσμα δεδομένων όπως: Χρηματοοικονομική Διοίκηση, Προγραμματισμός Παραγωγής και Διαχείριση Αποθεμάτων, Διοίκηση Μάρκετινγκ, Προγραμματισμός Μεταφορών και Διανομής, Διαχείριση Ανθρωπίνων Πόρων, κ.ά.

Λήψεις Επιχειρηματικών Αποφάσεων: Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, ο σπουδαστής αναμένεται να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει τη λήψη αποφάσεων ως μια συστηματική μεθοδολογία τεκμηρίωσης επιλογών - δράσεων για την επίλυση ενός προβλήματος. Επίσης να προσδιορίζει την κατάλληλη τεχνική κατά περίπτωση, ανάλογα με τη φύση του προβλήματος και τους περιορισμούς που το διέπουν. Επιπρόσθετα, ο φοιτητής μπορεί να αξιολογεί τα υποδείγματα αλλά και τις εναλλακτικές λύσεις που αυτά προσφέρουν καθώς και να αξιοποιεί τις δυνατότητες που προσφέρουν τα πληροφοριακά συστήματα ως εργαλεία για την επιλογή της βέλτιστης απόφασης. Τέλος, διερευνά με συστηματικό τρόπο τις επιπτώσεις εναλλακτικών αποφάσεων και στρατηγικών και εφαρμόζει τα παραπάνω σε ένα μεγάλο φάσμα επιχειρηματικών λειτουργιών όπως: Χρηματοοικονομική Διοίκηση, Προγραμματισμός Παραγωγής και Διαχείριση Αποθεμάτων, Διοίκηση Μάρκετινγκ, Προγραμματισμός Μεταφορών και Διανομής, Διαχείριση Ανθρώπινων Πόρων, κ.ά.

Ποσοτικές Μέθοδοι στη Λήψη Επιχειρηματικών Αποφάσεων: Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, ο σπουδαστής αναμένεται να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει τη λήψη αποφάσεων ως μια συστηματική μεθοδολογία τεκμηρίωσης επιλογών - δράσεων για την επίλυση ενός προβλήματος σε όλες τις λειτουργίες μιας επιχείρησης, σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα, σε όλους τους κλάδους. Επιπλέον, διαχειρίζεται τον κίνδυνο και την αβεβαιότητα, που πηγάζει από τις συχνές αλλαγές στο διεθνοποιημένο περιβάλλον, τη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας κ.ά. Έτσι, στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται προχωρημένες μεθοδολογίες με τις οποίες οι κυριότερες επιχειρηματικές λειτουργίες μπορούν να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν αποδοτικά και αποτελεσματικά. Τέλος, αξιοποιεί τις δυνατότητες που προσφέρουν τα πληροφοριακά συστήματα ως εργαλεία για την επιλογή της βέλτιστης απόφασης

Marketing – Ανάλυση Πολιτικών Αγοράς: Το συγκεκριμένο μάθημα μαθαίνει τους φοιτητές να αντιμετωπίζουν το μάρκετινγκ με συστηματική μεθοδολογία και ως σημαντικό εργαλείο που έχει η επιχείρηση στη διάθεσή της για την ανάπτυξή της, να εντοπίζουν και να προσδιορίζουν τους παράγοντες της αγοράς που επηρεάζουν την επιχείρηση και να αξιολογούν τα επιχειρηματικά σενάρια αλλά και τις εναλλακτικές λύσεις που προσφέρονται. Επίσης, μέσω του μαθήματος διερευνούν και να αξιολογούν με συστηματικό τρόπο τις επιπτώσεις των εναλλακτικών επιλογών και στρατηγικών που μπορεί να υλοποιήσει η επιχείρηση. Τέλος, βοηθά στην επιλογή της βέλτιστης λύσης για την επιλογή της αγοράς - στόχου στην οποία θα απευθυνθεί η επιχείρηση.

Συστήματα Ελέγχου και Διασφάλιση Ποιότητας: Το μάθημα βοηθά στην κατανόηση της αναγκαιότητας χρήσης των συστημάτων ελέγχου και διασφάλισης ποιότητας από μια επιχείρηση. Μέσο αυτού έχουμε γνώσεις βασικών εννοιών των συστημάτων ελέγχου και διασφάλιση ποιότητας, κατανοούμε και αναλύουμε τις βασικές και υποστηρικτικές διαδικασίες των συστημάτων ελέγχου και διασφάλισης ποιότητας καθώς και αξιολογούμε της αποδόσεις τους. Επίσης βοηθά στον προγραμματισμό και στην βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων ελέγχου και διασφάλιση ποιότητας, καθώς και στον σχεδιασμό και στη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων ελέγχου και διασφάλιση ποιότητας έτσι ώστε η επιχείρηση να αποκτήσει ανταγωνιστικό αποτέ-

λεσμα. Τέλος, μας διδάσκει σύγχρονες μεθόδους χρήσης των συστημάτων ελέγχου και διασφάλιση ποιότητας από τη διοίκηση μιας επιχείρησης.

Εισαγωγή στα Πληροφοριακά Συστήματα: Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές να μπορούν να κατανοούν τα μοντέλα κύκλου ζωής και ανάπτυξης ενός Πληροφοριακού Συστήματος και τις φάσεις από τις οποίες διέρχονται. Επιπλέον, να αντιμετωπίζουν την ανάλυση και το σχεδιασμό ενός Πληροφοριακού Συστήματος ως μια συστηματική μεθοδολογία ανάλυσης και σχεδιασμού συστημάτων, να προσδιορίζουν με σαφήνεια τις προδιαγραφές ενός συστήματος και να μπορούν να τις διαχωρίζουν σε λειτουργικές και μη λειτουργικές, καθώς επίσης να προσδιορίζουν την κατάλληλη τεχνική ανάλυσης διαδικασιών και δεδομένων, κατά περίπτωση, ανάλογα με τη φύση του Πληροφοριακού Συστήματος και τους περιορισμούς που το διέπουν. Επιπροσθέτως, ερευνούν με συστηματικό τρόπο τις επιπτώσεις εναλλακτικών τεχνικών, αποφάσεων και στρατηγικών, αξιοποιούν τις δυνατότητες που προσφέρουν οι διάφορες τεχνικές και τα διάφορα εργαλεία ανάλυσης και σχεδιασμού Πληροφοριακών Συστημάτων για τη βέλτιστη αντιμετώπιση θεμάτων οργάνωσης και επιχειρηματικού σχεδιασμού, θεμάτων μοντελοποίησης, θεμάτων σχεδίασης και ανάπτυξης και θεμάτων λογισμικού. Τέλος, αποτιμούν και να αξιοποιούν το ρόλο και τη συμμετοχή του ανθρώπινου παράγοντα σε ένα Πληροφοριακό Σύστημα.

Εφαρμοσμένα Πληροφοριακά Συστήματα στο Επιχειρηματικό Περιβάλλον: Η επιστημονική περιοχή της Επιχειρηματικής Νοημοσύνης χρησιμοποιεί τις πλέον σύγχρονες τεχνικές διαφόρων επιστημονικών πεδίων μετασχηματίζοντας σε στοιχεία του ενεργητικού των επιχειρήσεων επειδή στοχεύει στην υποβοήθηση του επιτελικού στελέχους στη διαδικασία εξαγωγής αποφάσεων. Γενικά, ο πρωταρχικός στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις πιο σύγχρονες τεχνικές ανάλυσης και λήψης αποφάσεων της Επιχειρηματικής Νοημοσύνης. Συγκεκριμένα, το μάθημα διαπραγματεύεται διάφορες ανεξάρτητες τεχνικές που μοντελοποιούν και στη συνέχεια αξιοποιούν τα επιχειρηματικά δεδομένα και διαδικασίες. Για παράδειγμα, επιτρέπουν στο χρήστη να «βλέπει» είτε τα λειτουργικά δεδομένα της επιχείρησης συνολικά σε διαφορετικά επίπεδα ανάλυσης και από διαφορετικές οπτικές γωνίες, είτε τις διαδικασίες, μέσω της αναπαράστασής τους με χρήση αυστηρά τυποποιημένων συμβολισμών. Επίσης, διαπραγματεύεται σύγχρονες τεχνικές για την υποστήριξη βασικών επιχειρηματικών λειτουργιών, όπως για παράδειγμα η αξιολόγηση στρατηγικών και η κοστολόγηση.

Ηλεκτρονικό Επιχειρείν: Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουμε τη σημασία και τις αρχές που διέπουν το ηλεκτρονικό εμπόριο και το ηλεκτρονικό επιχειρείν. Επιπλέον, διακρίνει τα μοντέλα ηλεκτρονικής επιχειρηματικότητας και διακυβέρνησης και καθορίζει όλες εκείνες τις απαιτήσεις, τις προδιαγραφές και τις λειτουργίες που είναι απαραίτητες για το σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός επιτυχημένου e-shop. Επίσης, οι φοιτητές αποκτούν γνώσεις από την περιοχή των τεχνολογιών εξατομίκευσης και των νέων προοπτικών που διαμορφώνονται για την ανάπτυξη μακροπρόθεσμων σχέσεων εμπιστοσύνης και ικανοποίησης ανάμεσα στα e-shops και τους πελάτες τους. Αξιολογεί την απόδοση ενός συστήματος e-επιχειρείν και χρησιμοποιεί τους σημαντικότερους δείκτες για αυτό το σκοπό, ταυτόχρονα προσδιορίζει τις τεχνολογίες και τις πολιτικές για την ασφάλεια των ηλεκτρονικών συναλλαγών. Τέ-

λος, εφαρμόζει τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται για το σχεδιασμό και την υλοποίηση εφαρμογών e-επιχειρείν και e-εμπορίου.

2.3 Διαφορά επαγγελματικών δικαιωμάτων με άλλα ομοειδή Τμήματα

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι σύμφωνα με έρευνα που έγινε διαπιστώσαμε πως δεν υπάρχει Τμήμα (ούτε ΑΕΙ, ούτε ΤΕΙ) με αντίστοιχα επαγγελματικά δικαιώματα, όπως αυτά που προσφέρει το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ.

Αναλυτικότερα, τα πιο κοντινά σε επιστημονικό αντικείμενο Τμήματα στο Ε.Σ.Π.Σ., ιδιαίτερα στον τομέα των επαγγελματικών δικαιωμάτων που προσφέρουν, είναι αυτό της Διοίκησης Επιχειρήσεων αλλά και το Τμήμα Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και την Οικονομία⁴. Παρόλα αυτά, τα παραπάνω Τμήματα μπορεί να μοιάζουν με το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ. αφού όλα ανήκουν στο κλάδο της Διοίκησης και Οικονομίας, αλλά διαφέρουν κυρίως σε δύο επαγγελματικά δικαιώματα. Πιο συγκεκριμένα, κανένα από τα δύο Τμήματα που αναφέρθηκαν δεν προσφέρει σαν επαγγελματική δραστηριότητα την πραγματοποίηση επιχειρηματικών - επιχειρησιακών, στρατηγικών και τακτικών σχεδίων ανάπτυξης επιχειρήσεων και οργανισμών & πραγματοποίηση μελετών προγραμματισμού και διαχείρισης έργων. Επίσης, η δεύτερη σημαντικότερη διαφορά είναι ότι κανένα δεν περιλαμβάνει τη λήψη αποφάσεων ορθολογικής λειτουργίας των οικονομικών μονάδων.

Έτσι συμπεραίνουμε ότι, το Ε.Σ.Π.Σ. πρόκειται για ένα Τμήμα που προσφέρει ισχυρά αλλά και μοναδικά επαγγελματικά δικαιώματα στους αποφοίτους του όπως αυτό προκύπτει και από την έρευνά μας, καθώς το 52,5% των ερωτηθέντων επέλεξε το Τμήμα για το αντικείμενο των σπουδών που προσφέρει και το 19,8% το επέλεξε για τα επαγγελματικά δικαιώματα που παρέχει στους αποφοίτους.

Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ. εφόσον καλύπτει ένα αρκετά μεγάλο φάσμα επαγγελματικών δικαιωμάτων, η σχέση του με την αγορά εργασίας είναι καλύτερη από ότι έχουν άλλα Τμήματα. Είναι γεγονός ότι, αρκετά Τμήματα καταργούνται ή και απαξιώνονται σε πολύ μεγάλο βαθμό. Αντιθέτως, η συνεχής ανάπτυξη και εξέλιξη της πληροφορικής, των νέων τεχνολογιών και των μεθόδων στη λήψη αποφάσεων στις επιχειρήσεις, καθιστούν το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ. αρκετά αξιόπιστο στην εύρεση εργασίας.

2.4 Περιγραφή του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ.

Σκοπός του προγράμματος σπουδών του Τμήματος, είναι σαφώς η διασφάλιση της επαγγελματικής αποκατάστασης των σπουδαστών. Ο παραπάνω σκοπός στη-

---

⁴ Στα επόμενα, για λόγους συντομίας θα αναφερόμαστε στο Τμήμα Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και Οικονομία ως Τμήμα Ε.Π.Δ.Ο.

ρίζεται στο ότι οι πτυχιούχοι του Τμήματος έχουν θεσμοθετημένα επαγγελματικά δικαιώματα. Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους, οι Πτυχιούχοι του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων αποκτούν τις απαραίτητες επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις, οι οποίες τους επιτρέπουν να δραστηριοποιούνται επαγγελματικά, υποστηρίζοντας επιτυχώς την αξιοποίηση των μεθόδων και της τεχνολογίας του Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και των Πληροφοριακών Συστημάτων σε όλους τους τομείς εφαρμογής τους στην οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα.

Οι πτυχιούχοι του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων απασχολούνται τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα, σε θέματα που σχετίζονται με τη μελέτη, την ανάπτυξη, τη διαχείριση, την εφαρμοσμένη έρευνα, την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Οι γνώσεις και δεξιότητες που αποκτούν, τους καθιστούν ικανούς να εφαρμόζουν με επιτυχία λειτουργίες Επιχειρηματικού Σχεδιασμού, Διοίκησης και Οργάνωσης οικονομικών μονάδων και οργανισμών, Διοίκησης - Ανάπτυξης - Βελτίωσης και χρήσης Πληροφοριακών Συστημάτων, Ανάπτυξης, Παροχής Υπηρεσιών, Ανάλυσης Οικονομικών Δεδομένων, Εποπτείας και Ελέγχου, Εφαρμοσμένης Έρευνας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Πιο αναλυτικά, οι εργασίες τις οποίες μπορεί να επιτελέσει αποτελεσματικά ένας απόφοιτος του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ. εντάσσονται στο πλαίσιο της Λήψης Επιχειρηματικών Αποφάσεων με χρήση σύγχρονων ποσοτικών μεθοδολογιών και ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων και είναι ενδεικτικά οι ακόλουθες:

1. Στατιστική και οικονομετρική ανάλυση δεδομένων
2. Ζητήματα επιχειρησιακής έρευνας και βελτιστοποίησης συστημάτων -διαδικασιών
3. Κοστολόγηση, Κατάρτιση προϋπολογισμών, χρηματοοικονομικές αναλύσεις, διαχείριση χαρτοφυλακίου
4. Μάνατζμεντ - Μάρκετινγκ και προώθηση πωλήσεων
5. Προβλέψεις επιχειρηματικών και οικονομικών μεγεθών
6. Διασφάλιση ποιότητας και πιστοποίηση διαδικασιών
7. Ορθολογική διαχείριση έργων και λειτουργιών, εφοδιαστική αλυσίδα
8. Αναζήτηση και εξόρυξη δεδομένων επιχειρηματικής φύσης
9. Αξιολόγηση δεδομένων και μετασχηματισμός τους σε χρήσιμη πληροφορία για την υποβοήθηση λήψης ορθολογικών επιχειρηματικών αποφάσεων
10. Σχεδίαση και Ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων
11. Ανάπτυξη εφαρμογών ηλεκτρονικού επιχειρείν

12. Λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων και ανάπτυξη ολοκληρωμένων επιχειρηματικών σχεδίων με εισροές από όλες τις πιο πάνω επιμέρους γνώσεις και δεξιότητες.

Όσο αφορά την έρευνα που πραγματοποιήσαμε, είδαμε ότι ένα αρκετά ικανοποιητικό ποσοστό των ερωτηθέντων, δήλωσαν ευχαριστημένοι σε σχέση με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος ΕΣΠΣ. Ειδικότερα, το ποσοστό αυτό είναι της τάξεως του 50%, με το αμέσως επόμενο μεγαλύτερο ποσοστό να ανέρχεται στο 38,6% δηλώνοντας ότι δεν είναι ούτε δυσαρεστημένοι αλλά και ούτε ευχαριστημένοι από το πρόγραμμα σπουδών. Μόλις το 1,5% των αποφοίτων δήλωσε ότι είναι πολύ δυσαρεστημένοι.

Για την υλοποίηση του προγράμματος σπουδών σημαντικό ρόλο παίζουν και άλλοι παράγοντες, όπως για παράδειγμα οι διδάσκοντες, οι λειτουργικές υποδομές αλλά και η διοικητική υποστήριξη του Τμήματος. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι η πιθανή λανθασμένη λειτουργία κάποιου από τα παραπάνω, μπορεί να δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα στην υλοποίηση των στόχων του προγράμματος σπουδών.

Από τις απαντήσεις που πήραμε από τα ερωτηματολόγια είδαμε ότι και στους 3 παραπάνω παράγοντες το μεγαλύτερο ποσοστό των αποφοίτων δήλωσαν ότι δεν είναι ούτε δυσαρεστημένοι, ούτε ευχαριστημένοι από τα συγκεκριμένα δομικά στοιχεία του Τμήματος. Αναλυτικότερα, το επίπεδο των διδασκόντων αγγίζει το 42,4%, επίσης σε ποσοστό 45,5% ανέρχεται και το επίπεδο των λειτουργικών υποδομών, και τέλος το επίπεδο της διοικητικής υποστήριξης με ποσοστό 43,2% συμμετέχει στον ίδιο χαρακτηρισμό.

Έτσι συμπεραίνουμε ότι και οι 3 αυτοί παράγοντες πρέπει να βελτιωθούν μελλοντικά ώστε οι στόχοι του προγράμματος σπουδών να υλοποιούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Για παράδειγμα, να υπάρχει γρηγορότερη και καλύτερη εξυπηρέτηση από τη γραμματεία, περισσότερες εργαστηριακές μονάδες για την σωστή λειτουργία των εργαστηριακών μαθημάτων, μεγαλύτερο ενδιαφέρον από τους διδάσκοντες προς τους φοιτητές με στόχο να τους προσελκύσουν σε μεγαλύτερο βαθμό για την αναζήτηση και εκμάθηση καινούργιων γνώσεων.

2.5 Το σχέδιο Αθηνά και η επιρροή του στο Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ.

Είναι πλέον γνωστό, ότι το σχέδιο Αθηνά επηρέασε πάρα πολλές σχολές σε ολόκληρη την Ελλάδα και ταυτόχρονα ένα πολύ μεγάλο αριθμό φοιτητών. Πιο συγκεκριμένα σε σχέση με το Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων, οι αλλαγές αρχικά που επιχείρησαν να κάνουν, ήταν τεράστιες με αποτέλεσμα το 1^ο σχέδιο να καταρρεύσει.

Όπως αναφερθήκαμε και παραπάνω, το γνωστικό αντικείμενο του Τμήματος εντάσσεται στη Διοικητική Επιστήμη, η οποία χρησιμοποιώντας ποσοτικές μεθοδολογίες και την υποστήριξη των εργαλείων Πληροφορικής τεκμηριώνει διαδικασίες ορθολογικής λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων. Καλύπτει με τον τρόπο αυτό τις

ανάγκες της σύγχρονης αγοράς εργασίας που απαιτεί στελέχη με εφαρμοσμένες γνώσεις - δεξιότητες μάλιστα, οικονομικών και πληροφορικής ικανά να μετάσχουν - ανταποκριθούν στη σύγχρονη πραγματικότητα.

Το 1^ο σχέδιο πρόβλεπε κατ' αρχάς τη συγχώνευσή του με το Τμήμα «Εφαρμογές Πληροφορικής στην Διοίκηση και Οικονομία» (ΕΠΔΟ), το οποίο αποτελεί παράρτημα του ΤΕΙ Πάτρας με έδρα την Αμαλιάδα και εν συνεχεία τη μετατροπή του σε Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής στην Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών με έδρα την Πάτρα.

Οι φοιτητές ήταν απολύτως φυσιολογικό ότι, θα αποκτούσαν ένα νέο πρόγραμμα σπουδών και θα λάμβαναν πτυχίο στον χώρο της πληροφορικής. Ήταν μία ιδέα η οποία κατάρρευσε καθώς υπήρχαν τεράστιες διαφορές μεταξύ των δύο αυτών Τμημάτων τόσο στα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων, όσο και στο αντικείμενο σπουδών, τις υποδομές και το διδακτικό προσωπικό.

Έτσι ήταν απολύτως φυσιολογικό να ακολουθήσει η τροποποίηση αυτού του σχεδίου και να έρθει στο προσκήνιο η 2^η και τελική αλλαγή. Πιο συγκεκριμένα όσον αφορά την περιοχή μας τα ΤΕΙ Πατρών, Μεσολογίου και Ιονίων συγχωνεύονται σε ένα με την ονομασία ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος και Ιονίων Νήσων «Διονύσιος Σολωμός».

Το Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών συστημάτων, συγχωνεύεται με τα Τμήματα Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση και Οικονομία, Διοίκηση επιχειρήσεων και Εμπορίας και Διαφήμισης. Δημιουργείται ένα Τμήμα λοιπόν που ονομάζεται Διοίκηση Επιχειρήσεων και αποτελείται από 3 κατευθύνσεις :

- Διοίκηση Επιχειρήσεων
- Marketing
- Διοίκηση Πληροφοριακών Συστημάτων

Παρατηρώντας το 2^ο σχέδιο, βλέπουμε ότι το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ. υπερέχει όλων των άλλων, καθώς το πρόγραμμα σπουδών του νέου Τμήματος περιέχει κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό μαθήματα που υπήρχαν στο παλαιό Τμήμα. Κλείνοντας φαίνεται ότι το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ. υπέστη τις λιγότερες αλλαγές σε σχέση με τα άλλα Τμήματα, πράγμα που μας δείχνει ότι το Τμήμα αυτό θα μπορούσε να παραμείνει ανεξάρτητο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Στατιστική Ανάλυση Έρευνας

Στο κεφάλαιο αυτό θα δείξουμε, ποιος είναι ο σκοπός της έρευνας αλλά και ποιες μεθόδους χρησιμοποιήσαμε ώστε να ολοκληρωθεί επιτυχώς η έρευνα αυτή. Επιπρόσθετα, γίνεται ανάλυση των ποιων σημαντικών ποσοστών με τη βοήθεια πινάκων και σχεδιαγραμμάτων από τη χρήση του προγράμματος PASW Statistics 18. Τέλος, στο Παράρτημα Α υπάρχει το σχετικό ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για την έρευνα. Για το κεφάλαιο αυτό χρησιμοποιήσαμε στοιχεία από τις πηγές [2] και [3].

3.1 Σκοπός Έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας, ήταν να μελετηθεί σε ένα μεγάλο δείγμα των αποφοίτων του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων το μέγεθος της επαγγελματικής τους αποκατάστασης – ιδιαίτερα σήμερα στην εποχή της έντονης οικονομικής κρίσης- το βαθμό ικανοποίησής τους από το επάγγελμα που κάνουν, καθώς επίσης και τις εντυπώσεις τους από το Τμήμα σε τομείς που αφορούν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης (λειτουργικές υποδομές, πρόγραμμα σπουδών, πρακτική άσκηση, διδακτικό προσωπικό, διοικητική υποστήριξη κά).

Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής μπορούν να αξιοποιηθούν από το Τμήμα ως ένα πολύτιμο εργαλείο αναζήτησης λύσεων σε τυχόν προβλήματα λειτουργίας του, να είναι δυνατή η βελτίωση του συστήματος «εκπαίδευση – έρευνα – διοίκηση», αλλά και να γίνει ακόμη πιο αποτελεσματική η σύνδεση του Τμήματος με την αγορά εργασίας, δηλαδή τις επιχειρήσεις των κλάδων Διοίκησης και Οικονομίας που αποτελούν τους βασικούς εργοδότες των αποφοίτων του Τμήματος.

Τέλος, σκόπιμο είναι να αναζητηθούν οι προοπτικές επιχειρηματικότητας από τους ίδιους τους αποφοίτους, δηλαδή να διαπιστωθεί ο βαθμός που αυτοί επιλέγουν να κάνουν μια δική τους επιχείρηση ή να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της οικογενειακής τους επιχείρησης.

3.2 Μέθοδος Έρευνας

Η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε κατά τη διάρκεια της παρούσας έρευνας στηρίχτηκε στη συμπλήρωση ειδικών ερωτηματολογίων, που συντάχθηκαν αποκλεισ-

τικά για την παρούσα έρευνα. Τα ερωτηματολόγια αυτά απευθύνονταν αποκλειστικά στους αποφοίτους του Τμήματος, είχαν την κατάλληλη δομή, τον κατάλληλο σχεδιασμό και ερωτήσεις που θα έφερναν σε πέρας τους στόχους της έρευνας αγοράς και τη συλλογή των κατάλληλων πληροφοριών της έρευνας.

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας περιελάμβανε 26 συνολικά ερωτήσεις - κλειστές (δίτιμες και πολλαπλών κατηγοριών) και ορισμένες ανοιχτές- οι οποίες διαμορφώθηκαν σε τρεις (3) διαφορετικές ομάδες. Αυτή που περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικές με τα προσωπικά στοιχεία των ερωτώμενων αποφοίτων (7 ερωτήσεις), αυτή που αφορούσε επαγγελματικά θέματα (13 ερωτήσεις) και τέλος, αυτή που αφορούσε εκπαιδευτικά θέματα (6 ερωτήσεις). Υπήρξαν και ερωτήσεις κλίμακας Likert και ιεράρχησης, καθώς επίσης και πολλαπλής επιλογής.

Με χρήσιμο οδηγό τη βάση δεδομένων με τα προσωπικά στοιχεία των αποφοίτων του Τμήματος που τηρούσε η Γραμματεία του Τμήματος, έγινε η απαραίτητη δειγματοληψία με τη βοήθεια των απόφοιτων του έτους 2013 την ημέρα της ορκωμοσίας, που ήταν 150 συνολικά. Τελικά συγκεντρώθηκαν 131 ερωτηματολόγια, δηλαδή ποσοστό 87,3%.

Στη συνέχεια όλα τα δεδομένα αναλύθηκαν στατιστικά χρησιμοποιώντας το στατιστικό πρόγραμμα PASW Statistics ver. 18 με τους σχετικούς ελέγχους συχνοτήτων, περιγραφικής στατιστικής και συσχέτισης μεταξύ 2 ποιοτικών μεταβλητών (crosstabs).

Η παρούσα διερευνητική μελέτη βασίστηκε σε ένα μεγάλο βαθμό σε σχετικό ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε σε έρευνα του Πανεπιστημίου Πατρών, του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων, πράγμα που τεκμηριώνει την εγκυρότητα της έρευνας.

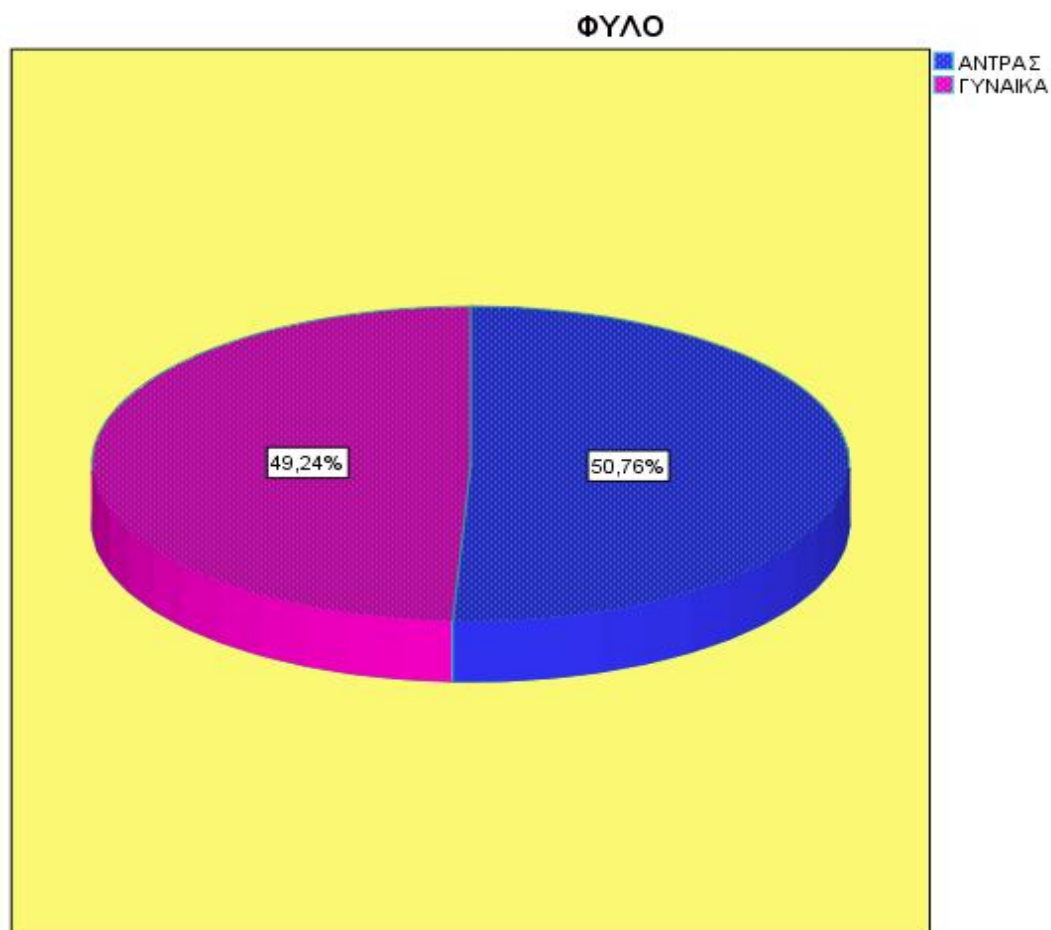
Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί ανάλογη έρευνα με το συγκεκριμένο θέμα στο Τμήμα. Η αξιολόγηση είναι μία πολύ σημαντική διαδικασία. Κεντρικός προσανατολισμός της είναι η καταγραφή της πραγματικότητας, η προβολή και βελτίωση των θετικών σημείων ως και η παρατήρηση και προσπάθεια αντιμετώπισης των αρνητικών. Είναι ένας ασφαλής τρόπος προσαρμογής στα δεδομένα και στις συνθήκες που επικρατούν.

3.3 Δημογραφικά στοιχεία έρευνας

Στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε παρατηρούμε ότι όσον αφορά το φύλο, τα ποσοστά των αποφοίτων κυμαίνονται σε παρόμοια επίπεδα με τους άντρες ωστόσο να είναι ελαφρώς περισσότεροι.

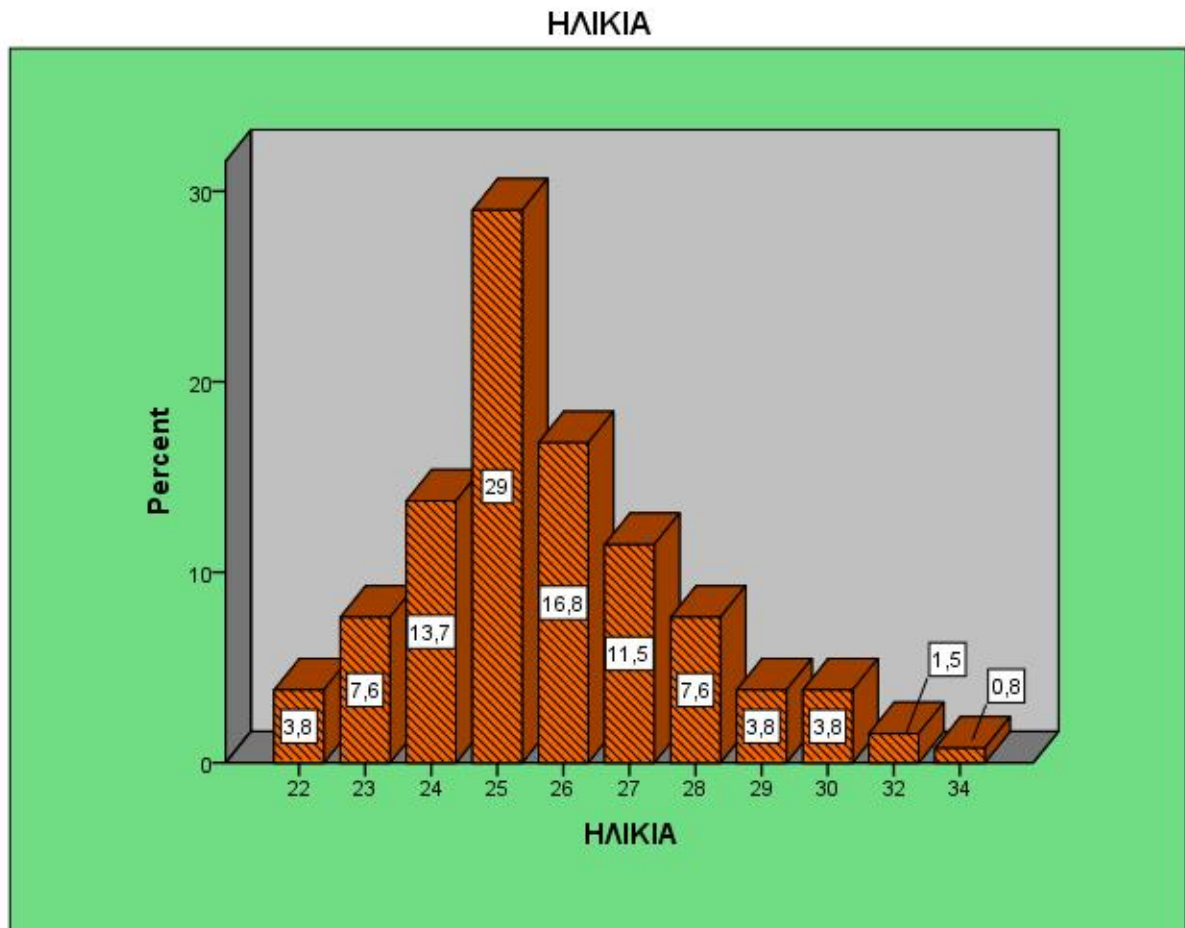
[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 1 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία του ερωτηματολογίου.]

Σχήμα 3.1 Φύλο ερωτώμενων αποφοίτων Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

Αναφορικά με την ηλικία, όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα, το 29% των αποφοίτων βρίσκονται σε ηλικία 25 ετών, με τις ηλικίες 24, 26 και 27 ετών να ακολουθούν. Τέλος, παρατηρούμε ότι μόλις το 3,8% των αποφοίτων τελειώνουν τη σχολή σε ηλικία 22 ετών, δηλαδή στον ακριβή χρόνο αποφοίτησης της σχολής που είναι τα 4 χρόνια

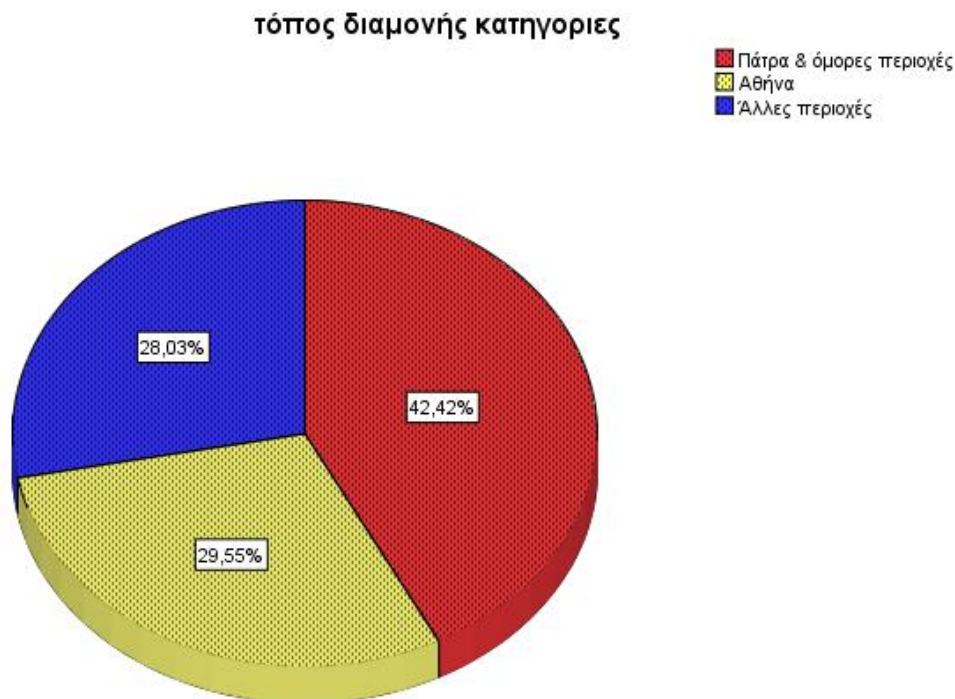
[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 2 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία του ερωτηματολογίου.]

Σχήμα 3.2 Ηλικία ερωτώμενων αποφοίτων Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

Σχετικά με τον τόπο διαμονής των ερωτηθέντων⁵, είναι εμφανές ότι το μεγαλύτερο ποσοστό και συγκεκριμένα το 42,2% προέρχονται από την Πάτρα και τις όμορες περιοχές της, ενώ ακολουθούν όσοι κατάγονται από την Αθήνα σε ποσοστό 29,55%.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 3 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία του ερωτηματολογίου.]

Σχήμα 3.3 Τόπος διαμονής ερωτώμενων αποφοίτων Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

⁵ Σε πολλά διαγράμματα και πίνακες του SPSS των οποίων το μέγεθος ήταν υπερβολικά μεγάλο για την εκτυπώσιμη μορφή της εργασίας, έχει γίνει κατηγοριοποίηση των μεταβλητών αυτών, ώστε να είναι εύχρηστοι για τη μορφή κειμένου, διατηρώντας σε αυτούς τα κύρια μόνο σημεία τους. Ολόκληροι οι πίνακες και τα διαγράμματα βρίσκονται στο επισυναπτόμενο CD.

Στον παρακάτω πίνακα, βλέπουμε ότι ο μέσος όρος βαθμού αποφοίτησης ήταν 6,29. Επίσης, παρατηρούμε ότι ο μικρότερος βαθμός πτυχίου ήταν 5,60 ενώ ο μεγαλύτερος ήταν 7,58. Τέλος, για να μπορέσουμε να έχουμε μία καλύτερη εικόνα των δεδομένων που αφορούν τον βαθμό πτυχίου, χωρίσαμε τους βαθμούς σε 3 κατηγορίες, οι οποίες είναι οι εξής:

- 1) **Καλώς:** Από 5 έως 6,5
- 2) **Λίαν καλώς:** Από 6,51 έως 8,5
- 3) **Άριστα:** Από 8,51 έως 10

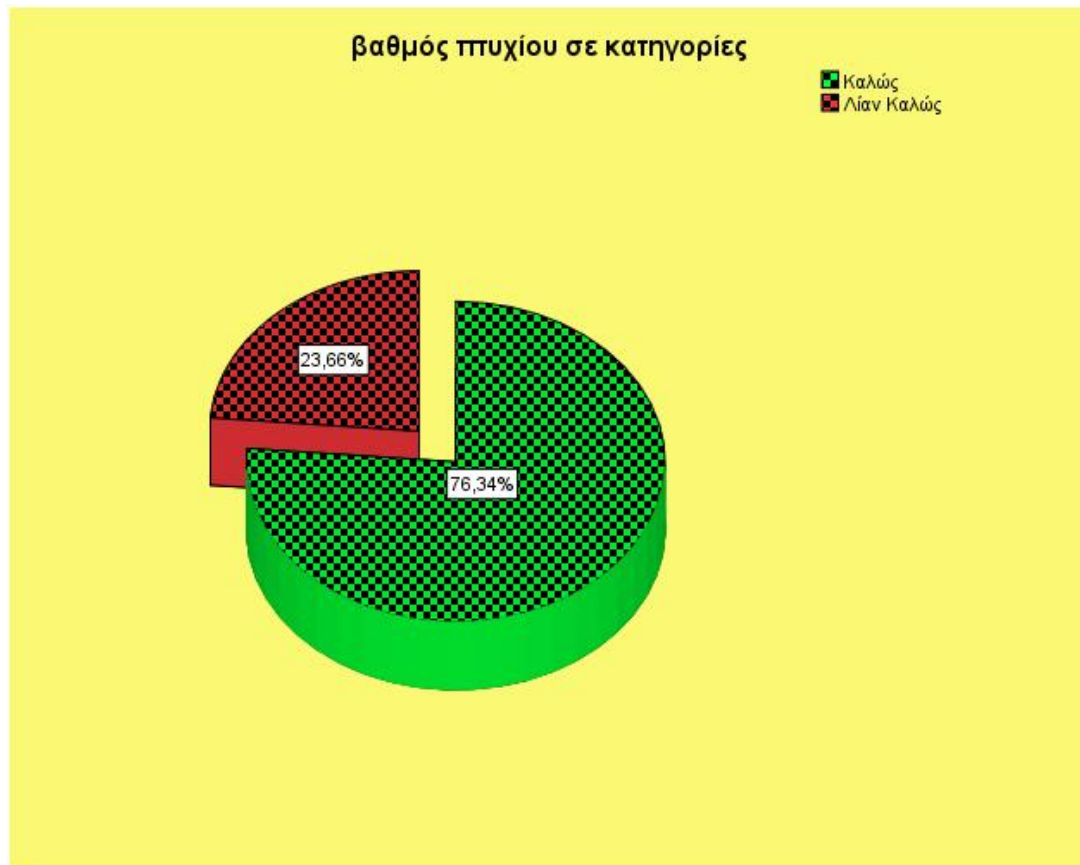
Παρατηρούμε, ότι το 76,34% των αποφοίτων τελείωσε τη σχολή με πτυχίο "Καλώς" ενώ το 23,66% με πτυχίο "Λίαν καλώς". Τέλος είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι κανένας απόφοιτος δεν μπόρεσε να πάρει το πτυχίο του με "Άριστα", πράγμα που αποδεικνύει την δυσκολία του τμήματος.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 7 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία του ερωτηματολογίου.]

Statistics

βαθμός πτυχίου		
N	Valid	131
	Missing	1
Mean		6,2953
Std. Deviation		,35946
Minimum		5,60
Maximum		7,58

Σχήμα 3.4 Βαθμός πτυχίου ερωτώμενων αποφοίτων Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

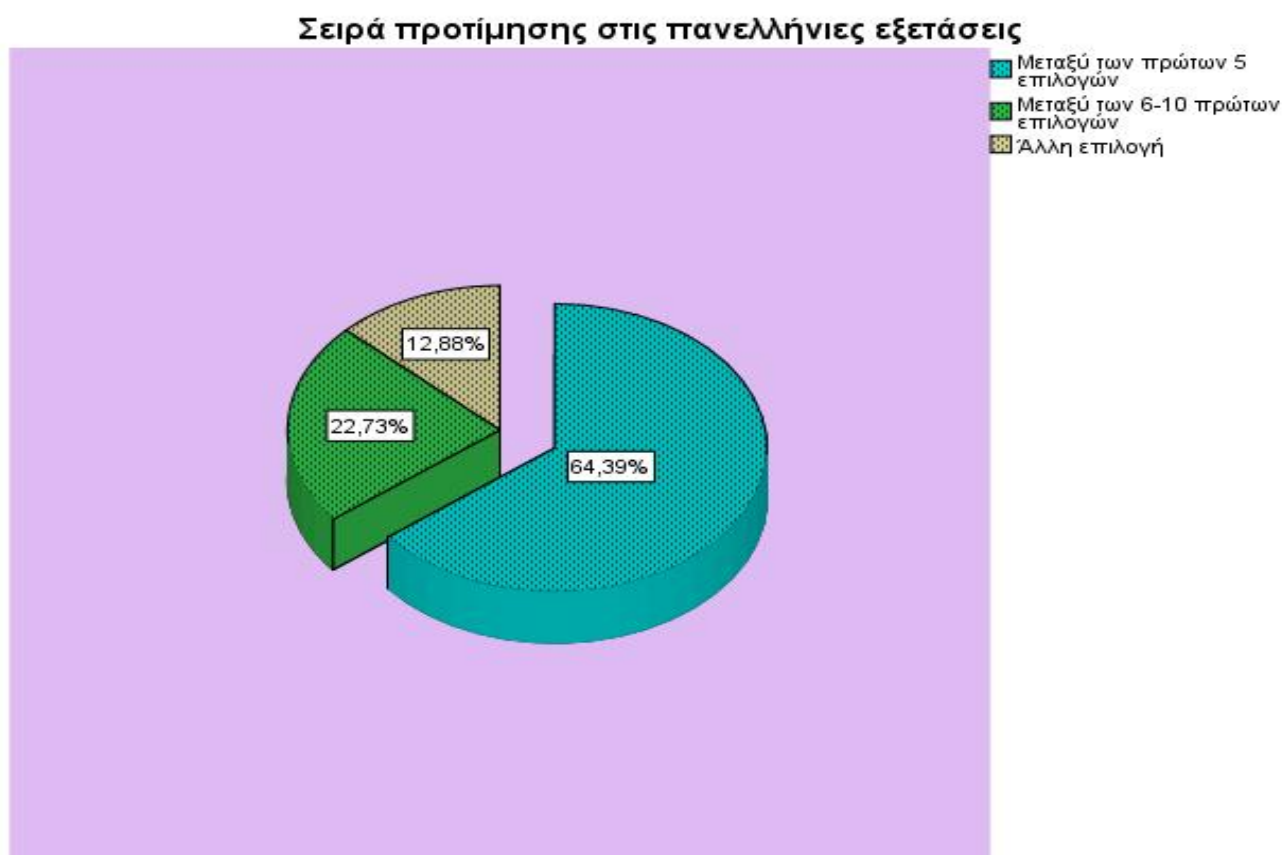

Σχήμα 3.5 Βαθμός πτυχίου ερωτώμενων αποφοίτων Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

3.4 Στοιχεία Σπουδών

Στο παρακάτω διάγραμμα φαίνεται ότι, οι απόφοιτοι με ποσοστό που αγγίζει το 64,39% είχαν το Τμήμα του Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων μεταξύ των πρώτων 5 επιλογών στο μηχανογραφικό τους δελτίο. Έτσι διαπιστώνουμε, ότι η επιλογή του Τμήματος ήταν μια συνειδητή απόφαση από τους περισσότερους εισαχθέντες.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 1 της κατηγορίας Στοιχεία Σπουδών του ερωτηματολογίου.]

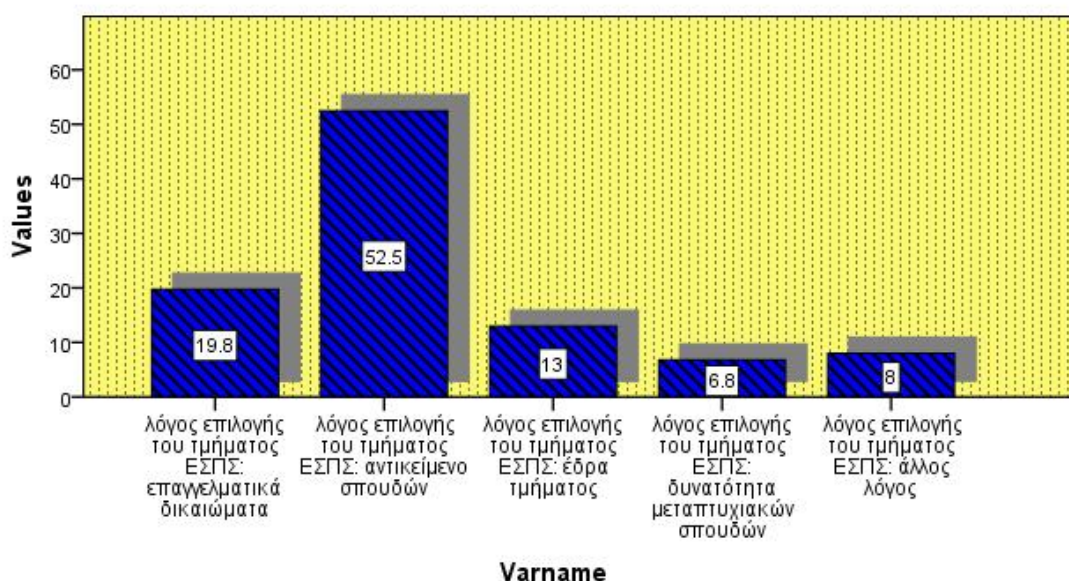
Σχήμα 3.6 Σειρά προτίμησης στις πανελλήνιες εξετάσεις των ερωτούμενων αποφοίτων του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

Όσον αφορά τον λόγο για τον οποίο οι ερωτηθέντες επέλεξαν το συγκεκριμένο Τμήμα για τις σπουδές τους, το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε ότι το αντικείμενο

σπουδών έπαιξε το σημαντικότερο λόγο. Σύμφωνα και με το διάγραμμα, βλέπουμε ότι το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 52,5%. Επίσης είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι μόλις το 19,8% των ερωτηθέντων, επέλεξαν το Τμήμα ΕΣΠΣ για τα επαγγελματικά δικαιώματα που προσφέρει δείχνοντας ότι η σημερινή κατάσταση επηρεάζει σε πολύ μεγάλο βαθμό τους υποψηφίους, αφού αυτοί δίνουν μεγαλύτερη έμφαση σε άλλους λόγους όταν επιλέγουν τη σχολή τους, παρά στα επαγγελματικά δικαιώματα που προσφέρει το κάθε Τμήμα.

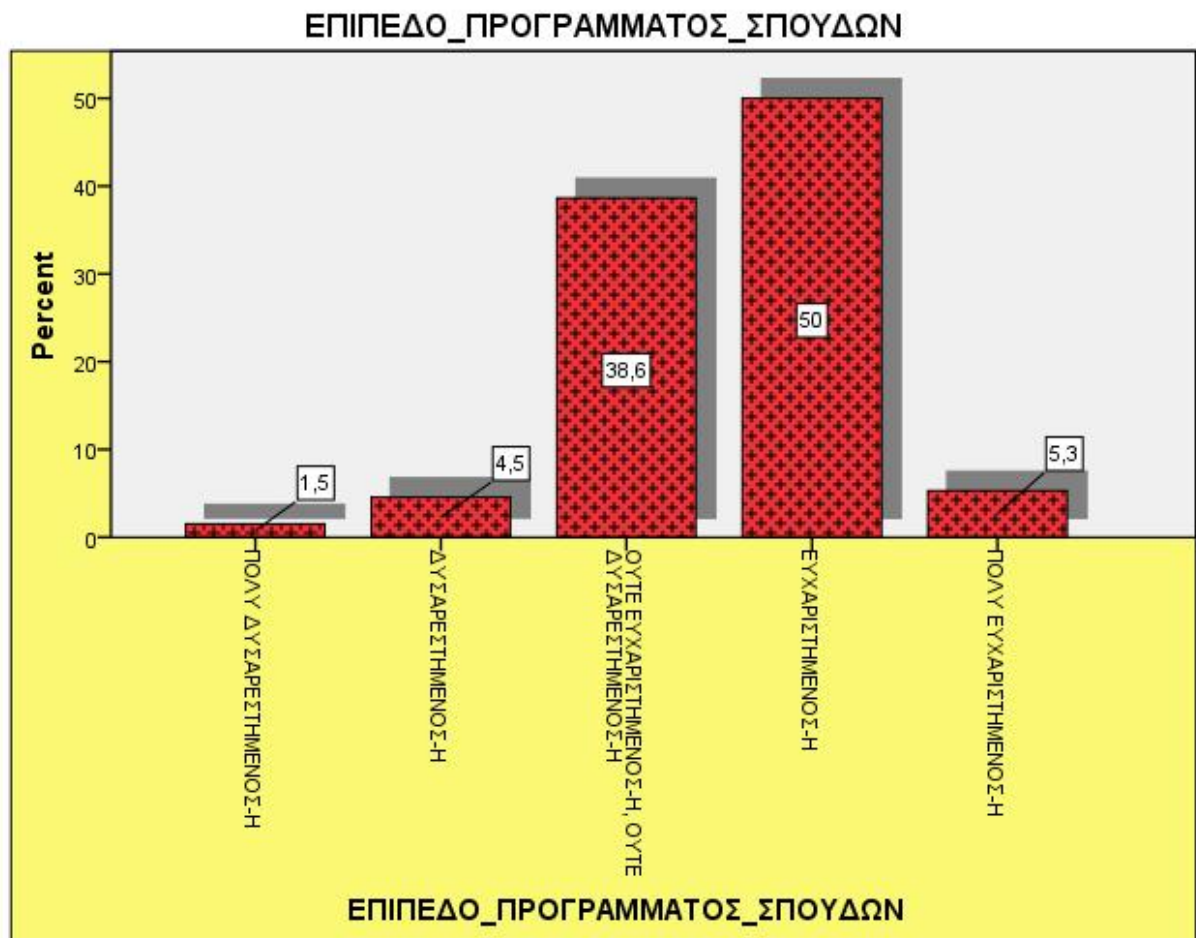
[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 2 της κατηγορίας Στοιχεία Σπουδών του ερωτηματολογίου.]

Λόγος Επιλογής Τμήματος

Σχήμα 3.7 Λόγος επιλογής του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

Παρακάτω θα σχολιάσουμε το επίπεδο των δομικών στοιχείων του Τμήματος, σύμφωνα με την αξιολόγηση που έκαναν οι ερωτηθέντες.

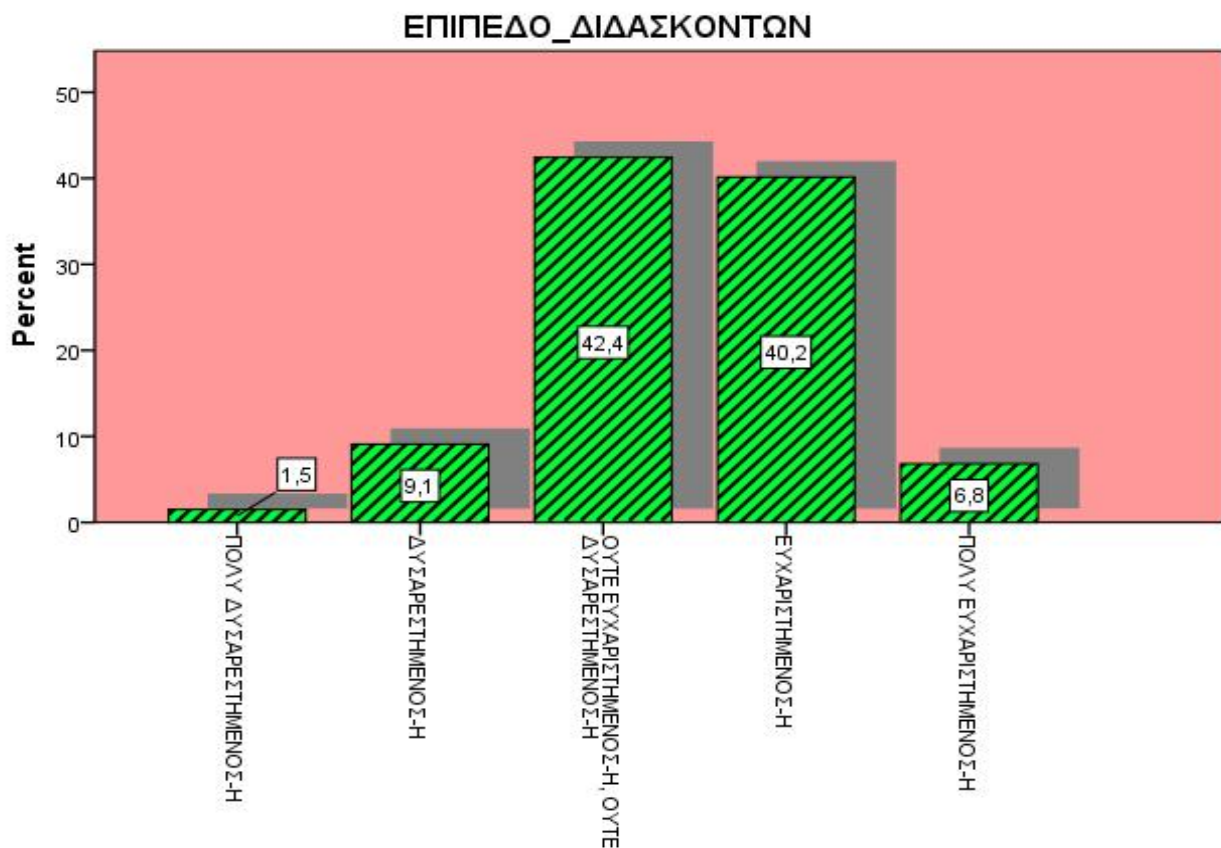

Σχήμα 3.8 Αξιολόγηση επιπέδου προγράμματος σπουδών των ερωτώμενων αποφοίτων του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

Αρχικά όπως παρατηρούμε και από το παραπάνω διάγραμμα, το 50% των αποφοίτων δήλωσε ότι ήταν ευχαριστημένοι από το επίπεδο του προγράμματος σπουδών, ενώ ακολουθεί η ουδέτερη απάντηση ούτε ευχαριστημένος, ούτε δυσαρεστημένος σε ποσοστό 38,6%.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 3 της κατηγορίας Στοιχεία Σπουδών του ερωτηματολογίου.]

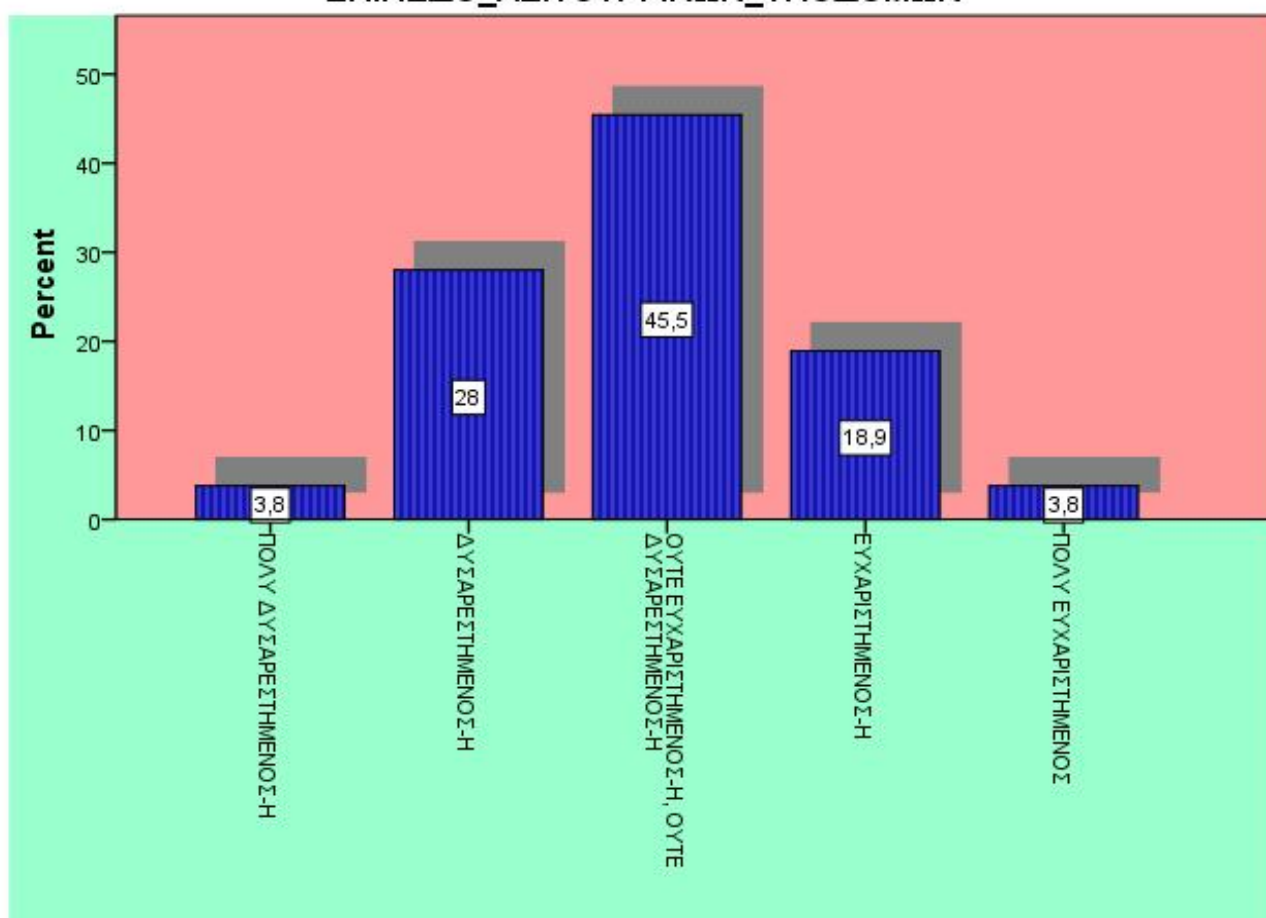

Σχήμα 3.9 Αξιολόγηση επιπέδου διδασκόντων των ερωτώμενων αποφοίτων του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

Όπως φαίνεται και παραπάνω, οι απόφοιτοι χαρακτήρισαν ότι δεν ήταν ούτε ευχαριστημένοι αλλά ούτε και δυσαρεστημένοι από το επίπεδο των διδασκόντων σε ποσοστό 42,4%, ενώ ακολουθούν σε ποσοστό 40,2% όσοι δήλωσαν ότι είναι ευχαριστημένοι.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 3 της κατηγορίας Στοιχεία Σπουδών του ερωτηματολογίου.]

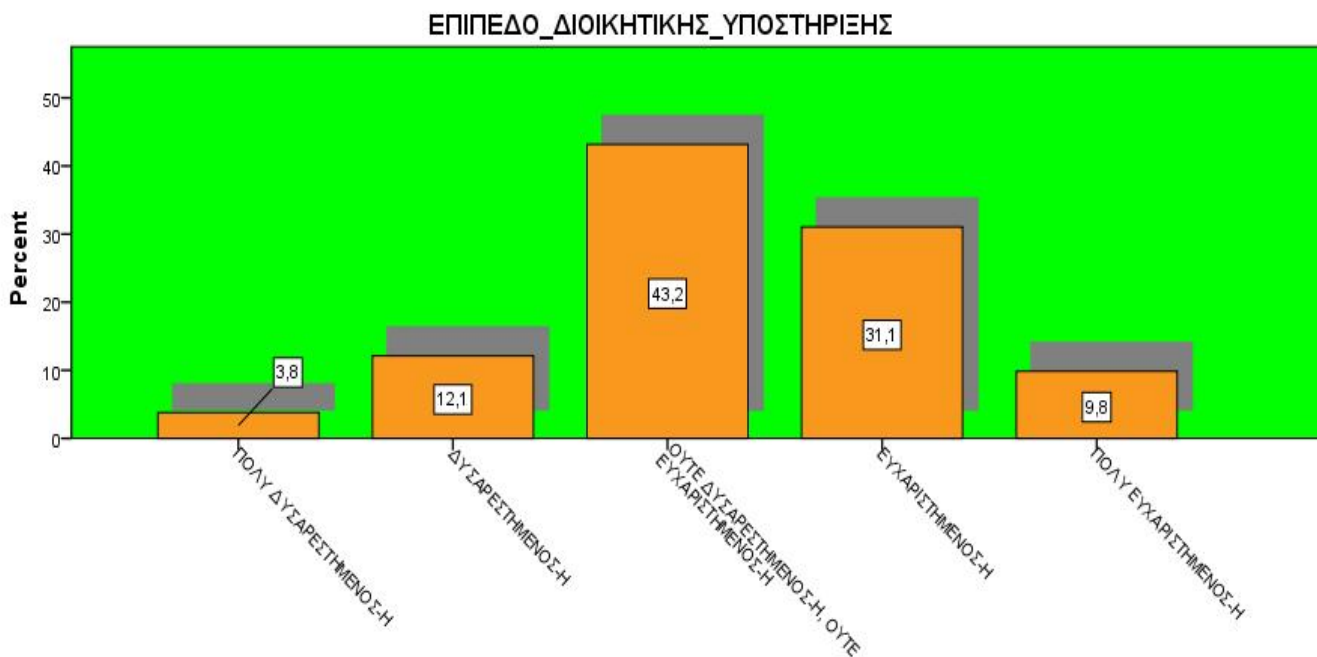
ΕΠΙΠΕΔΟ_ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ_ΥΠΟΔΟΜΩΝ

Σχήμα 3.10 Αξιολόγηση επιπέδου λειτουργικών υποδομών των ερωτώμενων αποφοίτων του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

Επίσης, από το παραπάνω διάγραμμα βλέπουμε ότι το 45,5% των ερωτηθέντων δεν ήταν ούτε ευχαριστημένοι αλλά και ούτε δυσαρεστημένοι από το επίπεδο των λειτουργικών υποδομών του Τμήματος. Είναι σημαντικό να αναφερθεί επίσης, ότι το 28% των ερωτηθέντων, δήλωσε ότι είναι δυσαρεστημένοι από τις λειτουργικές υποδομές του Τμήματος, πράγμα που δηλώνει την ανάγκη για κάποια βελτίωση ή ανακαίνιση σε αυτόν τον τομέα.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 3 της κατηγορίας Στοιχεία Σπουδών του ερωτηματολογίου.]

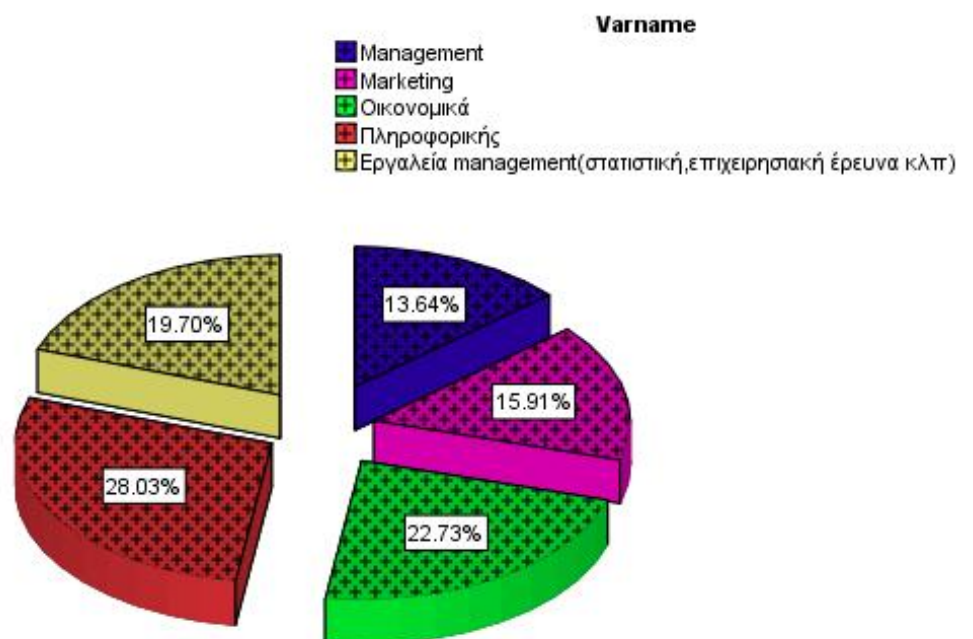
Σχήμα 3.11 Αξιολόγηση επιπέδου διοικητικής υποστήριξης των ερωτώμενων αποφοίτων του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

Τέλος, παρατηρούμε ότι και σε αυτή την ερώτηση, η οποία αφορούσε το επίπεδο της διοικητικής υποστήριξης του Τμήματος, το 43,2% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν είναι ούτε ευχαριστημένοι αλλά και ούτε δυσαρεστημένοι, ενώ μόλις το 31,1% δήλωσε ότι ήταν ευχαριστημένοι.

Σύμφωνα με τις παραπάνω αξιολογήσεις των φοιτητών, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, το Τμήμα θα πρέπει να βελτιώσει όσο περισσότερο γίνεται τα δομικά του στοιχεία, καθώς τα 3 από τα 4 που αναφέραμε χαρακτηρίστηκαν ως ουδέτερα από τους φοιτητές.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 3 της κατηγορίας Στοιχεία Σπουδών του ερωτηματολογίου.]

\$Tomeis_tmhmatos Frequencies Responses Percent

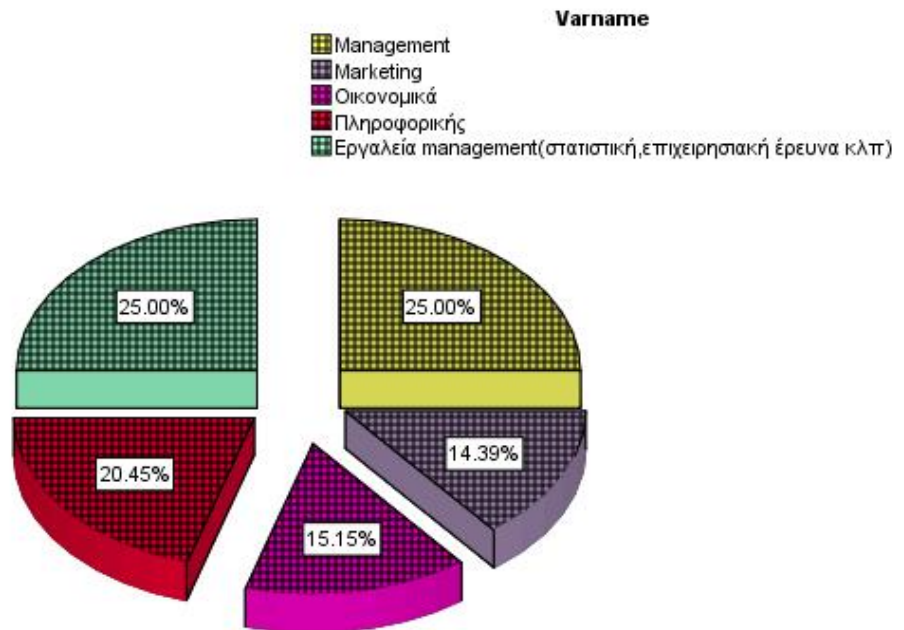
a. Dichotomy group tabulated at value 5.

Σχήμα 3.12 Αξιολόγηση τομέων του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων από τους ερωτηθέντες απόφοιτους

Στο ερωτηματολόγιο που δόθηκε στους απόφοιτους, υπήρχε ερώτηση σχετική με το πόσο πιστεύουν ότι οι τομείς του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ. (management, marketing, οικονομικά, πληροφορική, εργαλεία management), επηρεάζουν την επαγγελματική αποκατάστασή τους. Οι τομείς αυτοί αξιολογήθηκαν από το 1 έως το 5, όπου 1 το λιγότερο σημαντικό και 5 το σημαντικότερο. Στο παραπάνω πίνακα, παρατηρούμε ότι ο πιο σημαντικός τομέας για τους απόφοιτους είναι αυτός της πληροφορικής με ποσοστό 28%. Επίσης βλέπουμε ότι ο τομέας των οικονομικών είναι ο δεύτερος πιο σημαντικός για τους απόφοιτους. Τα παραπάνω ποσοστά είναι λογικά διότι πλέον στην αγορά εργασίας απαιτούνται γνώσεις καλής χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών καθώς και πλήρη κατανόηση οικονομικών όρων.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 4 της κατηγορίας Στοιχεία Σπουδών του ερωτηματολογίου.]

**\$Tomeis_tmhmatos Frequencies
Responses Percent**

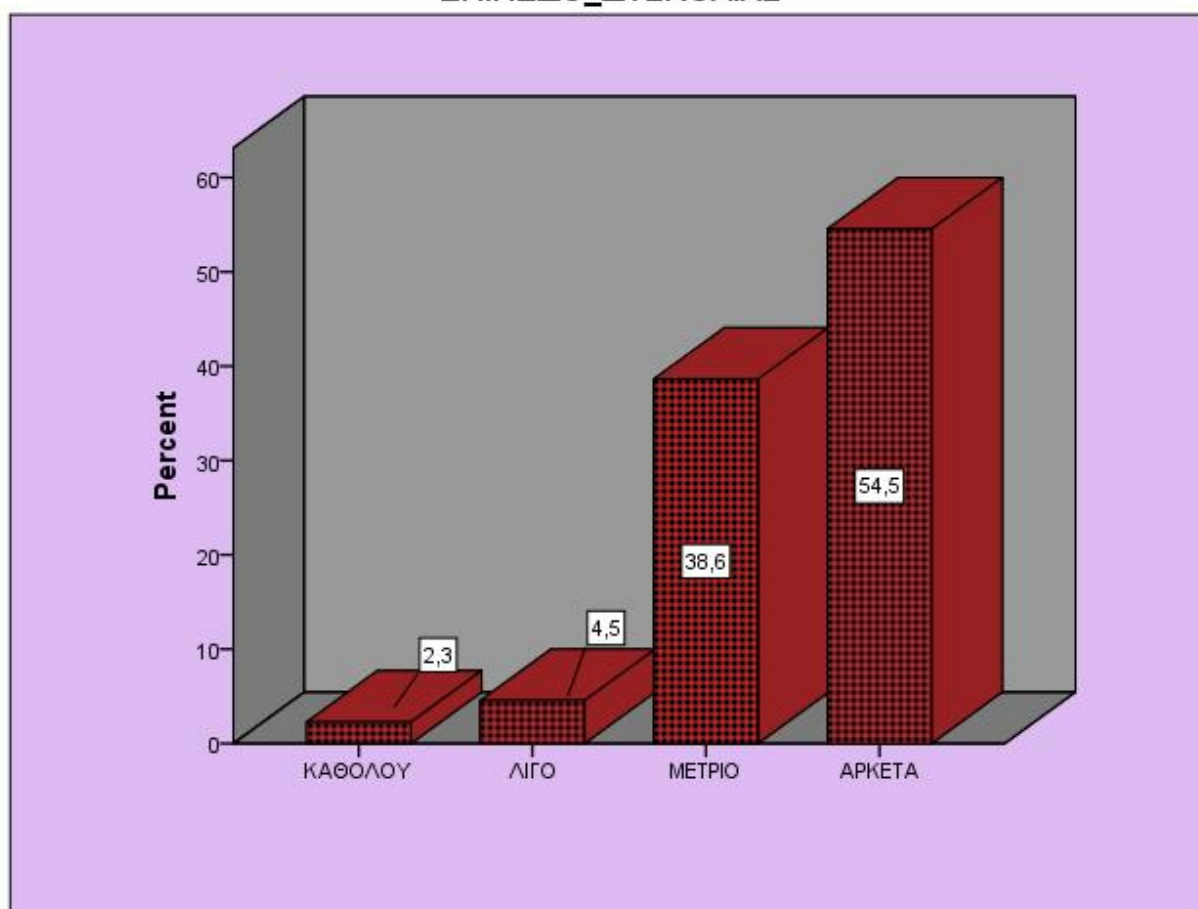
Dichotomy group tabulated at value 1.

Σχήμα 3.13 Αξιολόγηση τομέων του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων από τους ερωτηθέντες απόφοιτους

Από την άλλη πλευρά, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, οι απόφοιτοι θεωρούν λιγότερο σημαντικό τον τομέα του management καθώς και τα εργαλεία του. Το 25% των ερωτηθέντων, αξιολόγησε με 1, τους 2 αυτούς τομείς. Αυτό δείχνει ότι πλέον η αγορά εργασίας απαιτεί γνώσεις από σύγχρονες τεχνολογίες και μεθόδους και όχι από καθιερωμένα μοντέλα θεωρητικών γνώσεων.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 4 της κατηγορίας Στοιχεία Σπουδών του ερωτηματολογίου.]

ΕΠΙΠΕΔΟ_ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

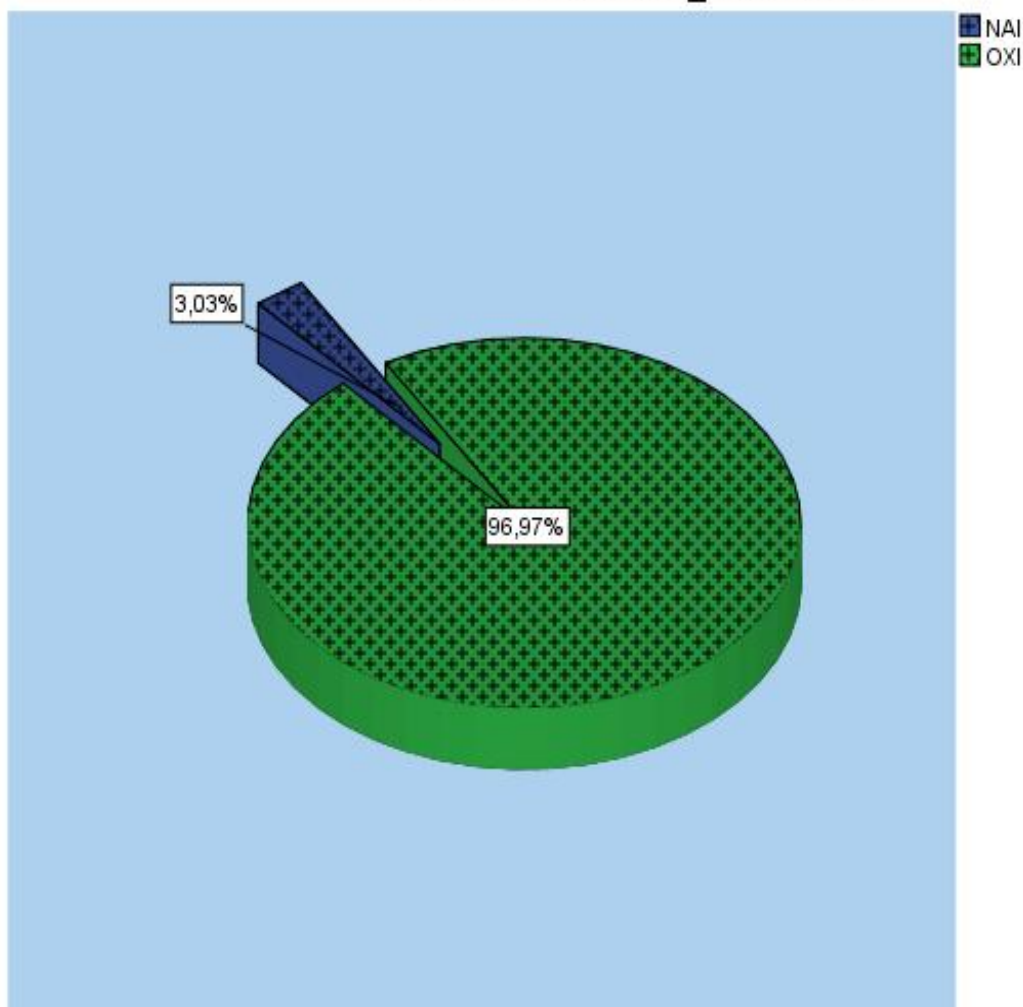

Σχήμα 3.14 Αξιολόγηση επιπέδου δυσκολίας των ερωτώμενων αποφοίτων του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

Σχετικά με το επίπεδο δυσκολίας του Τμήματος, παρατηρούμε ότι πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες και συγκεκριμένα το 54,5% το χαρακτήρισαν ως αρκετά δύσκολο. Αντίθετα, υπήρχε και ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 2,3% που δήλωσε ότι δεν ήταν καθόλου δύσκολο.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 5 της κατηγορίας Στοιχεία Σπουδών του ερωτηματολογίου.]

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ_ΣΠΟΥΔΕΣ

Σχήμα 3.15 Μεταπτυχιακές σπουδές των ερωτώμενων αποφοίτων του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων

Στην ερώτηση για το αν οι ερωτηθέντες έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές, ή αν πραγματοποιούν τώρα, βλέπουμε ότι το συντριπτικό ποσοστό που ανέρχεται σε 96,7% έδωσε αρνητική απάντηση και μόλις το 3,03% απάντησε θετικά. Αυτή η τεράστια διαφορά μας δείχνει την επιρροή της οικονομικής κρίσης στο τομέα της Παιδείας, καθώς οι περισσότεροι απόφοιτοι αναγκάζονται να βρουν κάποια εργασία, παρά να συνεχίσουν σε μεγαλύτερο επίπεδο τις σπουδές τους.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στην ερώτηση 6 της κατηγορίας Στοιχεία Σπουδών του ερωτηματολογίου.]

3.5 Διασταύρωση μεταβλητών

Παρακάτω, θα αναλύσουμε κάποιες μεταβλητές της έρευνας χρησιμοποιώντας συσχετίσεις. Με τον τρόπο αυτό θα μπορέσουμε να βγάλουμε συνδυαστικά συμπεράσματα, μεταξύ κάποιων μεταβλητών, παρατηρώντας το πώς επηρεάζει η μία μεταβλητή την άλλη.

Τόπος Διαμονής – Σειρά Προτίμησης

Παρατηρούμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των υποψηφίων που διαμένουν στην δυτική Ελλάδα και κυρίως στην Πάτρα με ποσοστό 31,1% επιλέγουν το Τμήμα ΕΣΠΣ μεταξύ των 5 πρώτων επιλογών γεγονός που θα μπορούσε να ερμηνευθεί από οικονομικούς λόγους ή/και λόγους γεωγραφικής εγγύτητας στην οικογενειακή εστία. Ωστόσο, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι το Τμήμα επιλέγεται μεταξύ των 5 πρώτων σε μεγάλο ποσοστό και από υποψήφιους που διαμένουν σε άλλες γεωγραφικές περιοχές.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι το 16,7% των ερωτηθέντων που έχουν ως τόπο διαμονής την Αθήνα επέλεξαν το Τμήμα ΕΣΠΣ στις πανελλήνιες εξετάσεις μεταξύ των 5 πρώτων επιλογών, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ενώ ο τόπος διαμονής παίζει σημαντικό ρόλο στην επιλογή, παράλληλα δεν ασκεί ανασταλτική επίδραση.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 3 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία και της ερώτησης 1 της κατηγορίας Στοιχεία Σπουδών του ερωτηματολογίου.]

σειρά προτίμησης στις πανελλήνιες εξετάσεις * τόπος διαμονής κατηγορίες Crosstabulation

			τόπος διαμονής κατηγορίες			Total
			Πάτρα & όμο- ρες περιοχές	Αθήνα	Άλλες περιοχές	
σειρά προτίμησης στις πανελλήνιες εξετάσεις	Μεταξύ των πρώτων 5 επιλογών	Count	41	22	22	85
		% of Total	31,1%	16,7%	16,7%	64,4%
	Μεταξύ των 6-10 πρώτων επιλογών	Count	11	9	10	30
		% of Total	8,3%	6,8%	7,6%	22,7%
	Άλλη επιλογή	Count	4	8	5	17
		% of Total	3,0%	6,1%	3,8%	12,9%
Total	Count	56	39	37	132	
	% of Total	42,4%	29,5%	28,0%	100,0%	

Σχήμα 3.16 Διασταύρωση των μεταβλητών Τόπος Διαμονής – Σειρά Προτίμησης

Φύλο – Επαγγελματική Κατάσταση

Από τον παρακάτω πίνακα βλέπουμε ότι πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες είναι άνεργοι και πιο συγκεκριμένα το 59,1%, πράγμα που αντικατοπτρίζει τη μεγάλη οικονομική κρίση που περνάει η χώρα μας. Επίσης όσον αφορά το ποσοστό ανεργίας μεταξύ ανδρών και γυναικών παρατηρούμε ότι κυμαίνεται σχεδόν στα ίδια επίπεδα, δηλαδή το 58,2% των ανδρών είναι άνεργοι και οι γυναίκες ακολουθούν με ποσοστό 60%. Έτσι καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η εύρεση εργασίας είναι εξίσου δύσκολη και για τα δύο φύλα. Αντίθετα αρκετά χαμηλότερο εμφανίζεται το ποσοστό των απασχολούμενων, αγγίζοντας μόλις το 37,1% των ερωτηθέντων με τις γυναίκες να έχουν ένα πολύ μικρό προβάδισμα έναντι των ανδρών. Αναλυτικότερα το 51% των απασχολούμενων είναι γυναίκες (25 στις 49) ενώ το 49% των απασχολούμενων είναι άνδρες (24 στους 49).

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 1 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία και της ερώτησης 7 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

σημερινή επαγγελματική κατάσταση * φύλο Crosstabulation

			φύλο		Total
			ΑΝΤΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	
σημερινή επαγγελματική κατάσταση	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΣ	Count	24	25	49
		% within σημερινή επαγγελματική κατάσταση	49,0%	51,0%	100,0%
		% within φύλο	35,8%	38,5%	37,1%
		% of Total	18,2%	18,9%	37,1%
	ΑΝΕΡΓΟΣ	Count	39	39	78
		% within σημερινή επαγγελματική κατάσταση	50,0%	50,0%	100,0%
		% within φύλο	58,2%	60,0%	59,1%
		% of Total	29,5%	29,5%	59,1%
	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ	Count	4	1	5
		% within σημερινή επαγγελματική κατάσταση	80,0%	20,0%	100,0%
		% within φύλο	6,0%	1,5%	3,8%
		% of Total	3,0%	,8%	3,8%
Total	Count	67	65	132	
	% within σημερινή επαγγελματική κατάσταση	50,8%	49,2%	100,0%	
	% within φύλο	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	50,8%	49,2%	100,0%	

Σχήμα 3.17 Διασταύρωση των μεταβλητών Φύλο – Επαγγελματική Κατάσταση

Μορφή Εργασίας – Οικονομικός Κλάδος Εργασίας

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα παρατηρούμε ότι το 85,7% των εργαζόμενων αποφοίτων που έλαβαν μέρος στην έρευνα, εργάζονται ως μισθωτοί με τους περισσότερους να απασχολούνται στο λιανικό και χονδρικό εμπόριο σε ποσοστό 22,4% και ακολουθούν αυτοί που απασχολούνται στις χρηματοοικονομικές και τουριστικές υπηρεσίες με ποσοστό 8,2%.

Επίσης ίδιο ποσοστό κατέχουν και όσοι εργάζονται ως μισθωτοί στις τηλεπικοινωνίες και στις διαφημιστικές υπηρεσίες. Από την άλλη πλευρά παρατηρούμε ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει σε ένα πολύ μεγάλο βαθμό τους νέους που επιχειρούν να ανοίξουν μία δικιά τους επιχείρηση, διότι μόλις οι 7 από τους 49 εργαζόμενους (14,3%) εργάζονται ως αυτοαπασχολούμενοι.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 9 και 10 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

			μορφή εργασίας κατηγορίες		Total
			ΜΙΣΘΩΤΟΣ	ΑΥΤΟΑΠΑΣ- ΧΟΛΟΥΜΕ- ΝΟΣ	
οικονομικός κλάδος που ανήκει η σημερινή εργασία	ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	Count	1	0	1
		% of Total	2,0%	,0%	2,0%
	ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	Count	4	0	4
		% of Total	8,2%	,0%	8,2%
	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	Count	4	1	5
		% of Total	8,2%	2,0%	10,2%
	ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	Count	1	1	2
		% of Total	2,0%	2,0%	4,1%
	ΕΜΠΟΡΙΟ ΛΙΑΝΙΚΟ- ΧΟΝΔΡΙΚΟ	Count	11	1	12
		% of Total	22,4%	2,0%	24,5%
	ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟΣ ΚΛΑ- ΔΟΣ	Count	4	0	4
		% of Total	8,2%	,0%	8,2%
	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ	Count	4	1	5
		% of Total	8,2%	2,0%	10,2%
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	Count	2	0	2	
	% of Total	4,1%	,0%	4,1%	
ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	Count	1	1	2	
	% of Total	2,0%	2,0%	4,1%	
ΑΛΛΟ	Count	10	2	12	
	% of Total	20,4%	4,1%	24,5%	
Total	Count	42	7	49	
	% of Total	85,7%	14,3%	100,0%	

Σχήμα 3.18 Διασταύρωση των μεταβλητών Οικονομικός Κλάδος Εργασίας – Μορφή Εργασίας

Μορφή Εργασίας – Σημερινή Απασχόληση

Παρόλο που το ποσοστό των εργαζόμενων αποφοίτων κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα, οι περισσότεροι εξ αυτών δηλώνουν ότι είναι ευχαριστημένοι από τη σημερινή τους απασχόληση, σε ποσοστό που φτάνει το 34,7%. Αντιθέτως μόλις το 6,1% δήλωσαν ότι είναι δυσαρεστημένοι από την εργασία τους σήμερα. Αξίζει να αναφερθεί ότι το 30,6% των ερωτηθέντων που η μορφή εργασίας τους είναι μισθωτός, δήλωσαν ότι είναι ευχαριστημένοι από τη σημερινή τους απασχόληση, δηλαδή οι 15 στους 42. Αντίθετα μόλις το 2% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι είναι πολύ δυσαρεστημένος – η (1 στους 49). Τέλος, μόνο το 6,1% των εργαζόμενων ερωτηθέντων οι οποίοι έχουν δικιά τους εργασία απάντησε ότι δεν είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι από τη σημερινή τους απασχόληση, δηλαδή οι 3 στους 49.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 9 και 11 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

ικανοποίηση από τη σημερινή απασχόληση * μορφή εργασίας κατηγορίες Crosstabulation

			μορφή εργασίας κατηγορίες		Total
			ΜΙΣΘΩΤΟΣ	ΑΥΤΟΑΠΑΣ- ΧΟΛΟΥΜΕ- ΝΟΣ	
ικανοποίηση από τη σημερινή απασχόληση	ΠΟΛΥ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕ- ΝΟΣ-Η	Count	1	0	1
		% of Total	2,0%	,0%	2,0%
	ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ-Η	Count	3	0	3
		% of Total	6,1%	,0%	6,1%
	ΟΥΤΕ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕ- ΝΟΣ-Η,ΟΥΤΕ ΔΥΣΑΡΕΣ- ΤΗΜΕΝΟΣ-Η	Count	12	3	15
		% of Total	24,5%	6,1%	30,6%
Total	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕΝΟΣ-Η	Count	15	2	17
		% of Total	30,6%	4,1%	34,7%
Total	ΠΟΛΥ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕΝΟΣ	Count	11	2	13
		% of Total	22,4%	4,1%	26,5%
		Count	42	7	49
		% of Total	85,7%	14,3%	100,0%

Σχήμα 3.19 Διασταύρωση των μεταβλητών Ικανοποίηση από τη Σημερινή Απασχόληση – Μορφή Εργασίας

Μορφή Εργασίας – Κίνδυνος Απώλειας Εργασίας

Το 28,6% των ερωτηθέντων που η μορφή εργασίας τους είναι μισθωτός, δήλωσαν ότι κινδυνεύουν λίγο στο να χάσουν την εργασία τους στο άμεσο μέλλον, δηλαδή οι 14 στους 49. Μόλις το 10,2% δήλωσε ότι κινδυνεύουν πάρα πολύ στο να χάσουν την εργασία τους στο άμεσο μέλλον.

Το 6,1% των ερωτηθέντων που δήλωσαν ότι εργάζονται σε δικιά τους επιχείριση πιστεύουν ότι ο κίνδυνος στο να χάσουν τη δουλειά τους είναι αρκετά μεγάλος, δηλαδή οι 3 στους 49. Επίσης κανένας αυτοαπασχολούμενος δεν δήλωσε ότι κινδυνεύει πάρα πολύ στο να χάσει την επιχείρισή του.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 9 και 16 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

κίνδυνος απώλειας εργασίας στο άμεσο μέλλον * μορφή εργασίας κατηγορίες Crosstabulation

			μορφή εργασίας κατηγορίες		Total
			ΜΙΣΘΩΤΟΣ	ΑΥΤΟΑΠΑΣ-ΧΟΛΟΥΜΕΝΟΣ	
κίνδυνος απώλειας εργασίας στο άμεσο μέλλον	ΚΑΘΟΛΟΥ	Count	6	1	7
		% of Total	12,2%	2,0%	14,3%
	ΛΙΓΟ	Count	14	2	16
		% of Total	28,6%	4,1%	32,7%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	13	1	14
		% of Total	26,5%	2,0%	28,6%
	ΑΡΚΕΤΑ	Count	4	3	7
		% of Total	8,2%	6,1%	14,3%
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	Count	5	0	5
		% of Total	10,2%	,0%	10,2%
	Total	Count	42	7	49
		% of Total	85,7%	14,3%	100,0%

Σχήμα 3.20 Διασταύρωση των μεταβλητών Κίνδυνος Απώλειας Εργασίας στο Άμεσο Μέλλον – Μορφή Εργασίας

Μορφή Εργασίας – Προοπτικές Εξέλιξης Εργασίας

Το 6,1% των ερωτηθέντων που η μορφή εργασίας τους είναι μισθωτός, δήλωσαν ότι δεν υπάρχουν καθόλου θετικές προοπτικές εξέλιξης στη σημερινή εργασία τους, δηλαδή οι 3 στους 49. Επίσης το 30,6% δήλωσε ότι έχουν αρκετές θετικές προοπτικές εξέλιξης στην σημερινή εργασία τους, δηλαδή οι 15 στους 49. Το 14,3% των ερωτηθέντων που δήλωσαν ότι οι προοπτικές εξέλιξης στην εργασίας τους είναι λίγες, είναι μισθωτοί δηλαδή οι 7 στους 49. Ακόμη μόλις το 4,1% των ερωτηθέντων που δήλωσαν ότι έχουν πάρα πολλές προοπτικές εξέλιξης στην εργασίας τους είναι αυτοαπασχολούμενοι, δηλαδή οι 2 στους 49.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 9 και 16 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

ύπαρξη θετικών προοπτικών εξέλιξης στη σημερινή εργασία * μορφή εργασίας κατηγορίες

			μορφή εργασίας κατηγορίες		Total
			ΜΙΣΘΩΤΟΣ	ΑΥΤΟΑΠΑΣ-ΧΟΛΟΥΜΕΝΟΣ	
ύπαρξη θετικών προοπτικών εξέλιξης στη σημερινή εργασία	ΚΑΘΟΛΟΥ	Count	3	0	3
		% of Total	6,1%	,0%	6,1%
	ΛΙΓΟ	Count	7	1	8
		% of Total	14,3%	2,0%	16,3%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	15	3	18
		% of Total	30,6%	6,1%	36,7%
	ΑΡΚΕΤΑ	Count	14	1	15
		% of Total	28,6%	2,0%	30,6%
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	Count	3	2	5
		% of Total	6,1%	4,1%	10,2%
	Total	Count	42	7	49
		% of Total	85,7%	14,3%	100,0%

Σχήμα 3.21 Διασταύρωση των μεταβλητών Ύπαρξη Θετικών Προοπτικών στη Σημερινή Εργασία – Μορφή Εργασίας

Μορφή Εργασίας – Εκπαίδευση Ανάγκες Εργασίας

Το 24,5% των εργαζόμενων ερωτηθέντων δήλωσε ότι η εκπαίδευση που έλαβε στο ΤΕΙ αντικατοπτρίζει λίγο τις σημερινές ανάγκες στην εργασία, δηλαδή 12 στους 49. Το 28,6% των ερωτηθέντων που η μορφή εργασίας τους είναι μισθωτός, δήλωσε ότι η εκπαίδευση που έλαβε στο ΤΕΙ αντικατοπτρίζει αρκετά τις σημερινές ανάγκες στην εργασία, δηλαδή 14 στους 49.

Αντίθετα μόλις 1 στους 49 δήλωσε ότι η εκπαίδευση που έλαβε στο ΤΕΙ αντικατοπτρίζει πάρα πολύ τις σημερινές ανάγκες στην εργασία του. Αυτό δείχνει το μεγάλο βαθμό απαιτητικότητας που διακρίνει τις σημερινές εργασίες με αποτέλεσμα, τις περισσότερες φορές οι γνώσεις από το Τμήμα να μην είναι επαρκής.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 9 και 16 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

η εκπαίδευση που λάβατε στο ΤΕΙ αντικατοπτρίζει τις σημερινές ανάγκες στην εργασία * μορφή εργασίας κατηγορίες Crosstabulation

			μορφή εργασίας κατηγορίες		Total
			ΜΙΣΘΩΤΟΣ	ΑΥΤΟΑΠΑΣ-ΧΟΛΟΥΜΕΝΟΣ	
η εκπαίδευση που λάβατε στο ΤΕΙ αντικατοπτρίζει τις σημερινές ανάγκες στην εργασία	ΚΑΘΟΛΟΥ	Count	5	1	6
		% of Total	10,2%	2,0%	12,2%
	ΛΙΓΟ	Count	10	2	12
		% of Total	20,4%	4,1%	24,5%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	13	2	15
		% of Total	26,5%	4,1%	30,6%
	ΑΡΚΕΤΑ	Count	14	1	15
		% of Total	28,6%	2,0%	30,6%
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	Count	0	1	1
		% of Total	,0%	2,0%	2,0%
Total	Count	42	7	49	
	% of Total	85,7%	14,3%	100,0%	

Σχήμα 3.22 Διασταύρωση των μεταβλητών Η Εκπαίδευση που Λάβατε από το ΤΕΙ Αντικατοπτρίζει τις Σημερινές Ανάγκες Εργασίας – Μορφή Εργασίας

Οικονομικός Κλάδος Εργασίας – Επίδραση Τομέα Οικονομίας

Σύμφωνα με τα παραπάνω, βλέπουμε ότι ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό των εργαζόμενων αποφοίτων και συγκεκριμένα το 32,7%, θεωρεί αρκετά σημαντικά τα οικονομικά μαθήματα που διδάσκονται στο Τμήμα ΕΣΠΣ και αυτό φαίνεται από τη σημερινή τους απασχόληση κυρίως στο λιανικό και χονδρικό εμπόριο (24,5%) καθώς και στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες (10,2%). Αναλυτικότερα το 18,4% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι επιδρά πάρα πολύ ο τομέας της οικονομίας στις απαιτήσεις της σημερινής τους εργασίας, δηλαδή οι 9 στους 49, ενώ μόλις 5 από τους 49 απάντησαν ότι τα οικονομικά μαθήματα που διδάχθηκαν στο τμήμα ΕΣΠΣ δεν επιδρούν καθόλου τη σημερινή τους εργασία. Έτσι συμπεραίνουμε ότι ο τομέας της οικονομίας στο Τμήμα παίζει αρκετά σημαντικό ρόλο για αρκετούς απόφοιτους στο να εργάζονται στους συγκεκριμένους κλάδους εργασίας.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 10 και 17 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.

**επίδραση τομέα οικονομίας στη σημερινή εργασία * οικονομικός κλάδος που ανήκει η σημερινή εργασία
κατηγορίες Crosstabulation**

			οικονομικός κλάδος που ανήκει η σημερινή εργασία κατηγο- ρίες				Total
			Εμπόριο	Πληροφορική	Οικονομικά	Άλλο	
επίδραση τομέα οικονομίας στη σημερινή εργασία	ΚΑΘΟΛΟΥ	Count	0	1	0	4	5
		% of Total	,0%	2,0%	,0%	8,2%	10,2%
	ΛΙΓΟ	Count	3	0	0	2	5
		% of Total	6,1%	,0%	,0%	4,1%	10,2%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	4	1	2	7	14
		% of Total	8,2%	2,0%	4,1%	14,3%	28,6%
	ΑΡΚΕΤΑ	Count	5	2	3	6	16
		% of Total	10,2%	4,1%	6,1%	12,2%	32,7%
	ΠΑΡΑ ΠΟ- ΛΥ	Count	0	2	1	6	9
		% of Total	,0%	4,1%	2,0%	12,2%	18,4%
	Total	Count	12	6	6	25	49
		% of Total	24,5%	12,2%	12,2%	51,0%	100,0%

Σχήμα 3.23 Διασταύρωση των μεταβλητών Επίδραση Τομέα Οικονομίας στη Σημερινή Εργασία – Οικονομικός Κλάδος που Ανήκει η Σημερινή Εργασία

Οικονομικός Κλάδος Εργασίας – Επίδραση Τομέα Διοίκησης

Το 14,3% των ερωτηθέντων που ο οικονομικός κλάδος εργασίας τους είναι το εμπόριο δήλωσαν ότι επιδρά αρκετά ο τομέας της διοίκησης στη σημερινή τους εργασία, δηλαδή οι 7 στους 49. Επίσης από τα συνολικά ποσοστά, παρατηρούμε ότι το 38,8% των ερωτηθέντων, δήλωσαν ότι ο τομέας της διοίκησης επιδρά μέτρια στη σημερινή τους απασχόληση, ενώ μόλις 2 στους 49 (4,1%) θεωρούν ότι οι διοικητικές γνώσεις που έλαβαν από το τμήμα δεν επιδρούν καθόλου στη σημερινή τους εργασία.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 10 και 17 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

επίδραση τομέα διοίκησης στη σημερινή εργασία * οικονομικός κλάδος που ανήκει η σημερινή εργασία κατηγορίες Crosstabulation

			οικονομικός κλάδος που ανήκει η σημερινή εργασία				Total
			κατηγορίες				
			Εμπόριο	Πληροφορική	Οικονομικά	Άλλο	
επίδραση τομέα διοίκησης στη σημερινή εργασία	ΚΑΘΟΛΟΥ	Count	0	1	0	1	2
		% of Total	,0%	2,0%	,0%	2,0%	4,1%
	ΛΙΓΟ	Count	2	0	0	3	5
		% of Total	4,1%	,0%	,0%	6,1%	10,2%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	3	1	3	12	19
		% of Total	6,1%	2,0%	6,1%	24,5%	38,8%
	ΑΡΚΕΤΑ	Count	7	2	2	6	17
		% of Total	14,3%	4,1%	4,1%	12,2%	34,7%
	ΠΑΡΑ ΠΟ- ΛΥ	Count	0	2	1	3	6
		% of Total	,0%	4,1%	2,0%	6,1%	12,2%
Total		Count	12	6	6	25	49
		% of Total	24,5%	12,2%	12,2%	51,0%	100,0%

Σχήμα 3.24 Διασταύρωση των μεταβλητών Επίδραση Τομέα Διοίκησης στη Σημερινή Εργασία – Οικονομικός Κλάδος που Ανήκει η Σημερινή Εργασία

Οικονομικός Κλάδος Εργασίας – Επίδραση Τομέα Πληροφορικής

Από τον παρακάτω πίνακα βλέπουμε ότι οι 18 από τους 49 εγαζόμενους ερωτηθέντες δήλωσαν ότι οι γνώσεις πληροφορικής που έλαβαν στο Τμήμα, επιδρούν σε έναν αρκετά μεγάλο βαθμό τη σημερινή τους εργασία, καθώς επίσης και οι 11 από τους 49 δήλωσαν ότι ο τομέας της πληροφορικής είναι πάρα πολύ σημαντικός για τη σημερινά τους εργασία. Αντίθετα, μόλις οι 3 απο τους 49 (6,1%) δήλωσαν ότι οι γνώσεις της πληροφορικής που έλαβαν στο Τμήμα δεν επιδρούν καθόλου στη σημερινή τους εργασία. Έτσι συμπεραίνουμε το σημαντικό ρόλο που κατέχει ο τομέας της πληροφορικής στις σημερινές εργασίες, καθώς όπως θα αναφερθούμε και παρακάτω, η τεχνολογία αναπτύσσεται με τεράστιους ρυθμούς, με αποτέλεσμα οι γνώσεις πληροφορικής να είναι απαραίτητες σχεδόν για κάθε εργασία.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 10 και 17 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

επίδραση τομέα πληροφορικής στη σημερινή εργασία * οικονομικός κλάδος που ανήκει η σημερινή εργασία κατηγορίες Crosstabulation

			οικονομικός κλάδος που ανήκει η σημερινή εργασία κατηγορίες				Total
			Εμπόριο	Πληροφορική	Οικονομικά	Άλλο	
επίδραση τομέα πληροφορικής στη σημερινή εργασία	ΚΑΘΟΛΟΥ	Count	1	0	0	2	3
		% of Total	2,0%	,0%	,0%	4,1%	6,1%
	ΛΙΓΟ	Count	3	1	1	1	6
		% of Total	6,1%	2,0%	2,0%	2,0%	12,2%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	3	2	2	4	11
		% of Total	6,1%	4,1%	4,1%	8,2%	22,4%
	ΑΡΚΕΤΑ	Count	4	0	2	12	18
		% of Total	8,2%	,0%	4,1%	24,5%	36,7%
	ΠΑΡΑ ΠΟ-ΛΥ	Count	1	3	1	6	11
		% of Total	2,0%	6,1%	2,0%	12,2%	22,4%
Total	Count	12	6	6	25	49	
	% of Total	24,5%	12,2%	12,2%	51,0%	100,0%	

Σχήμα 3.25 Διασταύρωση των μεταβλητών Επίδραση Τομέα Πληροφορικής στη Σημερινή Εργασία – Οικονομικός Κλάδος που Ανήκει η Σημερινή Εργασία

Οικονομικός Κλάδος Εργασίας – Επίδραση Τομέα Πρακτικής Άσκησης

Όσον αφορά τον τομέα της πρακτικής άσκησης, παρατηρούμε από τον παρακάτω πίνακα, ότι ένα μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με τους άλλους 3 τομείς που σχολιάσαμε παραπάνω, θεωρεί ότι δεν επιδρά καθόλου στη σημερινή τους εργασία και πιο συγκεκριμένα, το 16,3% δηλαδή οι 8 από τους 49. Επίσης βλέπουμε ότι περίπου οι μισοί, οι 20 από τους 49, απάντησαν με αρνητική βαθμολογία για την επίδραση του τομέα της πρακτικής άσκησης στη σημερινή τους εργασία, πράγμα που δείχνει τη μη σωστή εύρεση εργασίας για πραγματοποίηση της πρακτικής άσκησης. Επιπλέον, παρατηρούμε ότι το 30,6% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι ο τομέας της πρακτικής άσκησης επιδρά πάρα πολύ στη σημερινή τους εργασία, δηλαδή οι 15 στους 49.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 10 και 17 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

επίδραση τομέα πρακτικής άσκησης στη σημερινή εργασία * οικονομικός κλάδος που ανήκει η σημερινή εργασία

κατηγορίες Crosstabulation

			οικονομικός κλάδος που ανήκει η σημερινή εργασία κατηγορίες				Total
			Εμπόριο	Πληροφορική	Οικονομικά	Άλλο	
επίδραση τομέα πρακτικής άσκησης στη σημερινή εργασία	ΚΑΘΟΛΟΥ	Count	3	1	0	4	8
		% of Total	6,1%	2,0%	,0%	8,2%	16,3%
	ΛΙΓΟ	Count	2	0	0	3	5
		% of Total	4,1%	,0%	,0%	6,1%	10,2%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	2	1	3	1	7
		% of Total	4,1%	2,0%	6,1%	2,0%	14,3%
	ΑΡΚΕΤΑ	Count	3	1	1	9	14
		% of Total	6,1%	2,0%	2,0%	18,4%	28,6%
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	Count	2	3	2	8	15
		% of Total	4,1%	6,1%	4,1%	16,3%	30,6%
Total	Count	12	6	6	25	49	
	% of Total	24,5%	12,2%	12,2%	51,0%	100,0%	

Σχήμα 3.26 Διασταύρωση των μεταβλητών Επίδραση Τομέα Πρακτικής Άσκησης στη Σημερινή Εργασία – Οικονομικός Κλάδος που Ανήκει η Σημερινή Εργασία

Επαγγελματική Κατάσταση – Δημιουργία Γραφείου Ευρέσεως Εργασίας

Όπως φαίνεται και παραπάνω ανεξάρτητα από την επαγγελματική κατάσταση των ερωτηθέντων, το μεγαλύτερο ποσοστό πιστεύει ότι η δημιουργία γραφείου ευρέσεως εργασίας στο ΤΕΙ θα βοηθούσε πάρα πολύ στην επαγγελματική τους αποκατάσταση και συγκεκριμένα το 34,6%. Αυτό δείχνει πως οι περισσότεροι απόφοιτοι πιστεύουν ότι το Τμήμα πρέπει να επεκταθεί και σε άλλες δραστηριότητες σε σχέση με την επαγγελματική σταδιοδρομία των φοιτητών, καθώς θα τους βοηθούσε σε ένα πολύ μεγάλο βαθμό.

Αναλυτικότερα βλέπουμε ότι το 55,3% των ερωτηθέντων που απάντησαν ότι η δημιουργία γραφείου ευρέσεως εργασίας από το ΤΕΙ θα βοηθούσε αρκετά στην επαγγελματική τους απόκατασταση, είναι άνεργοι, δηλαδή οι 21 στους 38. Επιπροσθέτως, το 4,4% των ερωτηθέντων που δήλωσε ότι θέλουν πάρα πολύ να δημιουργηθεί γραφείο ευρέσεως εργασίας στα ΤΕΙ, ανήκουν στους μη ενεργούς, δηλαδή οι 2 στους 45. Ακόμα, το 33,3% των ερωτηθέντων που χαρακτήρισε με μέτριο βαθμό τη δημιουργία γραφείου ευρέσεως εργασίας στα ΤΕΙ, ανήκουν στους απασχολούμενους, δηλαδή οι 9 στους 27.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 7 και 18 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

δημιουργία γραφείου ευρέσεως εργασίας * σημερινή επαγγελματική κατάσταση Crosstabulation

			σημερινή επαγγελματική κατάσταση			Total
			ΑΠΑΣΧΟ- ΛΟΥΜΕΝΟΣ	ΑΝΕΡ- ΓΟΣ	ΜΗ ΕΝΕΡ- ΓΟΣ	
δημιουργία γραφείου ευρέσεως εργασίας	ΚΑΘΟΛΟΥ	Count	2	3	0	5
		% within δημιουργία γραφείου ευρέσεως εργασίας	40,0%	60,0%	,0%	100,0%
		% of Total	1,5%	2,3%	,0%	3,8%
	ΛΙΓΟ	Count	6	9	0	15
		% within δημιουργία γραφείου ευρέσεως εργασίας	40,0%	60,0%	,0%	100,0%
		% of Total	4,6%	6,9%	,0%	11,5%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	9	16	2	27
		% within δημιουργία γραφείου ευρέσεως εργασίας	33,3%	59,3%	7,4%	100,0%
		% of Total	6,9%	12,3%	1,5%	20,8%
	ΑΡΚΕΤΑ	Count	16	21	1	38
		% within δημιουργία γραφείου ευρέσεως εργασίας	42,1%	55,3%	2,6%	100,0%
		% of Total	12,3%	16,2%	,8%	29,2%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	Count	16	27	2	45	
	% within δημιουργία γραφείου ευρέσεως εργασίας	35,6%	60,0%	4,4%	100,0%	
	% of Total	12,3%	20,8%	1,5%	34,6%	
Total	Count	49	76	5	130	
	% within δημιουργία γραφείου ευρέσεως εργασίας	37,7%	58,5%	3,8%	100,0%	
	% of Total	37,7%	58,5%	3,8%	100,0%	

Σχήμα 3.27 Διασταύρωση των μεταβλητών Σημερινή Επαγγελματική Κατάσταση
– Δημιουργία Γραφείου Ευρέσεως Εργασίας

Επαγγελματική Κατάσταση – Εμπλουτισμός Προγράμματος Σπουδών

Στον παρακάτω πίνακα, βλέπουμε ότι το 30,3% των ερωτηθέντων που η επαγγελματική τους κατάσταση είναι άνεργος δήλωσαν ότι θέλουν πάρα πολύ να εμπλουτιστεί το πρόγραμμα σπουδών στα ΤΕΙ, δηλαδή οι 23 στους 76. Επιπλέον, το 42,9% των ερωτηθέντων που η επαγγελματική τους κατάσταση είναι απασχολούμενος δήλωσαν ότι θέλουν αρκετά να εμπλουτιστεί το πρόγραμμα σπουδών στα ΤΕΙ, δηλαδή οι 21 στους 49.

Επίσης παρατηρούμε ότι, μόλις το 5,4% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι το πρόγραμμα σπουδών στα ΤΕΙ πρέπει να εμπλουτιστεί λίγο, δηλαδή οι 7 στους 130. Έτσι συμπεραίνουμε ότι άσχετα με την επαγγελματική κατάσταση των αποφοίτων, οι περισσότεροι θεωρούν ότι ο εμπλουτισμός του προγράμματος σπουδών του τμήματος είναι απαραίτητος σε ένα πολύ μεγάλο βαθμό. Αυτό δείχνει την ανάγκη για περισσότερες γνώσεις που έχει ο κάθε φοιτητής, ώστε να βγεί με περισσότερα εφόδια στην αγορά εργασίας.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 7 και 18 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

εμπλουτισμός προγράμματος σπουδών * σημερινή επαγγελματική κατάσταση Crosstabulation

			σημερινή επαγγελματική κατάσταση			Total
			ΑΠΑΣΧΟ- ΛΟΥΜΕΝΟΣ	ΑΝΕΡ- ΓΟΣ	ΜΗ ΕΝΕΡ- ΓΟΣ	
εμπλουτισμός προγράμματος σπουδών	ΚΑΘΟΛΟΥ	Count	1	0	0	1
		% within σημερινή επαγγελματική κατάσταση	2,0%	,0%	,0%	,8%
		% of Total	,8%	,0%	,0%	,8%
	ΛΙΓΟ	Count	1	6	0	7
		% within σημερινή επαγγελματική κατάσταση	2,0%	7,9%	,0%	5,4%
		% of Total	,8%	4,6%	,0%	5,4%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	13	17	1	31
		% within σημερινή επαγγελματική κατάσταση	26,5%	22,4%	20,0%	23,8%
		% of Total	10,0%	13,1%	,8%	23,8%
	ΑΡΚΕΤΑ	Count	21	30	3	54
		% within σημερινή επαγγελματική κατάσταση	42,9%	39,5%	60,0%	41,5%
		% of Total	16,2%	23,1%	2,3%	41,5%
	ΠΑΡΑ ΠΟ- ΛΥ	Count	13	23	1	37
		% within σημερινή επαγγελματική κατάσταση	26,5%	30,3%	20,0%	28,5%
		% of Total	10,0%	17,7%	,8%	28,5%
	Total	Count	49	76	5	130
		% within σημερινή επαγγελματική κατάσταση	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	37,7%	58,5%	3,8%	100,0%

Σχήμα 3.28 Διαστάρωση των μεταβλητών Σημερινή Επαγγελματική Κατάσταση – Εμπλουτισμός Προγράμματος Σπουδών

Επαγγελματική Κατάσταση - Μεταπτυχιακά

Όσο αναφορά τη δραστηριότητα του τμήματος για τη δημιουργία μεταπτυχιακών σπουδών, παρατηρούμε ότι το 24,6% των ερωτηθέντων που η επαγγελματική τους κατάσταση είναι άνεργος δήλωσαν ότι θέλουν πάρα πολύ να υπάρχουν μεταπτυχιακά στα ΤΕΙ, δηλαδή οι 32 στους 130. Επιπλέον, το 40,5% των ερωτηθέντων που απάντησαν ότι η δυνατότητα μεταπτυχιακών στο τμήμα θα τους βοηθούσε αρκετά, ανήκουν στους απασχολούμενους, δηλαδή οι 15 στους 37.

Ακόμα, το 61,5% των ερωτηθέντων που δήλωσε ότι θέλουν πάρα πολύ να υπάρχουν μεταπτυχιακά στα ΤΕΙ, ανήκουν στους άνεργους, δηλαδή οι 32 στους 52. Συμπεραίνουμε λοιπόν, ότι το τμήμα θα πρέπει να σκεφτεί σοβαρά τη δημιουργία μεταπτυχιακών, καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων τη θεωρεί αρκετά έως πάρα πολύ σημαντική μελλοντική δραστηριότητα.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 7 και 18 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

μεταπτυχιακά * σημερινή επαγγελματική κατάσταση Crosstabulation

			σημερινή επαγγελματική κατάσταση			Total
			ΑΠΑΣΧΟΛΟΥ- ΜΕΝΟΣ	ΑΝΕΡΓΟΣ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ	
μεταπτυχιακά	ΚΑΘΟΛΟΥ	Count	4	1	0	5
		% within μεταπτυχιακά	80,0%	20,0%	,0%	100,0%
		% of Total	3,1%	,8%	,0%	3,8%
	ΛΙΓΟ	Count	3	6	0	9
		% within μεταπτυχιακά	33,3%	66,7%	,0%	100,0%
		% of Total	2,3%	4,6%	,0%	6,9%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	7	17	3	27
		% within μεταπτυχιακά	25,9%	63,0%	11,1%	100,0%
		% of Total	5,4%	13,1%	2,3%	20,8%
	ΑΡΚΕΤΑ	Count	15	20	2	37
		% within μεταπτυχιακά	40,5%	54,1%	5,4%	100,0%
		% of Total	11,5%	15,4%	1,5%	28,5%
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	Count	20	32	0	52
		% within μεταπτυχιακά	38,5%	61,5%	,0%	100,0%
		% of Total	15,4%	24,6%	,0%	40,0%
Total		Count	49	76	5	130
		% within μεταπτυχιακά	37,7%	58,5%	3,8%	100,0%
		% of Total	37,7%	58,5%	3,8%	100,0%

Σχήμα 3.29 Διασάθρωση των μεταβλητών Σημερινή Επαγγελματική Κατάσταση – Μεταπτυχιακά

Φύλο – Η Γενικότερη Οικονομική Κατάσταση Που Δεν Προωθεί Την Απασχόληση

Ανεξάρτητα από το αν είναι ένας φοιτητής άνδρας ή γυναίκα, θεωρούν ότι η γενικότερη οικονομική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα μας δεν προωθεί την απασχόληση και παίζει πάρα πολύ σημαντικό ρόλο στη διαδικασία εύρεσης εργασίας με ποσοστό 40,8%. Έτσι διαπιστώνουμε ότι αυτή η κρίση που περνάει η χώρα μας πλήττει κυρίως τους νέους σε ηλικία απόφοιτους καθώς το 29% των ερωτηθέντων ήταν ηλικίας 25 ετών και το 16,8% αυτών ήταν ηλικίας 26 ετών. Ειδικότερα αναφέρουμε ότι το 44,8% των ερωτηθέντων που είναι άνδρες θεωρούν ότι η γενικότερη οικονομική κατάσταση παίζει πάρα πολύ σημαντικό ρόλο στη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 30 στους 67.

Επίσης, το 36,5% των ερωτηθέντων που είναι γυναίκες θεωρούν ότι η γενικότερη οικονομική κατάσταση παίζει πάρα πολύ σημαντικό ρόλο στη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 23 στους 63. Επιπλέον, το 20% των ερωτηθέντων ανεξάρτητα φύλου θεωρούν ότι παίζει μέτριο ρόλο στη διαδικασία εύρεσης εργασίας η γενικότερη οικονομική κατάσταση, δηλαδή οι 26 στους 130.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 1 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία και της ερώτησης 19 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

η γενικότερη οικονομική κατάσταση που δεν προωθεί την απασχόληση * φύλο Crosstabulation

			φύλο		Total
			ΑΝΤΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	
η γενικότερη οικονομική κατάσταση που δεν προωθεί την απασχόληση	ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	1	1	2
		% within φύλο	1,5%	1,6%	1,5%
		% of Total	,8%	,8%	1,5%
	ΛΙΓΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	1	3	4
		% within φύλο	1,5%	4,8%	3,1%
		% of Total	,8%	2,3%	3,1%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	12	14	26
		% within φύλο	17,9%	22,2%	20,0%
		% of Total	9,2%	10,8%	20,0%
	ΑΡΚΕΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	23	22	45
		% within φύλο	34,3%	34,9%	34,6%
		% of Total	17,7%	16,9%	34,6%
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	30	23	53
		% within φύλο	44,8%	36,5%	40,8%
		% of Total	23,1%	17,7%	40,8%
Total	Count	67	63	130	
	% within φύλο	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	51,5%	48,5%	100,0%	

Σχήμα 3.30 Διασταύρωση των μεταβλητών Φύλο – Η Γενικότερη Οικονομική Κατάσταση που δεν Προωθεί την Απασχόληση

Φύλο – Η Μεγάλη Προσφορά Πτυχιούχων Της Ειδικότητάς Μου Σε Σχέση Με Τη Ζήτηση

Το 35,8% των ερωτηθέντων που είναι άνδρες θεωρούν ότι η μεγάλη προσφορά πτυχιούχων της ειδικότητάς μας σε σχέση με τη ζήτηση, επηρεάζει σε μέτριο βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 24 στους 67. Επίσης, το 47,6% των ερωτηθέντων που είναι γυναίκες θεωρούν ότι η μεγάλη προσφορά πτυχιούχων της ειδικότητάς μας σε σχέση με τη ζήτηση, επηρεάζει σε αρκετά σημαντικό βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 30 στους 63. Το 7,7% των ερωτηθέντων, ανεξαρτήτου φύλου, θεωρούν ότι η μεγάλη προσφορά πτυχιούχων της ειδικότητάς μας σε σχέση με τη ζήτηση, επηρεάζει λίγο τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 10 στους 130.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 1 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία και της ερώτησης 19 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

η μεγάλη προσφορά πτυχιούχων της ειδικότητάς μου σε σχέση με τη ζήτηση * φύλο Crosstabulation

			φύλο		Total
			ΑΝΤΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	
η μεγάλη προσφορά πτυχιούχων της ειδικότητάς μου σε σχέση με τη ζήτηση	ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	2	0	2
		% within φύλο	3,0%	,0%	1,5%
		% of Total	1,5%	,0%	1,5%
	ΛΙΓΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	6	4	10
		% within φύλο	9,0%	6,3%	7,7%
		% of Total	4,6%	3,1%	7,7%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	24	22	46
		% within φύλο	35,8%	34,9%	35,4%
		% of Total	18,5%	16,9%	35,4%
	ΑΡΚΕΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	21	30	51
		% within φύλο	31,3%	47,6%	39,2%
		% of Total	16,2%	23,1%	39,2%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	14	7	21	
	% within φύλο	20,9%	11,1%	16,2%	
	% of Total	10,8%	5,4%	16,2%	
Total	Count	67	63	130	
	% within φύλο	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	51,5%	48,5%	100,0%	

Σχήμα 3.31 Διασταύρωση των μεταβλητών Φύλο – Η Μεγάλη Προσφορά Πτυχιούχων της Ειδικότητάς σε Σχέση με τη Ζήτηση

Φύλο – Ο Τόπος Αναζήτησης Εργασίας

Το 37,3% των ερωτηθέντων που είναι άνδρες θεωρούν ότι ο τόπος που αναζητούν εργασία, επηρεάζει σε μέτριο βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 25 στους 67. Ακόμη το 46% των ερωτηθέντων που είναι γυναίκες θεωρούν ότι ο τόπος που αναζητούν εργασία, επηρεάζει σε αρκετά σημαντικό βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 29 στους 63.

Επίσης, το 5,4% των ερωτηθέντων θεωρούν ότι ο τόπος αναζήτησης εργασίας δεν επηρεάζει καθόλου τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 7 στους 130.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 1 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία και της ερώτησης 19 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

ο τόπος αναζήτησης εργασίας * φύλο Crosstabulation

			φύλο		Total
			ΑΝΤΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	
ο τόπος αναζήτησης εργασίας	ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	5	2	7
		% within φύλο	7,5%	3,2%	5,4%
		% of Total	3,8%	1,5%	5,4%
	ΛΙΓΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	7	3	10
		% within φύλο	10,4%	4,8%	7,7%
		% of Total	5,4%	2,3%	7,7%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	25	22	47
		% within φύλο	37,3%	34,9%	36,2%
		% of Total	19,2%	16,9%	36,2%
	ΑΡΚΕΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	19	29	48
		% within φύλο	28,4%	46,0%	36,9%
		% of Total	14,6%	22,3%	36,9%
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	11	7	18
		% within φύλο	16,4%	11,1%	13,8%
		% of Total	8,5%	5,4%	13,8%
	Total	Count	67	63	130
		% within φύλο	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	51,5%	48,5%	100,0%

Σχήμα 3.32 Διασταύρωση των μεταβλητών Φύλο – Ο Τόπος Αναζήτησης Εργασίας

Φύλο – Η Έλλειψη Κάποιων Συγκεκριμένων Προσόντων Που Απαιτούνται

Το 46,3% των ερωτηθέντων που είναι άνδρες θεωρούν ότι η έλλειψη κάποιων συγκεκριμένων προσόντων που απαιτούνται, επηρεάζει σε μέτριο βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 31 στους 67. Επίσης το 52,4% των ερωτηθέντων που είναι γυναίκες θεωρούν ότι η έλλειψη κάποιων συγκεκριμένων προσόντων που απαιτούνται, επηρεάζει σε μέτριο βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 33 στους 63. Το 33,8% των ερωτηθέντων, ανεξάρτητα από το αν είναι άνδρας ή γυναίκα, θεωρούν ότι η έλλειψη κάποιων συγκεκριμένων προσόντων που απαιτούνται, επηρεάζει αρκετά τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 44 στους 130.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 1 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία και της ερώτησης 19 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

η έλλειψη κάποιων συγκεκριμένων προσόντων που απαιτούνται * φύλο Crosstabulation

			φύλο		Total
			ΑΝΤΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	
η έλλειψη κάποιων συγκεκριμένων προσόντων που απαιτούνται	ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	2	1	3
		% within φύλο	3,0%	1,6%	2,3%
		% of Total	1,5%	,8%	2,3%
	ΛΙΓΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	5	6	11
		% within φύλο	7,5%	9,5%	8,5%
		% of Total	3,8%	4,6%	8,5%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	31	33	64
		% within φύλο	46,3%	52,4%	49,2%
		% of Total	23,8%	25,4%	49,2%
ΑΡΚΕΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	23	21	44	
	% within φύλο	34,3%	33,3%	33,8%	
	% of Total	17,7%	16,2%	33,8%	
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	6	2	8	
	% within φύλο	9,0%	3,2%	6,2%	
	% of Total	4,6%	1,5%	6,2%	
Total	Count	67	63	130	
	% within φύλο	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	51,5%	48,5%	100,0%	

Σχήμα 3.33 Διασταύρωση των μεταβλητών Φύλο – Η Έλλειψη Κάποιων Συγκεκριμένων Προσόντων που Απαιτούνται

Φύλο – Η Κάλυψη Θέσεων Εργασίας Από Αντίστοιχες Ειδικότητες Των ΑΕΙ

Το 25,4% των ερωτηθέντων που είναι άνδρες θεωρούν ότι η κάλυψη θέσεων εργασίας από αντίστοιχες ειδικότητες των ΑΕΙ επηρεάζει σε αρκετά σημαντικό βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 17 στους 67. Ακόμη το 46% των ερωτηθέντων που είναι γυναίκες θεωρούν ότι η κάλυψη θέσεων εργασίας από αντίστοιχες ειδικότητες των ΑΕΙ επηρεάζει σε μέτριο βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 29 στους 63. Επιπλέον, το 14,6% των ερωτηθέντων θεωρούν ότι η κάλυψη θέσεων εργασίας από αντίστοιχες ειδικότητες των ΑΕΙ επηρεάζει πάρα πολύ σημαντικά τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 19 στους 130.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 1 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία και της ερώτησης 19 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

η κάλυψη θέσεων εργασίας από αντίστοιχες ειδικότητες των ΑΕΙ * φύλο Crosstabulation

			φύλο		Total
			ΑΝΤΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	
η κάλυψη θέσεων εργασίας από αντίστοιχες ειδικότητες των ΑΕΙ	ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	6	2	8
		% within φύλο	9,0%	3,2%	6,2%
		% of Total	4,6%	1,5%	6,2%
	ΛΙΓΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	8	7	15
		% within φύλο	11,9%	11,1%	11,5%
		% of Total	6,2%	5,4%	11,5%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	26	29	55
		% within φύλο	38,8%	46,0%	42,3%
		% of Total	20,0%	22,3%	42,3%
	ΑΡΚΕΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	17	16	33
		% within φύλο	25,4%	25,4%	25,4%
		% of Total	13,1%	12,3%	25,4%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	10	9	19	
	% within φύλο	14,9%	14,3%	14,6%	
	% of Total	7,7%	6,9%	14,6%	
Total	Count	67	63	130	
	% within φύλο	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	51,5%	48,5%	100,0%	

Σχήμα 3.34 Διασταύρωση των μεταβλητών Φύλο – Η Κάλυψη Θέσεων Εργασίας από Αντίστοιχες Ειδικότητες των ΑΕΙ

Φύλο – Η Αρνητική Στάση Των Επιχειρήσεων Απέναντι Σε Νέους Απόφοιτους ΤΕΙ

Το 22,4% των ερωτηθέντων που είναι άνδρες θεωρούν ότι η αρνητική στάση των επιχειρήσεων απέναντι σε νέους απόφοιτους ΤΕΙ επηρεάζει σε αρκετά σημαντικό βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 15 στους 67. Επίσης το 36,5% των ερωτηθέντων που είναι γυναίκες θεωρούν ότι η αρνητική στάση των επιχειρήσεων απέναντι σε νέους απόφοιτους ΤΕΙ επηρεάζει σε μέτριο βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 23 στους 63. Το 16,2% των ερωτηθέντων θεωρούν ότι η αρνητική στάση των επιχειρήσεων απέναντι σε νέους απόφοιτους ΤΕΙ επηρεάζει λίγο τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 21 στους 130.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 1 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία και της ερώτησης 19 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

η αρνητική στάση των επιχειρήσεων απέναντι σε νέους απόφοιτους ΤΕΙ * φύλο Crosstabulation

			φύλο		Total
			ΑΝΤΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	
η αρνητική στάση των επιχειρήσεων απέναντι σε νέους απόφοιτους ΤΕΙ	ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	8	4	12
		% within φύλο	11,9%	6,3%	9,2%
		% of Total	6,2%	3,1%	9,2%
	ΛΙΓΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	13	8	21
		% within φύλο	19,4%	12,7%	16,2%
		% of Total	10,0%	6,2%	16,2%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	21	23	44
		% within φύλο	31,3%	36,5%	33,8%
		% of Total	16,2%	17,7%	33,8%
ΑΡΚΕΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	15	19	34	
	% within φύλο	22,4%	30,2%	26,2%	
	% of Total	11,5%	14,6%	26,2%	
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	10	9	19	
	% within φύλο	14,9%	14,3%	14,6%	
	% of Total	7,7%	6,9%	14,6%	
Total	Count	67	63	130	
	% within φύλο	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	51,5%	48,5%	100,0%	

Σχήμα 3.35 Διασταύρωση των μεταβλητών Φύλο – Η Αρνητική Στάση των Επιχειρήσεων Απέναντι σε Νέους Απόφοιτους ΤΕΙ

Φύλο – Η Μη Ικανοποιητική Ενημέρωση Για Την Προσφορά Εργασίας

Το 40,3% των ερωτηθέντων που είναι άνδρες θεωρούν ότι η μη ικανοποιητική ενημέρωση για τη προσφορά εργασίας επηρεάζει σε μέτριο βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 27 στους 67. Επίσης το 42,9% των ερωτηθέντων που είναι γυναίκες θεωρούν ότι η μη ικανοποιητική ενημέρωση για τη προσφορά εργασίας επηρεάζει σε αρκετά σημαντικό βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 27 στους 63. Το 13,1% των ερωτηθέντων, ανεξαρτήτου φύλου θεωρούν ότι η μη ικανοποιητική ενημέρωση για τη προσφορά εργασίας επηρεάζει σε πάρα πολύ σημαντικό βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 17 στους 130.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 1 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία και της ερώτησης 19 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

η μη ικανοποιητική ενημέρωση για την προσφορά εργασίας * φύλο Crosstabulation

			φύλο		Total
			ΑΝΤΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	
η μη ικανοποιητική ενημέρωση για την προσφορά εργασίας	ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	3	2	5
		% within φύλο	4,5%	3,2%	3,8%
		% of Total	2,3%	1,5%	3,8%
	ΛΙΓΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	6	7	13
		% within φύλο	9,0%	11,1%	10,0%
		% of Total	4,6%	5,4%	10,0%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	27	22	49
		% within φύλο	40,3%	34,9%	37,7%
		% of Total	20,8%	16,9%	37,7%
ΑΡΚΕΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	19	27	46	
	% within φύλο	28,4%	42,9%	35,4%	
	% of Total	14,6%	20,8%	35,4%	
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	12	5	17	
	% within φύλο	17,9%	7,9%	13,1%	
	% of Total	9,2%	3,8%	13,1%	
Total	Count	67	63	130	
	% within φύλο	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	51,5%	48,5%	100,0%	

Σχήμα 3.36 Διασταύρωση των μεταβλητών Φύλο – Η μη Ικανοποιητική Ενημέρωση για την Προσφορά Εργασίας

Φύλο – Η Έλλειψη Προϋπηρεσίας

Το 50,7% των ερωτηθέντων που είναι άνδρες θεωρούν ότι η έλλειψη προϋπηρεσίας επηρεάζει σε πάρα πολύ σημαντικό βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 34 στους 67. Επίσης το 36,5% των ερωτηθέντων που είναι γυναίκες θεωρούν ότι η έλλειψη προϋπηρεσίας επηρεάζει σε πάρα πολύ σημαντικό βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 23 στους 63.

Επιπλέον, το 17,7% των ερωτηθέντων, ανεξαρτήτου φύλου, θεωρούν ότι η έλλειψη προϋπηρεσίας επηρεάζει σε μέτριο βαθμό τη διαδικασία εύρεσης εργασίας, δηλαδή οι 23 στους 130.

[Η περιγραφή αυτή αντιστοιχεί στη διασταύρωση της ερώτησης 1 της κατηγορίας Γενικά Στοιχεία και της ερώτησης 19 της κατηγορίας Σημερινή Απασχόληση του ερωτηματολογίου.]

η έλλειψη προϋπηρεσίας * φύλο Crosstabulation

			φύλο		Total
			ΑΝΤΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	
η έλλειψη προϋπηρεσίας	ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	2	1	3
		% within φύλο	3,0%	1,6%	2,3%
		% of Total	1,5%	,8%	2,3%
	ΛΙΓΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	2	4	6
		% within φύλο	3,0%	6,3%	4,6%
		% of Total	1,5%	3,1%	4,6%
	ΜΕΤΡΙΑ	Count	10	13	23
		% within φύλο	14,9%	20,6%	17,7%
		% of Total	7,7%	10,0%	17,7%
	ΑΡΚΕΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	19	22	41
		% within φύλο	28,4%	34,9%	31,5%
		% of Total	14,6%	16,9%	31,5%
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	Count	34	23	57
		% within φύλο	50,7%	36,5%	43,8%
		% of Total	26,2%	17,7%	43,8%
	Total	Count	67	63	130
		% within φύλο	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	51,5%	48,5%	100,0%

Σχήμα 3.37 Διασταύρωση των μεταβλητών Φύλο – Η Έλλειψη Προϋπηρεσίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Συμπεράσματα

Στο τελευταίο κεφάλαιο αναφέρονται κάποια συμπεράσματα για την ανεργία στην Ελλάδα και πως επηρεάζει τους απόφοιτους του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ. Επίσης, αναφέρεται το πως το αντικείμενο σπουδών του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ. ταυτίζεται με τις νέες τεχνολογίες και προοπτικές που εισάγονται στην αγορά εργασίας. Τέλος, παρατίθεται η σύγκριση μεταξύ των συμπερασμάτων της έρευνας που πραγματοποιήθηκε από το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ. και της αντίστοιχης έρευνας του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών. Για το κεφάλαιο αυτό χρησιμοποιήσαμε στοιχεία από τις πηγές [4], [11] και [12].

4.1 Η ανεργία στην Ελλάδα

Εκρηκτικές διαστάσεις λαμβάνει το πρόβλημα της ανεργίας στην Ελλάδα αλλά και στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης, ειδικά των νέων, με ποσοστά πλειοψηφικά πλέον, που ξεπερνούν αρκετά το 50% στην χώρα μας. Είναι κάτι που δεν αποτελεί συνταρακτική είδηση αλλά πραγματικότητα. Είναι δυστυχές το γεγονός να μιλάμε στις μέρες μας για την ίδια ανεργία-σοκ του 1960.

Το ποσοστό ανεργίας σε ηλικίες 15 έως 24 ετών το 2008 ανερχόταν στο 19,8%, το 2010 σε 31,3%, το 2012 σε 58%. Ακολουθούν οι ηλικίες 25 έως 34 όπου το 2008 η ανεργία ανερχόταν σε 10,8%, το 2010 σε 17% και το 2012 σε 32,9%, πράγμα που αποδεικνύει ότι ένας στους δύο νέους είναι άνεργος εφόσον οι μη απασχολούμενοι στην Ελλάδα ξεπερνούν τους απασχολούμενους περίπου κατά 916.230 άτομα. Αυτό και μόνο δείχνει με πλέον δραματικό τρόπο το μεγάλο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η χώρα μας. Η ανεργία πλέον στην Ελλάδα έχει επανέλθει στα επίπεδα των αρχών της δεκαετίας του 1960, όταν η χώρα ζούσε ένα μεγάλο μεταναστευτικό κύμα.

Πλέον οι νέοι βλέπουν τα όνειρά τους για επαγγελματική αποκατάσταση και μια καλύτερη ζωή να καταστρέφονται λόγω της ανεργίας η οποία έχει χτυπήσει πολ-

λους κλάδους επαγγελμάτων. Η επίδραση της ανεργίας, της ετεροαπασχόλησης και της υποαπασχόλησης ανά επιστημονικό επαγγελματικό χώρο διαφέρει.

Βάση των αποτελεσμάτων της έρευνας που πραγματοποιήσαμε στους απόφοιτους του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων, διεξάγονται τα αποτελέσματα ανεργίας που έχουν ως εξής: Οι απασχολούμενοι καταλαμβάνουν το ποσοστό του 37,1%, οι άνεργοι το ποσοστό του 59,1% ενώ οι μη ενεργοί καταλαμβάνουν το 3,8%.

Είναι φανερό πως η ανεργία έχει 'χτυπήσει' δραματικά τον κλάδο της Διοίκησης & Οικονομίας, αν σκεφτούμε ότι σχεδόν οι 6 από τους 10 απόφοιτους, δεν εργάζονται. Παρατηρώντας όμως την γενική οικονομική και επαγγελματική κατάσταση όλων των επαγγελμάτων στην χώρα μας, φαίνεται πως η ανεργία δεν αφορά μεμονωμένα στον κλάδο μας, αλλά τα περισσότερα επαγγέλματα.

Δυσκολότερες όλων είναι οι επαγγελματικές διέξοδοι για τους νέους των τμημάτων Φιλοσοφίας, Φιλοσοφικών και Κοινωνικών σπουδών, Κοινωνικής Διοίκησης κτλπ. τα οποία έχουν 'στενό' αντικείμενο σπουδών. Το μεγαλύτερο μέρος των παραπάνω πτυχιούχων προβλέπεται ότι θα ετεροαπασχολείται, ενώ ένα σημαντικό Τμήμα πιθανών να μείνει άνεργο για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Το 2012 υπολογίζεται ότι πάνω από 15.000 είναι οι άνεργοι ή υποαπασχολούμενοι πτυχιούχοι γυμναστές. Στην ίδια άσχημη θέση βρίσκονται και εκατοντάδες πτυχιούχοι των τμημάτων ΜΜΕ. Το 30% των νέων αποφοίτων των μαθηματικών τμημάτων μένουν άνεργοι για περισσότερο από 2 χρόνια και το ίδιο ισχύει και για το 20% έως 25% των νέων αποφοίτων των φυσικών τμημάτων. Η ανεργία αποτελεί βασικό πρόβλημα και για τον κλάδο των γεωπόνων αφού περίπου το 1/3 σε πανελλαδικό επίπεδο είναι άνεργοι. Όσο και αν φαίνεται παράξενο, προβλήματα ανεργίας ήδη αποτυπώνονται και στα επαγγέλματα στα οποία παραπέμπουν οι σπουδές του 3^{ου} επιστημονικού πεδίου, όπου μέχρι και σήμερα θεωρούνταν από τις κορυφαίες σχολές τόσο για το αντικείμενο σπουδών τους, όσο και για την επαγγελματική αποκατάσταση που πρόσφεραν.

Νέοι πτυχιούχοι Ιατρικής, Φαρμακευτικής και Οδοντιατρικής, αντιμετωπίζουν σοβαρότατα προβλήματα και καταγράφονται ήδη στις στατιστικές της ανεργίας. Τα επίσημα στοιχεία του ιατρικού συλλόγου της Αθήνας καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι το 13% των μελλόν τους είναι άνεργοι. Σύμφωνα πάλι με τα στοιχεία της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας, 1 στους 4 νέους Έλληνες οδοντιάτρους έχει προβλήματα απασχόλησης.

Στην ίδια δυσμενή θέση βρίσκονται και οι διαιτολόγοι όπου το ποσοστό ανεργίας ανέρχεται στο 24% ενώ οι βρεφονηπιοκόμοι αγγίζουν το 29%. Στον τομέα της αισθητικής το ποσοστό αγγίζει το 12% ενώ οι πολιτικοί έργων υποδομής αναζητούν εργασία κατά 60%. Η δικηγορία παρουσιάζει ακόμα υψηλότερο κορεσμό από παλαιότερα όπως επίσης και οι κλάδοι των Καλών Τεχνών όπου η κατάσταση παραμένει ιδιαίτερα δυσάρεστη. Κάμψη εμφανίζει και το επάγγελμα του κομμωτή – τριας λόγω της πληθώρας των αποφοίτων από διάφορες σχολές.

Η κατανομή της ανεργίας λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο εκπαίδευσης, έχει ως εξής: Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται σε όσους δεν έχουν πάει καθόλου σχολείο (35,8%). Ακολουθούν τα άτομα που έχουν απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης και τα άτομα με πτυχία ανώτερης τεχνολογικής εκπαίδευσης (26%). Τα ποσοστά που παρατηρούνται σε όσους έχουν διδακτορικό ή μεταπτυχιακό ανέρχονται σε 12,9% ενώ στους πτυχιούχους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανέρχονται στο 16,2%.

Το συμπέρασμα όλων των παραπάνω είναι ότι οι εξελίξεις στη χώρα μας επιδεινώθηκαν πέρα από κάθε προσδοκία, αφού οι μεταβολές των μακροοικονομικών μεγεθών ήταν κατά πολύ δυσμενέστερες, διαψεύδοντας όλες τις προβλέψεις όπου είχαν γίνει τόσο από εγχώριους φορείς όσο και από διεθνείς οργανισμούς, οι οποίες απέτυχαν να εκτιμήσουν το εύρος της πτώσης της τελικής εγχώριας ζήτησης. Η δραματική αυτή επιδείνωση της ελληνικής οικονομίας έχει άμεσο αντίκτυπο στο μέτωπο της απασχόλησης με τις δυσμενείς συνέπειες να πλήττουν κυρίως των ιδιωτικό τομέα. Δυστυχώς η κατάσταση δεν δείχνει αναστρέψιμη. Ακόμη και αν η Ευρωζώνη εξέλθει από την ύφεση, η αγορά εργασίας βρίσκεται σε τέτοια θέση που θα παραμείνει καθηλωμένη τουλάχιστον για την επόμενη 5ετία.

4.2 Προοπτικές και νέες τεχνολογίες

Η Ελληνική οικονομική κρίση έχει δημιουργήσει ένα νέο επιχειρηματικό περιβάλλον υψηλής αβεβαιότητας όπου το management έχει δυσκολίες να προβλέψει άρα και να θέσει στόχους. Οι οικονομικές κρίσεις όμως, πάντα δημιουργούν και ευκαιρίες, αρκεί οι επιχειρήσεις να έχουν την αναγκαία οργανωσιακή ετοιμότητα, τη σωστή δημιουργικότητα και ένα κερδοφόρο οικονομικό περιβάλλον. Βέβαια στην Ελλάδα η δυνατότητα αυτή δυσχεραίνει γιατί η έλλειψη ρευστότητας από το τραπεζικό σύστημα αποτρέπει σε μεγάλο βαθμό την αντοχή, την ανάπτυξη και τη στρατηγική προσαρμογής των επιχειρήσεων.

Το ερώτημα είναι το κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν υψηλή ετοιμότητα και θα αντέξουν στη κρίση. Σήμερα γίνεται όλο και περισσότερο αποδεκτό ότι οι βιομηχανίες βρίσκονται στο κέντρο της ανάπτυξης και εισέρχονται σε ένα νέο τύπο οικονομίας, στην οποία βασίζεται η παραγωγή και η χρησιμοποίηση της γνώσης και της πληροφορίας.

Στο πλαίσιο αυτό, οι πολιτικές για την έρευνα και την τεχνολογία απαιτούν μεγαλύτερη σημασία και είναι αποδεκτό ότι η καινοτομία, δηλαδή η εμπορική εκμετάλλευση νέων ιδεών και γνώσεων στην παραγωγή, τις υπηρεσίες και στις διδασκαλίες, αποτελεί τον κύριο λόγο για την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας. Οι νέες τεχνολογίες δημιουργούν σήμερα συναρπαστικές και ενδιαφέρουσες αλλαγές στα περισσότερα επαγγέλματα.

Στο τομέα της επικοινωνίας έχουν γίνει αμέτρητες καινοτομίες με αποτέλεσμα να έχουμε έναν ολόκληρο δικτυωμένο μικρόκοσμο σε απλές συσκευές που χρησιμοποιούμε καθημερινά και διευκολύνουν τη ζωή μας. Στο πολύ σημαντικό τομέα της

γεωργίας έχουν εφαρμοστεί αρκετές νέες τεχνολογίες οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης και διαχείρισης του αγροτικού περιβάλλοντος. Η χρήση των νέων τεχνολογιών στη γεωργία, συμβάλλει στη σωστή διαχείριση των φυσικών πόρων και ταυτόχρονα στην προστασία του περιβάλλοντος.

Θεμελιώδεις σημαντικές ανακαλύψεις στην φυσική, συνεχίζουν να παράγουν νέες ιατρικές τεχνολογίες για τον προσδιορισμό και τη θεραπεία μίας σειράς ασθενειών στον τομέα της ιατρικής. Το καλύτερο γνωστό παράδειγμα για τη σύνδεση μεταξύ της φυσικής είναι η χρήση των ακτινών Χ. Όμως και στη μαιευτική – γυναικολογία, αυτά που σήμερα θεωρούμε δεδομένα, φαντάζουν πριν μερικά χρόνια σαν θαύματα. Σήμερα, με την ανάπτυξη της τεχνολογίας, η έγκυος παρακολουθεί το έμβρυο να μεγαλώνει, χειρουργούμε χωρίς τομή με την μέθοδο της λαπαροσκόπησης και κάνουμε επέμβαση χωρίς ράμματα.

Οι δυνατότητες της τεχνολογίας όμως, έχουν συμβάλει σε πολύ μεγάλο βαθμό σε αλλαγές που βλέπουμε καθημερινά να πραγματοποιούνται σε πολλούς διαφορετικούς τομείς. Η ιδιωτική ζωή, η εκπαίδευση, οι υπηρεσίες, το εμπόριο καθώς και η οικονομία έχουν δεχτεί την έντονη επίδραση των τεχνολογιών της πληροφορικής. Από την άλλη πλευρά οι τέχνες και η ψυχαγωγία δεν έμειναν απαθείς. Όπως δέχτηκαν και στο παρελθόν την κινούμενη εικόνα και από τεχνική την μεταμόρφωσαν σε τέχνη με τον κινηματογράφο, έτσι και τώρα δεν συμβιβάστηκαν με τις νέες τεχνολογίες, αλλά χρησιμοποιούν έντονα και με πολύ έξυπνες ιδέες εφαρμογής τις δυνατότητές τους. Αποτέλεσμα είναι η νέα μορφή κινηματογράφου, η κυριαρχία του βίντεο, η μουσική, οι νέες μορφές ζωγραφικής και πολλές άλλες περιπτώσεις.

Έτσι λοιπόν συμπεραίνουμε, ότι η ραγδαία ανάπτυξη στο τομέα της πληροφορικής και της τεχνολογίας, επηρεάζει σε ένα πολύ μεγάλο βαθμό την ομαλή λειτουργία κάθε επιχείρησης ανεξαρτήτως μεγέθους. Το Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων συνδυάζει όλα τα παραπάνω στοχεύοντας κυρίως, στην επιχειρηματικότητα και στη καινοτομία με τη χρήση πληροφοριακών συστημάτων, προσπαθώντας να ακολουθήσει όλες τις νέες τεχνολογίες και εξελίξεις που εισάγονται σε παραδοσιακές μεθόδους έτσι ώστε, όλοι οι απόφοιτοι να έχουν τα απαραίτητα εφόδια και να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις νέες προκλήσεις που θα συναντήσουν.

4.3 Σύγκριση της έρευνας του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων με την αντίστοιχη του Τμήματος της Διοίκησης Επιχειρήσεων του πανεπιστημίου Πατρών

Αφού έχει ολοκληρωθεί η έρευνα που πραγματοποιήσαμε, θα αναπτύξουμε παρακάτω τις διαφορές, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του Τμήματος μας με αυτό της Διοίκησης Επιχειρήσεων του πανεπιστημίου Πατρών. Η σύγκριση αυτή γίνεται διότι το Τμήμα της Διοίκησης Επιχειρήσεων έχει αρκετά κοινά στοιχεία τόσο

στο πρόγραμμα σπουδών όσο και στην επαγγελματική αποκατάσταση με το Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων.

Αρχικά, όσον αφορά την ηλικία αποφοίτησης οι περισσότεροι απόφοιτοι του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ. κυμαίνονται μεταξύ 24 ετών έως 29, σε ποσοστό 81,9% σε αντίθεση με τους απόφοιτους του Τμήματος της Διοίκησης Επιχειρήσεων που μόλις το 44% βρίσκεται ανάμεσα σε αυτές τις ηλικίες.

Επίσης, πρέπει να αναφερθεί η μεγάλη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στα δύο Τμήματα σχετικά με τη διάρκεια σπουδών των φοιτητών του κάθε Τμήματος. Αναφορικά, το 95,5% των φοιτητών του Τμήματος της Διοίκησης Επιχειρήσεων έμειναν στη σχολή έως και 5 χρόνια έως ότου αποφοιτήσουν, σε αντίθεση με το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ. όπου οι περισσότεροι απόφοιτοι μένουν στο Τμήμα έως και 8 χρόνια σε ποσοστό 82,7%.

Τα δύο Τμήματα, παρουσιάζουν αρκετά μεγάλη ομοιότητα όσον αφορά τη σειρά προτίμησής τους στις πανελλαδικές εξετάσεις. Αναλυτικότερα οι θέσεις των 2 αυτών σχολών βρίσκονταν μεταξύ των 5 πρώτων επιλογών στο μηχανογραφικό δελτίο των ερωτηθέντων, σε ποσοστό που αγγίζει το 64,4% για το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ και το 65,7% για το Τμήμα της Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Όταν οι απόφοιτοι ερωτήθηκαν για το πώς χαρακτηρίζουν το επίπεδο κάποιων δομικών στοιχείων του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ. πήραμε τις παρακάτω απαντήσεις. Αρχικά, όσον αφορά το επίπεδο του προγράμματος σπουδών, το μεγαλύτερο ποσοστό το οποίο αγγίζει το 50%, δήλωσε ότι ήταν ευχαριστημένοι. Επίσης, για το επίπεδο των διδασκόντων, το επίπεδο των λειτουργικών υποδομών αλλά και το επίπεδο της διοικητικής υποστήριξης, δήλωσαν ότι δεν είναι ούτε ευχαριστημένοι αλλά ούτε δυσαρεστημένοι σε ποσοστά 42,4% , 45,5% και 43,2% αντίστοιχα. Σχετικά με το Τμήμα της Διοίκησης Επιχειρήσεων, σε αντίστοιχη έρευνα που πραγματοποιήθηκε, παρατηρήσαμε ότι το 53,7% δήλωσε ότι ήταν ευχαριστημένοι από το επίπεδο του προγράμματος σπουδών, καθώς και από το επίπεδο των διδασκόντων σε ποσοστό 45,5%. Δυσανεστημένοι σε ποσοστό 44,8% φαίνονται να είναι με το επίπεδο των λειτουργικών υποδομών οι ερωτηθέντες του Τμήματος. Τέλος το 45,5% δήλωσε ότι δεν είναι ούτε ευχαριστημένο, ούτε δυσαρεστημένο από το επίπεδο της διοικητικής υποστήριξης.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε, τη μεγάλη διαφορά που έχουν οι δύο σχολές, σε σχέση με τις μεταπτυχιακές σπουδές των αποφοίτων τους. Μόλις το 3% των αποφοίτων του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ συνέχισε τις σπουδές του σε μεταπτυχιακό επίπεδο, σε αντίθεση με τους απόφοιτους του Τμήματος της Διοίκησης Επιχειρήσεων οι οποίοι συνέχισαν τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο σε ποσοστό που αγγίζει το 54,5%. Επίσης, μεγάλη διαφορά διακρίνουμε και στην επαγγελματική κατάσταση των αποφοίτων των 2 τμημάτων. Πιο συγκεκριμένα, για το Τμήμα της Διοίκησης Επιχειρήσεων, το 62,7% των απόφοιτων βρήκαν εργασία μετά το τέλος των σπουδών τους, ενώ το 19,4% είναι άνεργοι. Αντιθέτως, μόλις το 37,1% των απόφοιτων του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ. δήλωσε ότι εργάζεται, ενώ το 59,1% των αποφοίτων δήλωσε ότι είναι άνεργο.

Συγκρίνοντας τα δύο Τμήματα παρατηρήσαμε ότι υπάρχουν πολλές ομοιότητες αλλά και διαφορές σχετικά με τους απόφοιτους, οι οποίοι βρήκαν εργασία μετά το τέλος των σπουδών τους. Αναλυτικότερα και στις δύο σχολές, οι περισσότεροι δουλεύουν ως μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα, με ποσοστό που ανέρχεται στο 26,5% για το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ. και 41% για το Τμήμα της Διοίκησης Επιχειρήσεων. Σχετικά με τον τρόπο εύρεσης εργασίας, οι περισσότεροι από το Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ απάντησαν ότι οι οικογενειακές γνωριμίες και οι φίλοι βοήθησαν στο να έχουν τη σημερινή τους απασχόληση, σε αντίθεση με το Τμήμα της Διοίκησης Επιχειρήσεων όπου το διαδίκτυο και οι αγγελίες από τον τύπο έπαιξαν το σημαντικότερο ρόλο ώστε να έχουν τη σημερινή τους απασχόληση. Ομοιότητα παρουσιάζουν επίσης οι απαντήσεις των ερωτηθέντων και από τα δύο Τμήματα σχετικά με το αν είναι ευχαριστημένοι από τη σημερινή τους απασχόληση. Συγκεκριμένα οι περισσότεροι απόφοιτοι του Τμήματος Ε.Σ.Π.Σ. και του Τμήματος της Διοίκησης Επιχειρήσεων απάντησαν ότι είναι ευχαριστημένοι από τη σημερινή τους απασχόληση, με ποσοστά 12,9% και 28,4% αντίστοιχα. Εν κατακλείδι τα δύο αυτά Τμήματα παρουσιάζουν ακόμα μία ομοιότητα σε σχέση με τη συμμετοχή των εργαζόμενων απόφοιτων τους σε κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης ή σε κάποια επιδοτούμενη θέση εργασίας. Ειδικότερα, στο Τμήμα Ε.Σ.Π.Σ. το 31,1% απάντησε ότι δεν συμμετέχει σε κάποιο από τα παραπάνω όπως και στο Τμήμα της Διοίκησης Επιχειρήσεων, όπου το 48,5% έδωσαν την ίδια απάντηση.

Καταλήγοντας λοιπόν σε ένα γενικότερο συμπέρασμα από την «σύγκριση» των δύο τμημάτων που αναφέραμε, μπορούμε να πούμε πως το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων περιέχει μία «πλουσιότερη» εξειδίκευση στο αντικείμενο της Διοίκησης, σε αντίθεση με το Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού που ναι μεν δεν εξειδικεύεται στη Διοίκηση, αλλά παρέχει γνώσεις σε ένα ευρύτερο φάσμα του τομέα Διοίκησης & Πληροφορικής.

Το Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού προσφέρει μία αρκετά μεγαλύτερη εξειδίκευση γνώσεων στα πληροφοριακά συστήματα καθώς και γνώσεις για τα σύγχρονα συνδυαστικά αντικείμενα, όπως για παράδειγμα τα Logistics. Η εξειδίκευση αυτή αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα για τους πτυχιούχους του Τμήματος, ώστε να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι να σχεδιάσουν, υλοποιήσουν και εφαρμόσουν ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα που βασίζονται σε νέες τεχνολογίες.

Επιπλέον, το Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού, παρέχει γνώσεις στον τομέα της λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων ορθολογικής λειτουργίας των οικονομικών μονάδων, πράγμα που δεν προσφέρεται στο Τμήμα της Διοίκησης Επιχειρήσεων. Επίσης, το συγκεκριμένο Τμήμα προσπαθεί να μεταδώσει στους φοιτητές την έννοια του όρου Καινοτομία. Δηλαδή, τους παροτρύνει να δημιουργήσουν νέες και πρωτοποριακές ιδέες για την υλοποίηση κάποιου αντικειμένου, καθώς και για την εφαρμογή νέων εφευρέσεων για την πραγματοποίηση κάποιου αποτελέσματος. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι οι φοιτητές του Τμήματος μαθαίνουν πώς μπορούν να δημιουργήσουν και να υλοποιήσουν ένα επιχειρηματικό πλάνο σε οποιαδήποτε επιχείρηση χρειάζεται βοήθεια.

Από την στιγμή που το Τμήμα Επιχειρηματικού Σχεδιασμού καλύπτει ένα μεγαλύτερο φάσμα αντικειμένου σπουδών, παρέχει αυτόματα και τη δυνατότητα εύρε-

σης εργασίας σε περισσότερους εργασιακούς κλάδους, πράγμα που αποτελεί ένα σημαντικό κριτήριο για την επιλογή της σχολής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ

Γενικά Στοιχεία

1. Ονοματεπώνυμο* :
2. Ηλικία:
3. Τόπος διαμονής:
4. Έτος εισαγωγής:
5. Έτος αποφοίτησης:
6. Εκπλήρωση στρατιωτικής θητείας:
7. Βαθμός πτυχίου:

(Το πεδίο με το * είναι υποχρεωτικό να συμπληρωθεί για την έγκυρη επιβεβαίωση των στοιχείων).

Στοιχεία σπουδών

1. Με βάση τις δηλώσεις προτίμησής σας για τις πανελλήνιες εξετάσεις, το τμήμα Ε.Σ.Π.Σ ήταν:

- Μεταξύ των πρώτων πέντε επιλογών
- Μεταξύ των έξι έως δέκα πρώτων επιλογών
- Άλλη επιλογή

2. Για ποιούς από τους παρακάτω λόγους επιλέξατε το τμήμα Ε.Σ.Π.Σ για τις σπουδές σας;

- Επαγγελματικά δικαιώματα
- Αντικείμενο σπουδών
- Έδρα τμήματος (Πάτρα)
- Δυνατότητα μεταπτυχιακών σπουδών
- Άλλο

3. Πώς χαρακτηρίζετε το επίπεδο των παρακάτω δομικών στοιχείων του τμήματος Ε.Σ.Π.Σ.;
- (1: Πολύ δυσαρεστημένος-η, 2: Δυσανεστημένος-η, 3: Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσα-ρεστημένος-η, 4: Ευχαριστημένος-η, 5: Πολύ ευχαριστημένος-η)

	1	2	3	4	5
• Πρόγραμμα σπουδών.	☐	☐	☐	☐	☐
• Διδάσκοντες	☐	☐	☐	☐	☐
• Λειτουργικές υποδομές	☐	☐	☐	☐	☐
• Διοικητική υποστήριξη	☐	☐	☐	☐	☐

4. Ποιούς από τους παρακάτω τομείς θεωρείτε σημαντικότερους για το τμήμα Ε.Σ.Π.Σ. σε σχέση με την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων;

(Κατατάξτε τους τομείς αυτούς από τον σημαντικότερο προς το λιγότερο σημαντικό. Παρακαλώ αριθμήστε κάθε κελί με σειρά προτίμησης από το 1 μέχρι το 5).

• Management	☐
• Marketing	☐
• Οικονομικά	☐
• Πληροφορική Η/Υ	☐
• Εργαλεία Management (Στατιστική, Επιχειρησιακή Έρευνα κλπ)	☐

5. Πώς αξιολογείτε το επίπεδο δυσκολίας του τμήματος Ε.Σ.Π.Σ.;

(1: Καθόλου , 2: Λίγο, 3: Μέτριο, 4: Αρκετά, 5: Πάρα πολύ)

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

6. Έχετε πραγματοποιήσει ή πραγματοποιείτε σήμερα μεταπτυχιακές σπουδές;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι, χαρακτηρίστε τους παρακάτω λόγους για την πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών.

(1: Αδιάφορος, 2: Λίγο σημαντικός, 3: Πολύ σημαντικός)

	1	2	3
• Ήθελα να προχωρήσω επιστημονικά και με ενδιέφερε το θέμα.	☐	☐	☐
• Εκτιμούσα ότι χωρίς μεταπτυχιακό τίτλο είναι δύσκολο να βρει κανείς εργασία που αντιστοιχεί στις σπουδές μου.	☐	☐	☐
• Εκτιμούσα ότι θα χρειαστώ μεγαλύτερη επαγγελματική εξειδίκευση για καλύτερη επαγγελματική σταδιοδρομία.	☐	☐	☐

Η σημερινή απασχόληση

7. Ποια είναι η επαγγελματική κατάστασή σας σήμερα;

- Απασχολούμενος
- Άνεργος
- Μη ενεργός

(Αν η απάντησή σας είναι απασχολούμενος παρακαλούμε απαντήστε στις ερωτήσεις « 8 » έως « 17 », ειδάλτως πηγαίνετε στην ερώτηση « 18 »).

8. Τόπος εργασίας :

9. Ποια είναι η μορφή της εργασίας σας;

- Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα
- Μισθωτός στον δημόσιο τομέα
- Συμβασιούχος έργου απασχολούμενος κυρίως σε έναν εργοδότη (ιδιωτικός τομέας)
- Συμβασιούχος έργου απασχολούμενος κυρίως σε έναν εργοδότη (δημόσιος τομέας)
- Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό
- Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό
- Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση

10. Σε ποιο οικονομικό κλάδο ανήκει η επιχείριση / υπηρεσία που εργάζεσθε ή, η δραστηριότητα που ασκείτε;

- Τραπεζικός κλάδος
- Τηλεπικοινωνίες
- Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
- Κατασκευαστικός κλάδος
- Εμπόριο λιανικό – χονδρικό
- Διαφημιστικός κλάδος
- Υπηρεσίες Management
- Υγεία
- Τουριστικά
- Πανεπιστήμιο – Εκπαίδευση
- Πληροφορική
- Αγροτικός κλάδος
- Άλλο

11. Είστε ευχαριστημένος-η από τη σημερινή σας απασχόληση;

(1: Πολύ δυσαρεστημένος-η, 2: Δυσανεστημένος-η, 3: Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσα-ρεστημένος-η, 4: Ευχαριστημένος-η, 5: Πολύ ευχαριστημένος-η)

1

2

3

4

5

12. Πόσο χρονικό διάστημα μεσολάβησε από την προηγούμενη εργασία σας μέχρι τη σημερινή σας εργασία;

(Αν εργάζεστε για πρώτη φορά, σημειώστε πόσο διάστημα μεσολάβησε από την αποφοίτησή σας μέχρι τη σημερινή σας εργασία)

13. Πόσες δουλειές αλλάξατε πριν από τη σημερινή σας απασχόληση;

14. Έχετε μέχρι τώρα συμμετάσχει / απασχοληθεί σε πρόγραμμα κατάρτισης ή σε επιδοτούμενη θέση εργασίας;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

15. Πώς βρήκατε τη σημερινή σας απασχόληση;

(Μέχρι 3 απαντήσεις)

- Οικογενειακές γνωριμίες / Φίλοι
- Προηγούμενοι εργοδότες ή συνάδελφοι
- Συστάσεις καθηγητών
- Διαγωνισμός
- Αγγελίες από τον τύπο, διαδίκτυο
- ΟΑΕΔ
- Γραφείο διασύνδεσης
- Άλλο

16. Αισθάνεστε ότι κινδυνεύετε να χάσετε την εργασία σας ή να μην έχετε δουλειά στο άμεσο μέλλον;

(1: Καθόλου, 2: Λίγο, 3: Μέτριο, 4: Αρκετά, 5: Πάρα πολύ)

	1	2	3	4	5
• Κίνδυνος να χάσετε τη δουλειά σας στο άμεσο μέλλον.	☐	☐	☐	☐	☐
• Ύπαρξη θετικών προοπτικών εξέλιξης στη σημερινή σας δουλειά.	☐	☐	☐	☐	☐
• Η εκπαίδευση που λάβατε στο Τ.Ε.Ι. αντικατοπτρίζει τις σημερινές ανάγκες στο χώρο εργασίας;	☐	☐	☐	☐	☐

17. Πόσο σημαντικούς για τη σημερινή σας απασχόληση θεωρείτε τους παρακάτω τομείς του τμήματος Ε.Σ.Π.Σ.;

(1: Καθόλου, 2: Λίγο, 3: Μέτριο, 4: Αρκετά, 5: Πάρα πολύ)

	1	2	3	4	5
• Οικονομία	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Διοίκηση	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Πληροφορική	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Πρακτική άσκηση	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

18. Πως αξιολογείτε τις παρακάτω ενδεχόμενες δραστηριότητες των Τ.Ε.Ι. που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην επαγγελματική σας αποκατάσταση;

(1: Καθόλου, 2: Λίγο, 3: Μέτρια, 4: Αρκετά, 5: Πάρα πολύ)

	1	2	3	4	5
• Εργαστηριακή εξάσκηση σε διαδεδομένα πακέτα Η/Υ	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Επισκέψεις σε χώρους εργασίας	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Διοργάνωση ειδικών σεμιναρίων από στελέχη του χώρου	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Συμμετοχή φοιτητών σε ευρενητικά προγράμματα	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Δημιουργία γραφείου ευρέσεων εργασίας	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Δημιουργία νέων σύγχρονων εργαστηρίων	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Εμπλουτισμός προγραμμάτων σπουδών	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Μεταπτυχιακά	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

19. Πώς αξιολογείτε τις παρακάτω αιτίες σε σχέση με το ρόλο τους στη διαδικασία εύρεσης εργασίας;

(1: Καθόλου σημαντική, 2: Λίγο σημαντική, 3: Μέτρια, 4: Αρκετά σημαντική, 5: Πάρα πολύ σημαντική)

	1	2	3	4	5
• Η γενικότερη οικονομική κατάσταση που δεν προωθεί την απασχόληση	☐	☐	☐	☐	☐
• Η μεγάλη προσφορά πτυχιούχων της ειδικότητάς μου σε σχέση με τη ζήτηση	☐	☐	☐	☐	☐
• Ο τόπος που αναζητώ εργασία	☐	☐	☐	☐	☐
• Η έλλειψη κάποιων συγκεκριμένων προσόντων που απαιτούνται	☐	☐	☐	☐	☐
• Η κάλυψη θέσεων εργασίας από αντίστοιχες ειδικότητες των Α.Ε.Ι.	☐	☐	☐	☐	☐
• Η αρνητική στάση των επιχειρήσεων απέναντι σε νέους αποφοίτους Τ.Ε.Ι	☐	☐	☐	☐	☐
• Η μη ικανοποιητική ενημέρωση για τη προσφορά εργασίας	☐	☐	☐	☐	☐
• Η έλλειψη προϋπηρεσίας	☐	☐	☐	☐	☐

Ευχαριστούμε για το χρόνο σας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Έντυπη

1. Γ. Βουλγαράκης, << Ο νόμος πλαίσιο για τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 2916/2001) >>, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2001
2. Π. Κιόχος, << Μεθοδολογία Διεξαγωγής Ερευνών >>, Εκδόσεις Σταμούλη, 1997
3. MJ. Norusis, << PASW Statistics 18 Guide to Data Analysis >>, Pearson Education 2010

Β. Ηλεκτρονική

4. gr.euronews.com
5. www.amaliada.teipat.gr
6. www.bpis.teipat.gr
7. www.de.teipat.gr
8. www.europa.eu
9. www.minedu.gov.gr
10. www.modip.teipat.gr
11. www.statistics.gr
12. www.tanea.gr

Γ. Νομοθεσία

13. Νόμος 1404/83 ΦΕΚ 173 Α' / 24-11-1983, << Δομή και λειτουργία των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων >>
14. Νόμος 2916/01 ΦΕΚ 114 Α' / 11-06-2001, << Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του Τεχνολογικού τομέα αυτής>>
15. Προεδρικό Διάταγμα Υπ' αριθμ. 200 ΦΕΚ 179/6-9-99
16. ΦΕΚ 194 ΤΑ / 1-10-2009, << Καθορισμός επαγγελματικών δικαιωμάτων του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων του ΤΕΙ Πάτρας >>